

**TECNOLOGIES DE LA INFORMACIÓ I
INFORMATITZACIÓ D'ARXIUS:
L'ARXIU EPISCOPAL DE VIC**

Tesi doctoral realitzada per Remei Perpinyà i Morera

Universitat Autònoma de Barcelona
Departament d'Història Moderna i Contemporània

Dirigida pel Dr. Borja de Riquer i Permanyer

Gener del 2000

Taula 28. Diccionari de dades: ITEM

<i>Eti- que- ta</i>	<i>Nom del camp</i>	<i>Tipus de dades</i>	<i>R 177</i>	<i>Subcamps/ Patró</i>	<i>Validació¹⁷⁸</i>	<i>Indexació</i>
*	Número de registre	Numèric	NO		Entrada única	NO
1	Data de descripció	Data	NO	9999/99/99		NO
2	Data de modificació	Data	NO	9999/99/99		NO
3	Analista	Alfanum	NO			NO
4	Observacions	Alfanum	NO			NO
103	Codi de fons	Alfanum	NO		Obligatori	C. sencer
105	Nivell de descripció	Numèric	NO		Obligatori	C. sencer
106	Codi de classificació	Alfanum	NO		Obligatori	C. sencer
109	Codi subdivisió uniforme	Alfanum	NO			C. sencer
111	Codi subdivisió específica	Alfanum	NO			C. sencer
113	Codi sèrie-subdivisió específica	Alfanum	NO			C. sencer
115	Número expedient	Alfanum	NO			C. sencer
116	Número document	Alfanum	NO			C. sencer
117	Número original	Alfanum	NO			C. sencer
124	Tipus general de document	Alfanum	NO			C. sencer
125	Tipus específic de document	Alfanum	NO			C. sencer
108	Títol	Alfanum	NO	a: títol formal b: títol atribuït	Obligatori	Paraula

¹⁷⁷ Defineix la repetibilitat o no del camp. Una "R" significa que el camp admet valors múltiples, un "NO" significa que admet un sol valor.

¹⁷⁸ Aquesta columna defineix tres regles de validació:

Obligatorietat: obliga a que el camp tingui un valor predeterminat.

Entrada única: el valor del camp no pot ser igual a cap altre valor del mateix camp d'un altre registre de tota la base de dades.

Llista de valors: obliga a que el camp estigui subjecte a una llista de valors predefinida.

Si la columna s'ha deixat en blanc significa que el camp no està subjecte a cap de les regles de validació.

114	Dates de producció	Alfanum	NO	a: alta b: tancament c: comentaris	Obligatori	Subcamps alta i tancament
118	Data d'enregistrament	Alfanum	NO			NO
119	Autors principals	Alfanum	R	a: nom b: cognoms c: responsabil. d: institució		Subcamps nom i cognom
120	Autors secundaris	Alfanum	R	a: nom b: cognoms c: responsabil. d: institució		Subcamps nom i cognom
121	Destinatari	Alfanum	R	a: nom b: cognoms c: responsabil. d: institució		Subcamps nom i cognom
122	Publicació	Alfanum	R	a: núm. edició b: lloc d'edició c: editorial d: any e: ISBN		NO
123	Font	Alfanum	NO	a: títol b: descripció		NO
202	Codi productor	Alfanum	NO			NO
204	Codi arxiu de gestió	Alfanum	NO			C. sencer
301	Resum	Alfanum	NO			Paraula
304	Descriptors: matèries	Alfanum	R		Llista de valors	Expressió
305	Descriptors: onomàstics	Alfanum	R		Llista de valors	Expressió
306	Descriptors: geogràfics	Alfanum	R		Llista de valors	Expressió
307	Descriptors: identificadors lliures	Alfanum	R		Llista de valors	Expressió
303	Tipologia diplomàtico jurídica	Alfanum	R		Llista de valors	Expressió
309	Documents de l'expedient	Alfanum	R			Paraula
401	Llengua dels documents	Alfanum	R		Llista de valors	Expressió
403	Original / còpia	Alfanum	NO			C. sencer
404	Suport físic	Alfanum	R		Llista de valors	Expressió
405	Característiques	Alfanum	R	a: format		NO

	físiques			b: tipus d'imatge c: emulsió d: efectes especials e: descripció física f: dimensions g: encriptació h: qualitat i: compressió		
406	Volum de la unitat	Alfanum	R			NO
407	Estat de conservació	Alfanum	NO			NO
408	Manuscrit/Imprès	Alfanum	NO			NO
409	Data de caducitat del suport	P	NO	9999/99/99		C. sencer
410	Programari	Alfanum	NO	a: nom i versió b: plataforma c: requisits mínims d: fitxer executable		NO
411	Relació de fitxers d'un document informàtic	Alfanum	R			NO
501	Dipòsit	Alfanum	NO			NO
502	Signatura topogràfica	Alfanum	NO			NO
503	Número capsa	Alfanum	NO	a: núm. inicial b: núm. final		NO
504	Número carpeta	Alfanum	NO	a: núm. inicial b: núm. final		NO
505	Unitat d'emmagatzematge	Alfanum	NO			NO
506	Ruta	Alfanum	R			NO
507	URL	Alfanum	R			NO
604	Localització dels originals	Alfanum	NO			NO
605	Existència de còpies	Alfanum	R			NO
601	Unitats de descripció internes relacionades	Alfanum	R	a: codi b: comentaris		Subcamp codi sencer
602	Unitats de descripció externes relacionades	Alfanum	R			NO

603	Bibliografia	Alfanum	R	a: autors b: títol c: publicació d: descripció física e: col·lecció f: font		Paraules del subcamp autor i títol
712	Transferència al semiactiu	Alfanum	NO	a: número b: data c: persona		NO
713	Transferència a l'arxiu definitiu	Alfanum	NO	a: número b: data c: persona		NO
714	Traspàs	Alfanum	NO	a: data b: persona c: dipòsit d'origen		NO
715	Data canvi de suport	Alfanum	NO	9999/99/99		C. sencer
716	Data prevista d'eliminació o mostreig	Alfanum	NO			NO
717	Data efectiva d'eliminació o mostreig	Alfanum	NO	a: número b: data c: persona d: comentaris		NO
803	Condicions d'accés	Alfanum	NO			NO
804	Drets i condicions de reproducció	Alfanum	NO			NO
805	Disposició	Alfanum	NO			NO
900	Notes	Alfanum	NO			NO

5.5 Criteris d'elecció del programari

El món de la gestió documental es comença a veure envaït per una gran quantitat de programaris diversos que pretenen resoldre de forma eficaç l'automatització de les tasques pròpies de la gestió d'arxius i documents. L'oferta de programes informàtics i la seva varietat té aspectes positius ja que amplia les possibilitats de trobar el sistema més idoni per automatitzar cada Servei d'Arxius en funció de les seves particularitats. Tanmateix, aquesta major oferta afegeix complexitat a la tasca d'elecció de *software* i l'està convertint en una feina d'especialista. Aparentment els programaris tenen característiques molt similars, malgrat que un cop s'avaluen contempen elements distintius interessants. Els arxius es veuen obligats a ser molt selectius i falten eines que permetin establir criteris objectius d'avaluació.

En aquest apartat es proposa un sistema d'avaluació de programaris concebut com una eina per ajudar als arxivers a adoptar el més adequat al seu arxiu. Consisteix en l'elaboració d'una graella que recull les característiques potencials dels programaris. El tipus de programaris que es poden analitzar utilitzant aquesta graella són: els Sistemes de Gestió de Bases de Dades generals (relacionals i SGD), el mòdul d'accés a documents electrònics (que actualment ja està incorporat a pràcticament tots els programaris), els indexadors de fitxers informàtics i els Sistemes de Gestió d'Arxius.

Per a l'elaboració de la graella s'ha consultat la bibliografia existent, especialment aquella que proposa mètodes similars per a l'elecció del *software*. Un dels estudis més rellevants, malgrat el temps que ha transcorregut des de la seva aparició, correspon a un projecte d'avaluació de Sistemes de Gestió Documental elaborat per The Netherlands Association of Users of Online Information Systems (VOGIN). Els resultats d'aquest projecte van ser publicats en una sèrie de set articles a la revista *Electronic Library*.¹⁷⁹ Pel que fa a

¹⁷⁹ SIEVERTS, Eric G; [et al.]. "Software for information storage and retrieval tested, evaluated and compared". *Electronic Lybrary*. 9, 3 (juny 1991), p. 145-153; 9, 6 (december 1991), p. 301-318; 10, 1

mètodes de valoració de Sistemes de Gestió d'Arxius específics, és especialment útil la proposta d'Estelle Bouthillier a *Archives* on exposa una plantilla d'avaluació de *software* que fou el resultat del treball de recerca realitzat en el marc del Màster de l'École de Bibliothéconomie et des Sciences de l'Information de l'Université de Montréal.¹⁸⁰ A l'àmbit francès cal destacar l'estudi d'avaluació de programaris publicat l'any 1995 per Delphine Fournier, el qual estableix una metodologia d'anàlisi que aplica a un estudi comparatiu de 16 programaris comercialitzats en el territori francès.¹⁸¹ El 1993 també es va publicar a Gran Bretanya una monografia per ajudar als arxivistes en l'elecció de *software*.¹⁸² La bibliografia esmentada ha servit de referent, tanmateix el mètode més important per elaborar la graella ha estat l'anàlisi detallat de diversos Sistemes de Gestió Documental (Db/TextWorks, Isis, Knosys, Idealist, Excalibur, Zyindex) i de 16 Sistemes de Gestió d'Arxius. L'estudi de múltiples productes ha permès recollir les prestacions potencials dels programaris de forma exhaustiva. Les característiques dels programaris s'han recollit en base a quatre aspectes analitzats a continuació: característiques generals, funcionals, gestió de documents electrònics i paràmetres per la gestió d'arxius.

- **Característiques generals:**

En aquesta part de la graella s'analitzen els aspectes generals dels programaris referents a l'equipament informàtic (com requeriments de *hardware*, sistema operatiu i llenguatge de programació) a la comercialització i suport tècnic (solvència de l'empresa, suport tècnic postvenda, facilitat d'instal·lació, documentació, interfície d'usuari, entre d'altres), i a les funcions que incorpora (Sistema de Gestió Documental amb les prestacions clàssiques;

(1992), p. 5-19; 10, 4 (1992), p. 195-208; 10, 6 (December 1992), p. 339-357; 11, 2 (April 1993), p. 73-89.

¹⁸⁰ BOUTHILLIER, Estelle. "Instrument d'évaluation de logiciels en gestion documentaire". *Archives*. 29, 1 (1997-1998) p. 99-121.

¹⁸¹ FOURNIER, Delphine. *Logiciels de gestion d'archives: étude d'évaluation*. Paris: Bureau Van Dijk, 1995. 251 p.

¹⁸² *Criteria for software evaluation: a checklist for archivists*. London: Society of Archivists, 1993.

incorporació o no d'un mòdul de Gestió Electrònica de Documents; Sistema de Gestió d'Arxius). Aquest primer apartat serveix per definir les característiques més tècniques dels programaris i ens permet ja fer una primera selecció per descartar aquells que no s'adeqüen a l'equipament informàtic disponible o a la idiosincràsia de l'arxiu. Cal estudiar que el programari escollit s'adeqüi en preu (sigui assequible pel pressupost de l'arxiu), que els requeriments informàtics que demanda s'ajustin als recursos tecnològics de l'arxiu,¹⁸³ que es comercialitzi en l'àmbit territorial de l'arxiu, i que incorpori (o pugui incorporar) les funcions que el projecte d'automatització de l'arxiu contempli.

- **Característiques funcionals**

En aquesta part de la graella es detallen les prestacions funcionals susceptibles de ser incorporades per tots els SGD. Aquestes prestacions s'analitzen seguint l'estructura modular dels programaris: definició de les bases de dades, manteniment (introducció, modificació i supressió), indexació, recuperació de la informació, importació i altres utilitats. Serveix per valorar el potencial dels programaris quant al tractament documental. Caldrà analitzar amb molta cura les possibilitats del *software* per a gestionar el sistema de descripció multinivell i, en especial, la sofisticació quant a la recuperació de la informació tant pel que fa a la indexació com al llenguatge d'interrogació.

- **Gestió Electrònica de Documents**

En aquesta tercera part, s'analitzen les possibilitats dels programes per accedir a documents electrònics. Queda fora de l'objectiu de la graella l'avaluació del comportament quant al control de la circulació dels documents electrònics. D'aquest apartat és important valorar els tipus de documents electrònics amb què pot enllaçar el SGBD.

¹⁸³ Per exemple, Archidoc, programari comercialitzat per Informática El Corte Inglés, treballa només en entorn OS/2, característica que el feia descartable en tots aquells arxius que no disposaven d'aquest sistema operatiu.

• **Característiques dels Sistemes de Gestió d'Arxius**

En l'última part de la graella, es contemplen els criteris específics relacionats amb les funcions de l'arxivística. La graella es presenta seguint l'estructura dels Sistemes de Gestió d'Arxius i permet analitzar el comportament d'aquests programaris quant al sistema de classificació, a la gestió dels expedients i dels documents, a la gestió de l'espai, a la indexació i recuperació, a les sortides d'informació (elaboració d'informes específics de control arxivístic), i a d'altres funcions com la gestió d'usuaris i préstec, l'elaboració d'estadístiques i els sistemes de seguretat. Aquest apartat només s'utilitza quan s'avalua un Sistema de Gestió d'Arxius específic, i no un SGBD general.

5.5.1 Graella d'avaluació de programaris

I. Característiques generals

Identificació

IDENTIFICACIÓ	A	B	C
Nom del programa			
Productor			
Distribuïdor			
Data de creació			
Versió actual i data de comercialització			

Equipament informàtic

PRESTACIONS	A	B	C
Tipus de SGBD			
Relacional/Xarxa/Jeràrquica			
Model Documental			
Model orientat a l'objecte			
Indexador de fitxers informàtics			
Productes			
SGBD			

Passarel·la Web			
Mòdul de construcció de thesaurus			
Mòdul d'edició en CD-ROM			
Altres			
Configuració requerida de <i>hardware</i>			
Per a quin tipus de <i>hardware</i> és dissenyat originalment el sistema: <i>mainframe</i> , <i>miniordinador</i> o <i>microordinador</i>			
Màquina i model que requereix: IBM, Apple			
Mínima memòria interna requerida			
Espai de disc dur necessari:			
. espai que ocupa el programa			
. espai necessari per l'emmagatzamament de les dades.			
. espai necessari per generar el fitxer invers			
Tipus de processador i velocitat requerits per un funcionament òptim del programari			
<i>Hardware</i> requerit per l'accés de múltiples usuaris			
Perifèrics requerits:			
. d'entrada (com escàners de taula, escàners de ma, cameres digitals o lector òptic de codi de barres)			
. de sortida (com impressores, pantalles per gràfics)			
Entorn operatiu			
Sistema operatiu suportat			
Versió monousuari			
Versió per xarxa			
Llenguatge de programació			
Limitacions del programari			
Quantitat màxima de bases de dades			
Quantitat màxima de registres per base			
Possibilitat d'interrelacionar múltiples bases de dades			

Comercialització i suport tècnic

PRESTACIONS	A	B	C
Comercialització			
Solvència de l'empresa distribuïdora			
Territorialitat del <i>software</i> i <i>hardware</i>			

Popularitat del <i>software</i> : amplitud de mercat			
Període de temps que el <i>software</i> és al mercat			
Versió de demostració disponible			
Freqüència de les actualitzacions			
Compatibilitat de les actualitzacions			
Suport tècnic i formació			
Suport tècnic a la instal·lació			
Suport tècnic postvenda presencial			
Suport tècnic postvenda per correu electrònic			
Suport tècnic postvenda telefònic			
Existència de grups d'usuaris			
Formació inicial			
Formació després de la instal·lació			
Documentació de suport			
Existència de manuals entenedors i ben estructurats			
Costos			
Preu del programari			
Què inclou el preu:			
. programari			
. disseny de l'aplicació			
. formació del personal			
. seguiment inicial de la instal·lació			
Longitud de la garantia			
Cost del manteniment anual			
Costos addicionals per les actualitzacions			
Instal·lació			
Temps que requereix la instal·lació			
Personal requerit			
Servei de disseny d'aplicacions específiques per part del venedor			
Temps de prova			
Facilitat d'instal·lació			
Facilitat de configuració			
Interfície d'usuari			
Ergonomia i presentació de menús			
Facilitat de navegació d'un menú a l'altre			
Facilitat d'utilització dels diferents menús			

Possibilitat de configurar els colors de la pantalla			
Possibilitat d'ajuda contextual			
Tutorial integrat			
Terminologia comprensible			
Idioma			

Funcions suportades pel programari

PRESTACIONS	A	B	C
Funcions clàssiques d'un sistema de gestió documental			
Definició de l'estructura de dades			
Manteniment de la base de dades: introducció, modificació i supressió			
Indexació			
Recuperació			
Sortida de la informació			
Importació			
Utilitats			
Gestió Electrònica de Documents			
Accés als documents electrònics			
Gestió de la circulació de documents electrònics			
Gestió del flux de treball			
Funcions pròpies de Sistemes de Gestió d'Arxius			
Gestió del sistema de classificació			
Gestió del calendari de conservació			
Gestió d'expedients i documents			
Gestió de l'espai			
Gestió d'usuaris			
Càlcul i producció d'estadístiques			

II. Característiques funcionals

Definició de l'estructura de dades

PRESTACIONS	A	B	C
Estructura de camps prefixada			
Adequació de l'estructura de camps prefixada a sistemes estàndards de descripció			
Possibilitat de modificar-la			
Possibilitat de definir una estructura pròpia			
Possibilitat de definir diverses entitats			
Possibilitat d'establir relacions entre entitats			
Relació d'un a un			
Relació d'un a molts			
Relació de molts a molts			
Integritat referencial			
Capacitat d'herència: que un registre pugui incorporar elements (valors de camps) d'un altre registre			
Possibilitat de mantenir relació pares-fills entre registres d'una mateixa entitat			
Herència múltiple			
Possibilitat de gestionar valors múltiples en cada camp			
Possibilitat de definir subcamps			
Operacions de càlcul			
Entre els valors dels camps d'un mateix registre			
Entre els valors de camps pertanyents a diferents registres			
Normes de validació de camps			
Definició de camps obligatoris			
Restricció del valor del camp a un tipus determinat: (data, numèric, alfanumèric, gràfic)			
Adequació del valor del camp a una llista d'autoritats predefinida			
Possibilitat de l'usuari de crear normes de validació pròpies			
Definició de màscares			

Possibilitat de definir plantilles d'entrada de dades amb valors predefinits per cada camp			
Valors permanents			
Valors temporals			
Comprovació de registres repetits			
Comprovació immediata			
Diferida			
Validació d'entrada de dades			
Presència o absència de dades			
Presència d'un tipus específic d'informació (com dates números o patró)			
Comprovació a una llista d'autoritats predefinida			
Entrada única i irrepelible en el conjunt de registres			
Comprovació ortogràfica			
Modificació de registres			
Des de la pantalla d'entrada de dades			
Des de la pantalla de consulta			
Modificacions col·lectives de les dades			
Substitució d'una determinada cadena de caràcters per una altra			
Possibilitat d'afegir una cadena de caràcters a una posició determinada d'un camp			
Facilitats d'edició			
Possibilitat de tallar, copiar i enganxar			
Entrada automàtica de dades: número de registre, data i hora			
Entrada de dades des de la consulta dels fitxers d'autoritats			
Ús d'abreviatures			
Possibilitat que els camp puguin tenir diversos paràgrafs i puguin usar tabuladors			
Ús de recursos tipogràfics (com cursives i negretes)			
Programes de correcció ortogràfica			
Esborrar registres			
Que no esborri el número de registre			
Possibilitats de recuperar els registres esborrats			
Possibilitat d'esborrar col·lectivament tots els registres d'una base de dades			
Pantalles d'ajuda d'entrada de dades			

Modificació de l'estructura de camps			
Afegir i suprimir camps			
Modificació dels atributs dels camps			
Canvi de nom dels camps			
Facilitat de modificació amb documents existents. Comprovació del comportament del sistema en aquest cas			
Llistes d'autoritats			
Número màxim de llistes d'autoritats que podem definir			
Possibilitat de definir llistes d'autoritats jerarquitzades.			
Possibilitat de crear thesaurus i gestionar les relacions de jerarquia, equivalència i associació dels termes.			
Limitacions del programari			
Longitud màxima de registre			
Quantitat màxima de camps per registre			
Longitud de camps fixe o variable			
Longitud màxima de cada camp			
Possibilitat de crear bases de dades clòniques			
Facilitat de definició			

Manteniment de la base de dades: introducció, modificació i supressió

<i>PRESTACIONS</i>	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>
Possibilitat de definir models de registre			
Escollir els camps que en formaran part			
Escollir l'ordre, la posició i el tamany			
Possibilitats d'edició gràfica: tipus de lletra, tamany, aspecte i color			
Possibilitat d'incorporar text en la plantilla: títol i nom del camp			
Mètodes d'entrada de dades			
Entrada directa de dades amb el teclat			
Duplicació de registres			
Incorporació de registres provinents d'un processador de text (en aquest cas, processadors de text suportats)			
Possibilitat d'importació de dades d'altres sistemes de gestió de bases de dades			

Possibilitat que l'usuari editi els sistemes d'ajuda d'entrada de dades			
---	--	--	--

Indexació

<i>PRESTACIONS</i>	A	B	C
Diferida, immediata o ambdues			
Capacitat de l'usuari de decidir quins camps són els indexables			
Capacitat del programari d'indexar tots els camps			
Indexació del text complet dels documents, en el cas de gestió electrònica de documents			
Tècniques d'indexació permeses			
Paraula per paraula			
Camp sencer			
Ocurrències			
Segments			
Expressions precedides per un literal			
Modificació dels caràcters indexables			
Mètodes d'ordenació			
Lletra a lletra			
Paraula a paraula			
Ordenació cronològica			
Ordenació numèrica			
Ordenació alfabètica de números			
Ordenació de codis			
Quantitat d'índexs per base de dades			
Número màxim			
Existència d'índex bàsic			
Existència d'índexs separats per cada camp			
Possibilitat que cada índex es pugui construir amb els valors de més d'un camp			
Modificació d'índexs			
Possibilitat de crear nous índexs retrospectivament			
Possibilitat d'esborrar índexs retrospectivament			
Possibilitat de canviar els tipus de tècnica d'indexació retrospectivament			

Possibilitat de reindexar tot el fitxer			
Possibilitat d'ús de llistes de paraules buides			
Construcció amb editor de text			
Possibilitat de crear diferents llistes de paraules buides associades a bases de dades diferents			
Capacitat d'autoconstrucció			
Número màxim de paraules permeses			
Possibilitat de creació de "go words" (llista de paraules que seran les úniques vàlides per a la indexació)			
Número màxim de paraules permeses			
Limitació de número de caràcters de cada entrada de l'índex			
Velocitat d'indexació			
En l'actualització del fitxer invers			
En la generació del fitxer invers			
Tamany del fitxer o dels fitxers de l'índex en relació al fitxer de dades			

Recuperació

<i>PRESTACIONS</i>	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>
Tipus de cerca			
Cerca assistida			
Cerca avançada			
Capacitat de l'usuari de crear pantalles de cerca assistida			
Llenguatge d'interrogació. Operadors booleans			
and			
or			
not			
parèntesi (combinació de diversos operadors booleans)			
Llenguatge d'interrogació. Operadors de proximitat			
Termes adjacents			
Termes en el mateix camp			
Termes en la mateixa ocurrència			
Termes en la mateixa frase			

Termes en el mateix paràgraf			
Distància màxima de paraules entre ambdós termes independentment de l'ordre dels termes de cerca			
Distància màxima de paraules entre ambdós termes però d'acord amb l'ordre dels termes de l'equació de cerca			
Buscar documents on aparegui el terme T3 entre els termes T1 i T2			
Especificar quants dels termes de cerca han de figurar en els documents perquè aquests es considerin rellevants			
Llenguatge d'interrogació. Truncament			
Esquerra			
Dreta			
Mig			
Substitució de caràcters individuals			
Substitució de caràcters col·lectius			
Llenguatge d'interrogació. Flexions de termes			
Possibilitat d'usar variacions de termes, basats en arrels dels termes i no en simples truncaments			
Llenguatge d'interrogació. Cerca entre rangs			
de ... a ...			
més gran que ...			
més petit que ...			
Llenguatge d'interrogació. Limitació de camps			
Llenguatge d'interrogació. Camp buit o ple			
Hipertext			
Buscar una paraula a tota la base de dades			
Buscar una paraula a la consulta prèvia			
Cerca a través dels índexs			
Índex bàsic			
Índex per camps			
Si l'índex informa del número d'ocurrències			
Que l'índex ensenyi les relacions del thesaurus			
Que els termes puguin ser marcats directament com a termes de cerca			
Cerca seqüencial dels camps no indexats			
Cerca jeràrquica: navegació a partir del quadre de classificació			
Diccionari de sinònims			

Thesaurus			
Velocitat de resposta			
Historial de cerques			
Difusió selectiva de la informació			
Facilitat d'utilització per un usuari no expert			
Visualització			
Ordenació per data de creació			
Ordenació pel valor d'algun dels camps			
Ordenació per ordre de rellevància			
Inclusió del número de registres resultants de la cerca			
Possibilitat de visualitzar un rang determinat de registres			
Possibilitat de fullejar els registres endavant i endarrera			
Senyalització tipogràfica de les paraules de cerca			
Disponibilitats de formats de visualització			
Format breu			
Format complet			
Formats de visualització dissenyables			
Visualització en forma de taula			

Sortida de la informació

<i>PRESTACIONS</i>	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>
Selecció de registres a exportar			
Rang determinat			
Resultat d'una cerca			
Tota la base de dades			
Disseny de formats de visualització de registres			
Possibilitat de definir múltiples formats de visualització			
Sortida de la informació en forma tabular			
Sortida de la informació en forma de paràgraf			
Presència o absència de camps			
Ordre dels camps			
Extracció d'una part del camp: subcamps, ocurrències, caràcters			

Signes de puntuació de separació dels camps			
Signes de puntuació de separació de les ocurrences d'un camp			
Espaiat vertical i horitzontal			
Inclusió del nom del camp			
Possibilitat d'inclusió de literals: incondicionals i/o condicionals			
Possibilitat de definir elements tipogràfics (com negreta i cursiva)			
Conversió a majúscules			
Possibilitat d'establir condicions			
Altres			
Disseny d'informes			
Definició de les característiques físiques de la pàgina			
Títol a l'informe			
Encapçalaments i peus de pàgina			
Possibilitat de tallar o no un registre a final de pàgina			
Inclusió de text			
Inclusió de preguntes d'usuari			
Possibilitat de dissenyar formats bibliogràfics estandarditzats			
Facilitat de disseny de formats de sortida			
Ordenació dels registres			
Per data de creació			
Pel valor d'algun dels camps			
Per ordre de rellevància. Mètodes: <ul style="list-style-type: none"> . segons aparegui als camps més significatius . segons la quantitat de vegades que apareix el terme en el registre (freqüència absoluta dels termes a cada document; freqüència relativa, densitat dels termes) . ponderació dels termes de cerca: cada usuari pot indicar quina és la importància relativa de cada terme en la formulació d'una cerca. 			
Ordenació classificada dels registres			
Nivells de classificació			
Possibilitats de posar encapçalaments als diferents nivells			
Impressió dels índexs			
Mètodes d'ordenació			
Lletra a lletra			
Paraula a paraula			

Ordenació cronològica			
Ordenació numèrica			
Ordenació de codis			
Ignorar els articles			
On exportar			
Pantalla			
Impressora			
Fitxer			

Importació

<i>PRESTACIONS</i>	A	B	C
Tipus d'importació			
Registres provinents d'una base de dades del mateix SGBD			
Tota una base de dades del mateix SGBD			
Fitxers DBF			
Importar fitxer ASCII desestructurat			
Importar fitxer ASCII estructurat			
Formats d'importació			
Capacitat de disseny			
Formats incorporats			
Facilitat d'importació			
Comportament del sistema			

Utilitats

<i>PRESTACIONS</i>	A	B	C
Capacitat de crear menús de pantalla per personalitzar l'accés a la base de dades			
Còpies de seguretat			
Fitxers log (possibilitat de crear un fitxer històric)			
Sistemes de seguretat			
Possibilitat d'establir diferents nivells d'usuaris			

Acotar les funcions del programa (consultar, modificar, afegir, eliminar, imprimir)			
Acotar els menús del programa (com gestió del sistema de classificació i administració de la base de dades)			
Limitar l'accés a una part dels registres de la base de dades			
Limitar l'accés al text íntegre dels documents electrònics			
Limitar la visualització de certs camps de cada registre			

III. Gestió Electrònica de Documents (Accés a documents electrònics)

<i>PRESTACIONS</i>	A	B	C
Possibilitats d'enllaçar els registres de la base de dades amb documents electrònics			
Tipus de documents electrònics que pot enllaçar			
Imatge			
Video			
So			
Text ASCII			
Document de processador de text			
Bases de dades			
Fulls de càlcul			
Tipus d'enllaç			
Incrustació d'imatges			
Vinculació d'objectes			
Quantitat de fitxers vinculables a un registre			
Documents imatge. Digitalització			
Incorpora el mòdul de digitalització			
Necessita de l'assistència d'un <i>software</i> de digitalització extern. En aquest cas, <i>software</i> compatibles			
Documents imatge. Sistemes de captura d'imatges			
Capturador de pantalla			
Scàner de taula, o de mà			
Cambra de captura digital			
Targetes digitalitzadores de video			
Documents imatge. Qualitat visual de les imatges			
Documents imatge. Tipus de formats d'imatge suportats			
Documents imatge. Edició de la imatge			
Documents imatge. Visualització de les imatges			
Ampliacions i reduccions			
Rotacions			
Restauració electrònica			
Documents de processador de text			

Programaris amb els quals pot interactuar			
Bases de dades Sistemes de Gestió de Bases de dades amb els quals pot interactuar			
Fulls de càlcul Programaris de full de càlcul amb els quals pot interactuar			
Possibilitat d'escollir el tipus de format de visualització dels documents, sense necessitat d'executar el programa que l'ha creat			
Dispositius d'emmagatzaments suportats CD-ROM Jukebox Discos magnetoòptics			

IV. Funcions pròpies dels Sistemes de Gestió d'Arxius

Gestió del sistema de classificació

<i>PRESTACIONS</i>	A	B	C
Descripció de les agrupacions documentals			
Plantilla predefinida			
Possibilitats de modificar la plantilla			
Llista de camps			
Possibilitat de descripció de fons i sèries			
Comprovar si la plantilla s'ajusta a estàndards de descripció internacionals			
Quadres de classificació			
Possibilitat de definir el quadre de classificació			
Possibilitat de gestionar més d'un quadre de classificació			
Incorporació de quadres de classificació normalitzats			
Criteri de classificació acceptat: orgànic, funcional o ambdós			
Número de nivells possibles			
Inclusió de subdivisions uniformes			
Inclusió de subdivisions específiques			
Inclusió de subdivisions nominals			
Codi de classificació			
Alfanumèric o numèric			
Significatiu o no significatiu			
Possibilitat de reclassificacions			
Organigrama			
Possibilitat de definir-lo			
Nivells d'unitats administratives			
Control de canvis històrics en l'organigrama			
Distinció entre titular de la documentació i arxiu de gestió			
Calendari de conservació			
Possibilitat de definir el calendari de conservació			
Tipus de conservació			
Definició de terminis als tres estadis del cicle vital del document			

Possibilitat de definir terminis oberts			
Càlcul dels terminis a partir de data inicial o data final			
Definició de les regles de conservació			
Definició del tipus de mostreig			
Incorporació de les Taules d'Avaluació Documental			
Control de canvis de suport			
Control del calendari de conservació per a diferents suports			
Control del calendari en funció de l'exemplar principal o secundari			
Comportament del sistema quan es realitzen canvis en el calendari de conservació			
Taules auxiliars			
Tipus de fons			
Usuaris			
Unitats administratives			
Tipus de documents			
Suport físic			
Contenidors			
Dipòsits			
Mesures de protecció			
Nivells de confidencialitat/tipus d'accés			
Criteris d'ordenació			
Terminis de conservació			
Criteris de mostreig			
Estat de conservació			
Tipus de préstec			
Disponibilitat			
Descriptors: matèries			
Descriptors: onomàstics			
Descriptors: geogràfics			
Quadres de classificació			

Gestió dels expedients i dels documents

<i>PRESTACIONS</i>	A	B	C
Descripció d'expedients			
Plantilla predefinida llista de camps			
Possibilitat de fer modificacions a la plantilla			
La unitat de descripció es correspon a un expedient			
La unitat de descripció es correspon a una unitat d'instal·lació			
Plantilla única per a tots els expedients			
Plantilla personalitzada per tipus d'expedients			
Possibilitat d'introduir expedients sense haver completat el quadre de classificació			
Lligam entre les sèries i els expedients i documents informació que hereta			
Comprovar si la plantilla s'ajusta a estàndards de descripció internacionals			
Descripció de documents singulars			
Plantilla predefinida			
Possibilitat de fer modificacions a la plantilla			
Permet descriure els documents que formen part d'un expedient tipus de lligam que estableix			
Permet descriure documents singulars que no pertanyen a cap expedient			
Possibilitats de gestionar un registre d'entrades i sortides			
Possibilitats d'enllaçar el registre textual amb el document electrònic			
Tipus de lligam establert amb els expedients			
Comprovar si la plantilla s'ajusta a estàndards de descripció internacionals			
Control d'autoritats			
Registre d'autoritats d'organismes			
Registre d'autoritats de persones			
Registre d'autoritats de famílies			
Registre d'autoritats de topònims			
Adequació a normes internacionals (ISAAR-CPF)			
Thesaurus			
Possibilitat d'incorporar thesaurus			

Possibilitat de gestionar més d'un thesaurus aplicat a diferents parts de l'arxiu			
Introducció de descriptors i no-descriptors			
Tipus de relacions establertes			
Gestió automàtica de les relacions			
Funciona com un assistent en la introducció d'informació a les sèries i expedients			
Funciona com un assistent en la consulta d'informació			
Gestió del calendari de conservació. Funcions			
Control d'expedients repetits			
Transferències de l'arxiu de gestió a l'arxiu administratiu			
Transferències de l'arxiu administratiu a l'arxiu històric			
Traspassos de documentació			
Control dels canvis de suport documental			
Control de còpies com a mesura de protecció			
Control d'eliminació parcial			
Control d'eliminació total			
Gestió del calendari de conservació. Operacions del sistema			
Selecció col·lectiva o selecció individual			
Selecció manual			
Selecció automàtica			
Modificació automàtica de les fitxes descriptives			
Realització d'informes			
Comportament del sistema amb els registres corresponents a documentació eliminada			

Gestió de l'espai

PRESTACIONS	A	B	C
Taules auxiliars			
Dipòsits			
Prestatgeries			
Post			
Tipus de contenidors amb les mesures			
Contenidors			
Funcions			

Càlcul d'espai ocupat			
Control de l'espai lliure			
Cerca de topogràfics buits			
Reserva de topogràfics			
Assignació automàtica de número de caixa per a les transferències			
Assignació automàtica d'ubicació per a les transferències			
Control d'assignació segons l'estatus dels documents conservació permanent, eliminació total o eliminació parcial			
Tipus d'interfície			
Interfície gràfica			
Interfície textual			

Indexació i recuperació

<i>PRESTACIONS</i>	A	B	C
Consulta jeràrquica			
Possibilitat de navegar pel quadre de classificació			
Accés als inventaris a través del quadre de classificació			
Ammigabilitat de la interfície			
Consulta per separat d'expedients i documents			
Consulta conjunta d'expedients i documents			
Consulta per separat de documentació existent i de documentació físicament eliminada			
Consulta conjunta de documentació existent i de documentació físicament eliminada			
Consulta a través dels índexs			
Existència d'índex bàsic			
Tipus d'índex construïts (fer una llista dels camps que són punts d'accés i comparar amb les necessitats dels usuaris)			
Tècniques d'indexació de cada camp			
Possibilitat de modificar els índexs existents			
Llenguatge d'interrogació (avaluar aquest apartat a partir del quadre de Recuperació de Funcions clàssiques dels Sistemes de Gestió Documental)			
Thesaurus (consulta a través de thesaurus)			

Sortides (informes)

<i>PRESTACIONS</i>	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>
Existència de formats de sortida predefinitos			
Instruments de descripció (cal analitzar els que existeixen i a més si els elements que inclouen són els que ens agraden i estan posats en la disposició que ens interessa)			
Guia dels fons			
Quadres de classificació (ordenat per codi)			
Quadres de classificació (ordenació alfabètica per sèries)			
Calendari de conservació			
Inventaris jeràrquics			
Inventaris topogràfics			
Inventari conjunt d'expedients i documents			
Inventari de la documentació als arxius de gestió			
Inventari de la documentació als arxius administratius			
Inventari de la documentació essencial			
Inventari de la documentació confidencial			
Catàlegs			
Índexs			
Instruments de control arxivístic			
Etiquetes d'identificació			
Registres d'ingrés (fulls de transferència)			
Butlletes de préstec i consulta			
Reclamacions de préstecs no retornats			
Llista de documentació eliminable			
Registre de documentació eliminada			
Possibilitat de modificar els dissenys de formats predefinitos			
Possibilitat de crear llistats propis			

Altres funcions

<i>PRESTACIONS</i>	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>
Gestió d'usuaris i préstec			
Control d'usuaris externs			
Control d'usuaris interns			
Control de consulta a sala			
Control de préstec intern			
Control de préstecs especials (per exposicions)			
Gestió de la reprografia			
Elaboració d'estadístiques			
Elaboració automàtica de la memòria anual			
Estadístiques de préstec i de consulta			
. de número d'usuaris			
. de freqüència de consultes			
. de temes d'estudi			
Estadístiques d'ingressos als diferents arxius			
Estadístiques d'eliminacions			
Estadístiques de producció de documents			
Estadístiques d'ocupació de l'espai als dipòsits			
Sistemes de seguretat			
Limitar l'accés als documents (al text íntegre o a la seva referència) en funció del departament al qual pertany			
Limitar l'accés als documents (al text íntegre o a la seva referència) en funció de si la documentació és reservada			

5.5.2 Valoració dels programaris

La graella recull les característiques potencials dels programaris. El mètode per avaluar els programes consisteix en analitzar-los detalladament per omplir cadascun dels atributs. Normalment s'omplen amb un sí o un no dependent de si incorporen o no la prestació. En molts casos, però, val la pena acompanyar la resposta d'una explicació que aporti més elements de judici.¹⁸⁴ No s'ha considerat la possibilitat d'usar un model de ponderació genèric que atorgui una puntuació a cada atribut, ja que les necessitats de cada organisme són les que determinen quins criteris són importants i quins no. La varietat de serveis d'arxius fan que aquestes necessitats siguin significativament diferents. Bouthillier, en l'article citat, s'arrisca a atorgar puntuació a cada categoria i d'un total de 1.000 punts, en dona 400 als criteris arxivístics, 350 als criteris funcionals, 150 als tècnics i 100 als generals.¹⁸⁵ Estem d'acord que el criteri que ha de primar és l'adequació als requeriments propis de la gestió arxivística, però això no ens pot fer oblidar que inicialment el primer escull que ha de superar un programa és el tècnic, ja que ha de ser perfectament compatible amb la infraestructura informàtica de l'organisme, i el segon el de la comercialització, ja que el cost ha de ser assequible al pressupost. D'altra banda, depèn dels objectius del projecte d'automatització valorarem més o menys el que Bouthillier anomena criteris funcionals i que es refereix a les prestacions incorporades per tots els Sistemes de Gestió Documental. Un arxiu històric que només es planteja l'elaboració automàtica dels instruments de descripció valorarà més positivament les prestacions quant a la recuperació de la informació que no el potencial quant a les funcions arxivístiques.

¹⁸⁴ Vegeu una aplicació pràctica de la graella en el capítol 7 d'aquesta tesi, el qual presenta l'anàlisi del programari CDS/ISIS.

¹⁸⁵ BOUTHILLIER, Estelle. "Instrument d'évaluation de progiciels en gestion documentaire". *Archives*. 29, 1 (1997-1998) p. 105.

El mètode de la graella dissenyada parteix de la filosofia que el programari s'ha d'escollir en funció del disseny intel·lectual d'automatització. Primer cal elaborar un projecte que assenyali els requeriments arxivístics i, en funció d'aquests requeriments, s'opta per aquell producte que s'adeqüi més a les necessitats de l'arxiu. Amb la plantilla plena de les característiques dels programaris que es volen estudiar es valoraran els criteris enumerats i analitzats en els tres apartats següents:

- **Criteris per escollir un Sistema de Gestió Documental o un Sistema de Gestió d'Arxius**

Malgrat que cada vegada més a Espanya comencen a haver-hi programes elaborats específicament per a automatitzar arxius, fins a finals d'aquesta dècada l'oferta era molt petita i, per tant, els arxius s'havien de plantejar seriosament la possibilitat de fer una aplicació pròpia a partir de l'adquisició de Sistemes de Gestió Documental. D'altra banda, el cost d'un i altre tipus de programari és molt diferent i, en conseqüència, els arxius que compten amb pocs recursos no es poden plantejar la possibilitat d'escollir un Sistema de Gestió d'Arxius. Per últim, els Sistemes de Gestió d'Arxius són programes tancats difícils de parametritzar i no sempre resolen els problemes concrets dels arxius.

Taula 29. Avantatges i desavantatges dels Sistemes de Gestió Documental

Sistemes de Gestió Documental	
<i>Avantatges</i>	<i>Desavantatges</i>
Cost	
Parametritzable	No incorpora les funcions arxivístiques
Control de tot el procés de producció	Cost d'elaboració de la base de dades
Estandardització: facilitat de migració de les dades	

Taula 30. Avantatges i desavantatges dels Sistemes de Gestió d'Arxius

Sistemes de Gestió d'Arxius	
<i>Avantatges</i>	<i>Desavantatges</i>
	Cost
Estructura de la base de dades elaborada	No parametritzable
Incorpora funcions arxivístiques	

- **Críteris per avaluar les característiques generals i els aspectes funcionals dels programaris**

La taula adjunta mostra les qualitats generals i funcionals que s'han de valorar.

Taula 31. Qualitats generals i funcionals per avaluar SGBD

Qualitat	Descripció
Cost i condicions de pagament	Avaluar-ho a partir del preu de compra i del cost de manteniment
Capacitat del sistema	Mesura la consistència tècnica del programa (cal l'assessorament d'un professional de la informàtica) <ul style="list-style-type: none"> - Aspectes de seguretat - Limitació del número màxim de caràcters per fitxer - Limitació del número de fitxers per programa
Escalabilitat	Capacitat del programari per incorporar les novetats tecnològiques
Flexibilitat	Indica la facilitat d'acomodar-se a diferents circumstàncies. Les següents característiques proporcionen flexibilitat als programaris: <ul style="list-style-type: none"> - Longitud de camps variable - Camps repetibles - Capacitat per a modificar l'estructura de camps
Parametritzable	Capacitat del programari per establir paràmetres propis en el disseny de les bases de dades: <ul style="list-style-type: none"> - Capacitat de dissenyar estructures de camps pròpies o de modificar estructures existents - Possibilitat d'elaborar formats de visualització múltiples - Possibilitat d'elaborar diferents models de registre
Amigabilitat	Indica la facilitat d'ús i l'ergonomia dels programes. Es mesura per les següents característiques: <ul style="list-style-type: none"> - Interfície d'usuari senzilla - Disponibilitat de pantalles d'ajuda - Ús estandarditzat de tecles
Migrabilitat	Indica la facilitat de migració de les dades a altres sistemes
Rendiment	Caldrà valorar-lo a partir d'altres instal·lacions similars del programari o bé fent una simulació

- **Criteris arxivístics**

Requisits mínims per avaluar la capacitat dels programaris per adequar-se a l'automatització pròpia dels arxius:¹⁸⁶

Taula 32. Requisits dels SGBD per a l'automatització d'arxius

<i>Requisit</i>	<i>Característica del programari que l'acompleix</i>
Descripció multinivell: representació textual dels fons a qualsevol nivell	Capacitat del programari d'establir relacions entre diferents entitats
Relació entre els diferents nivells	Capacitat d'herència múltiple
Representació de la jerarquia. Presentació de la informació en el context. Evitar la duplicació de dades	Capacitat d'herència múltiple
Capacitat del programari per descriure diferents tipus de documents	Possibilitat d'elaborar diferents models de registre
Capacitat per establir relacions associatives entre documents	Possibilitat d'interrelacionar registres d'una mateixa entitat
Lligam de la descripció textual amb els documents electrònics	Possibilitat d'enllaçar els registres de la base de dades amb els documents electrònics (tipus de documents electrònics que pot enllaçar)
Gestió de documents textuais i poc estructurats	Longitud de camps flexible Longitud de registre àmplia
Gestió de fitxers d'autoritats	Possibilitat de definir llistes d'autoritats i thesaurus
Consulta jeràrquica	Capacitat de l'usuari per crear pantalles de cerca assistida i menús de pantalla
Consulta per índexs	Potència del programari en la indexació i en el llenguatge de recuperació
Impressió de quadres de classificació	Capacitat del programari per elaborar informes ordenats jeràrquicament Possibilitats de posar encapçalaments
Impressió d'inventaris jeràrquics	Capacitat del programari per elaborar informes ordenats jeràrquicament Possibilitats de posar encapçalaments

¹⁸⁶ Vegeu el següent article: MAFTEI, Nicolas. "Requisiti di un software per descrizioni a più livelli e presentazione nel contesto". *Archivi & Computer*. 4 (1994). p. 339-354.

**Part II. Estudi de cas: automatització de l'Arxiu
Episcopal de Vic**

Capítol 6 Concepció del projecte d'automatització de l'Arxiu Episcopal de Vic

Amb aquest capítol s'inicia la segona part d'aquesta tesi dedicada a presentar un estudi de cas, l'automatització de l'Arxiu Episcopal de Vic. D'alguna manera, aquest arxiu ha servit de laboratori de proves per experimentar la bondat de les propostes metodològiques presentades en la primera part. Ha estat un laboratori excepcional perquè és un arxiu complex i molt ric que disposa d'un volum documental considerable i molt divers. Custodia prop de 200 fons d'onze tipus diferents (des de fons episcopals, fins a fons personals i institucionals), de tal manera que la casuística de problemes que s'han hagut de resoldre per implantar l'automatització ha estat molta i variada.

L'objectiu ha estat la creació d'una aplicació informàtica per a la descripció i recuperació dels fons custodiats en l'AEV. L'estructura d'aquesta part segueix les propostes presentades en el capítol 6 de metodologia. Aquestes propostes genèriques s'han hagut d'adaptar a les característiques pròpies de l'AEV, és a dir, a un arxiu històric que conserva majoritàriament fons tancats.

Seguint, doncs, el que es proposa en el capítol cinc aquesta segona part està dividida en quatre capítols; el primer dels quals (capítol 6) explica la concepció de tot el projecte d'automatització i per tant estableix el disseny intel·lectual que servirà de base per a la fabricació de l'aplicació informàtica; el següent (capítol 7) recull tot el disseny tècnic de l'aplicació, amb un estudi profund del programari escollit, el CDS/ISIS i una valoració de la seva idoneïtat per a l'automatització de l'arxiu, també inclou una explicació tècnica de la construcció de la base de dades; el capítol 8 conté les normes de descripció per a cada camp; i, finalment, el capítol 9 reproduïx el manual de manteniment de l'aplicació informàtica.

6.1 Anàlisi dels fons documentals i dels seus usuaris

6.1.1 Història

L'Arxiu Episcopal de Vic (AEV) neix les darreres dècades del segle IX amb la creació del bisbat de Vic. Està constituït pels fons provinents de l'actuació de l'administració del bisbe que el converteixen en un dels arxius més complets i rics de Catalunya, tant per la documentació pròpiament eclesiàstica que conserva com per la notarial. A més, al llarg de la seva història l'Arxiu ha incorporat fons provinents de donacions o cedits en dipòsit, tots ells vinculats al territori del bisbat. Això l'ha convertit en un arxiu de titularitat privada que exerceix funcions de recollida, conservació, organització i divulgació del patrimoni documental d'altres institucions privades i públiques (procedents de l'administració civil i de justícia).

Per a fer un seguiment cronològic de les actuacions arxivístiques portades a terme al llarg de la seva història hom ha seguit el *Projecte de Reorganització dels fons documentals i bibliogràfics de l'Arxiu i Biblioteca Episcopal de Vic*.¹⁸⁷

- En un inici es guarden junts, sense distinció, els fons que després constituïran l'Arxiu Capitular i l'Arxiu Episcopal. Les anotacions que els pergamins antics porten al dors semblen indicar que des del primer moment hi hagué un cert tipus classificació geogràfica.
- Arran de la reorganització administrativa del Capítol de 1176, se separen i es constitueixen els dos fons: l'Arxiu Capitular i l'Arxiu Episcopal. El fons del capítol que fins ara havia constituït una única secció es divideix en dotze

¹⁸⁷ TARRAUBELLA I MIRABET, Xavier; PAGAROLAS I SABATÉ, Laureà; GINEBRA I MOLINS, Rafel. *Projecte de Reorganització dels fons documentals i bibliogràfics de l'Arxiu i Biblioteca Episcopal de Vic*. Barcelona-Vic, abril 1997. p.11-14. Per a completar la història del notariat a Vic i dels seus arxius, vegeu els següents llibres: CASES I LOSCOS, Lluïsa; OLLICH I CASTANYER, Imma. *Catàleg dels arxius notariais de Vic*. Barcelona: Fundació Noguera, 574 p. (Sèrie inventaris; 9). GINEBRA I MOLINS, Rafel (ed.). *El Manual primer de l'Arxiu de la Cúria Fumada de Vic, 1230-1233*. Barcelona: Fundació Noguera, 1998. 2 vols. (Acta Notariorum Cataloniae; 6 i 7)

seccions que corresponen a les dotze pabordies o administracions, una per cada mes de l'any.

- El 1215 s'elabora el cartulari de la catedral, el *Liber dotationum antiquorum* que transcriu els documents amb valor jurídic del Capítol. Al darrer terç d'aqueix segle es comencen a formar els primers registres d'actes (1288) i de correspondència.
- A començaments del segle XIV la Mensa Episcopal inicia els registres de plets, de visites pastorals i de correspondència. El 1315 l'Arxiu perd els documents originals de la partida jussana de la ciutat de Vic, ja que la jurisdicció civil sobre aquesta part de Vic es traspassa al rei Jaume II i els documents es transfereixen a l'Arxiu Reial.
- Al final del segle XVIII Domènec Jaumar reorganitza la part antiga de la documentació i forma una única sèrie amb tots els documents més antics (segles IX a XIII) numerant-los correlativament i fent un registre que recull un total de 2.008 pergamins.
- Durant el segle XIX s'elabora el registre de pergamins de la Mensa Episcopal, acabat el 1920, que conté 1584 pergamins.
- Durant la Guerra Civil, al contrari de l'Arxiu Capitular (que no patí cap dany), la Mensa Episcopal perd dues terceres parts dels seus fons l'estiu de 1936. Josep M. Font i Rius emprèn diverses accions per a salvaguardar el patrimoni. Així, a mitjans de 1937, trasllada l'Arxiu de la Cúria Fumada al dipòsit actual i elabora un inventari detallat dels fons dipositats a l'Arxiu Episcopal. A finals de 1938, els empaqueta i trasllada parcialment al soterrani del primitiu claustre de la catedral.
- Després de la guerra, el Dr. Eduard Junyent, nomenat arxiver municipal i responsable del Museu Episcopal i de la Biblioteca Episcopal, és l'artífex de l'actual vertebració de l'arxiu. Durant aquesta època l'arxiu s'instal·la en les dependències actuals, s'uneixen els dos arxius i s'hi incorporen la resta dels fons: Arxiu de la vegueria, Arxiu de la Cúria Fumada, Arxiu Notarial Civil, Arxius parroquials i Arxius de les Comunitats de preveres.
- A finals de la dècada de 1980 i sota la direcció del Dr. Miquel S. Gros, els notaris dipositen els fons reservats i el 1995 s'hi integren com a dipòsit els arxius dels jutjats 1 i 3 de Vic.

- En aquest darrer període s'han elaborat la major part dels instruments de descripció de què ara disposa l'Arxiu. S'ha inventariat l'Arxiu Capitular, els fons parroquials, els conventuals i la major part dels particulars, les visites pastorals, el Capbreu i la Pietat.

Actualment, l'Arxiu i Biblioteca Episcopal de Vic ha endegat un projecte de reorganització i informatització amb el patrocini de la Diputació de Barcelona. L'any 1996 la Diputació de Barcelona encarrega l'elaboració del projecte marc als Srs. Xavier Tarraubella, Laureà Pagarolas i Rafel Ginebra. Aquest projecte contempla les mesures immediates que cal portar a terme amb l'objectiu de facilitar la consulta als usuaris d'un dels fons més rics de Catalunya. Defineix els següents àmbits d'actuació: completar la identificació, classificació, ordenació i descripció dels fons, tractament informàtic dels mateixos, i restauració i digitalització de la documentació més valuosa. A partir d'octubre de 1998 i sota la direcció conjunta del Dr. Miquel S. Gros, director de l'Arxiu, i de Carles Vicente, responsable de l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona, s'han iniciat les tasques de tractament arxivístic portades a terme per un equip tècnic bàsic format per tres arxivers. En aquest context de reestructuració de l'arxiu s'emmarca el disseny d'automatització presentat com a estudi de cas d'aquesta tesi doctoral.

6.1.2 Característiques dels fons

- **Volum**

Segons les estimacions fetes en el *Projecte de reorganització dels fons documentals i bibliogràfics de l'Arxiu i la Biblioteca Episcopal de Vic*, l'AEV custodia un total de 1703 ml. de documentació que corresponen a 21.778 unitats d'instal·lació (volums i lligalls) i 18 calaixos, que contenen, entre d'altres suports documentals, 23.194 pergamins.

- **Tipologia de fons**

L'Arxiu compta amb prop de dos-cents fons documentals molt diversos i de distinta procedència. Corresponen a 11 tipologies diferents: episcopals, parroquials, capitulars, conventuals, de comunitats de beneficiats, patrimonials, personals, institucionals, notariales, de l'administració civil i judicials.

Respecte a la titularitat hi ha fons propis (propietat del bisbat de Vic), donatius (per exemple els fons personals o institucionals) i fons cedits en dipòsit (per exemple els judicials). Els més voluminosos i de major importància documental són els episcopals i notariales (vegeu la varietat dels fons en el quadre que s'adjunta).

Pràcticament tots els fons conservats a l'Arxiu són tancats, ja que les institucions productores han desaparegut. L'únic fons que continua ingressant documentació és la Mensa Episcopal, que rep el material provinent de l'actuació del bisbe i de la gestió vinculada al bisbat.

Taula 33. Quadre de fons de l'Arxiu Episcopal de Vic

1.	Fons episcopals
1.1.	Arxiu Episcopal de Vic (Mensa Episcopal)
2.	Fons parroquials
2.1.	Arxiu Parroquial d'Alboquers
2.2.	Arxiu Parroquial d'Alpens
2.3.	...
3.	Fons conventuals, capelles i santuaris
3.1.	Arxiu del Monestir de l'Estany
3.2.	Arxiu del Monestir de Banyoles
3.3.	...
4.	Fons del Capítol de Vic
4.1.	Arxiu Capitular de Vic
5.	Fons de Comunitats de Beneficiats
5.1.	Arxiu del Capbreu de la Catedral de Vic
5.2.	Arxiu de la Comunitat de Beneficiats de la Pietat
6.	Fons patrimonials
6.1.	Arxiu del Mas Llopart de Vilalleons
6.2.	Arxiu del Mas Picó
6.3.	Arxiu del Mas Quintanes de Sant Hipòlit de Voltregà
6.4.	...
7.	Fons personals
7.1.	Arxiu Rafel Berenguer, botiguer
7.2.	Arxiu de Pere Masach, negociant de Vic
7.3.	...
8.	Fons institucionals
8.1.	Arxiu de l'Hospital de Jerusalem
8.2.	Arxiu de l'Hospital de la Santa Creu
8.3.	Arxiu de l'Hospital de Ramon de Terrades
8.4.	Arxiu del Gremi de Metges i Apotecaris
8.5.	...
9.	Fons notarials
9.1.	Arxiu de la Cúria Fumada
9.2.	Arxiu Notarial de Vic
10.	Fons d'administració civil
10.1.	Arxiu de la Vegueria de Vic
10.2.	Arxiu de la Vegueria de Camprodon
10.3.	Arxiu de la Vegueria de Ripoll
10.4.	...
11.	Fons judicials
11.1.	Arxiu del Jutjat número 1 de Vic
11.2.	Arxiu del Jutjat número 3 de Vic
11.2.1.	Jutjat Municipal de Vic
11.2.2.	Jutjat Popular de Vic
11.2.3.	Jutjat Comarcal de Vic
11.2.4.	Jutjat número 3
11.2.5.	Registre civil
11.3.	Arxiu dels Jutjats de Manlleu
11.3.1.	Jutjat Municipal de Manlleu
11.3.2.	Jutjat Comarcal de Manlleu
11.4.	Arxius Judicials de Centelles
11.4.1.	Jutjat Comarcal de Centelles
11.5.	Arxius Judicials de Torelló
11.5.1.	Jutjat Comarcal de Torelló

- **Abast cronològic**

Del segle IX fins a l'actualitat. El document més antic que es conserva data de l'any 881.

- **Tipus documentals**

Els suports majoritaris que es conserven són el paper, el pergamí i la vitel·la. En total són 23.194 pergamins. També es troben microformes i algun paper. Pel que fa a les tipologies documentals és impossible de fer-ne una relació general ja que la varietat de fons implica també una gran varietat de documents.

6.1.3 Tractament documental

- **Sistema de classificació i ordenació**

Cada fons té un sistema de classificació propi:

- Mensa Episcopal i comunitats de beneficiats: el sistema de classificació segueix un criteri funcional.
- Fons parroquials i conventuals: disposen d'un mateix quadre de classificació funcional que s'aplica a cada fons.
- Arxiu Capitular: està organitzat d'acord amb un sistema de classificació que reflecteix les atribucions i les funcions que ha exercit el capítol de la catedral al llarg del temps completada amb entrades temàtiques o de tipologia documental.
- Fons particulars: els fons estan mínimament classificats.
- Arxiu de la Cúria Fumada: sistema de classificació funcional
- Arxiu Notarial: consta de dues seccions: protocols històrics (documentació amb un antiguitat superior als cent anys) i protocols reservats (vedats a l'accés)
- Arxiu de la Vegueria: sistema de classificació molt precari.

- Fons judicials: estan pendents els processos d'organització i classificació definitius.

En definitiva, bona part de la documentació està classificada i ordenada, excepte alguns dels fons que estan pendents de reorganització i parts d'altres fons que cal completar. En alguns casos, però, el nivell de classificació és molt superficial i no indica amb claredat l'organització documental. El projecte de reorganització de 1997 preveu la necessitat de revisar els quadres de classificació.

Els fons estan separats físicament i la seva disposició física reproduïx el sistema de classificació.

- **Instruments de descripció existents**

- Mensa Episcopal: existeix un inventari topogràfic elaborat a començaments del segle XX en el qual s'indica el número d'ordre de la unitat d'instal·lació, el contingut, les dates extremes i les dimensions. La sèrie de visites pastorals té un inventari propi completat amb un índex alfabètic de parròquies i un índex topogràfic. Existeix també un catàleg de pergamins en tres volums elaborat a finals del segle XVIII. Els pergamins anteriors a l'any 1000 són transcrits i publicats al *Diplomatari de la Catedral de Vic*.¹⁸⁸
- Comunitats de beneficiats: existeix un inventari analític per a cada fons elaborat pel Dr. Rafel Ginebra el 1988. Es completa amb un índex alfabètic d'onomàstic i matèries.
- Fons parroquials i conventuals: inventari general ordenat alfabèticament per parròquies i convents elaborat per diversos autors la dècada de 1980.
- Fons particulars: inventari general ordenat alfabèticament.
- Arxiu Capitular: inventari topogràfic realitzat pel Dr. Ramon Ordeig la dècada de 1990. De cada unitat d'instal·lació n'indica: descripció sumària

¹⁸⁸ JUNYENT, Eduard. *Diplomatari de la Catedral de Vic : segles IX-X*. Vic: Patronat d'Estudis Ausonecs, DL 1980

del contingut, dates extremes, tipus de contenidor i format i, en alguns casos, descripció d'unitats documentals concretes. D'aquest fons també existeixen altres instruments de descripció específics referits a alguns apartats: pergamins, l'*episcopologi*, la *Rodona*, *pabordies*, *sagristia* i *tresoreria* i butlles papals en paper.

- Arxiu de la Cúria Fumada: existeixen dos inventaris ordenats cronològicament per notaris. Un inventari és mecanografiat i elaborat a finals dels anys vuitanta pel Dr. Miquel S. Gros que inclou la secció de *Protocols comuns* i els capítols matrimonials i testaments de *Protocols especials*. L'altre inventari és editat per la Fundació Noguera el 1986 i inclou pràcticament tot el fons.¹⁸⁹
- Arxiu Notarial: la seva descripció s'inclou en els inventaris de l'Arxiu de la Cúria Fumada.
- Arxiu de la Vegueria: no hi ha cap instrument de descripció
- Fons judicials: es disposa d'inventaris parcials

En resum, l'Arxiu Episcopal de Vic no disposa d'un sistema de descripció homogeni que unifiqui els criteris de realització dels diferents instruments de descripció. Existeixen inventaris parcials amb característiques particulars i amb nivells de profunditat variables. Les mesures previstes en el projecte de reorganització de 1997 inclouen la necessitat de completar la identificació de pergamins, de cotejar els inventaris existents amb la documentació conservada, d'inventariar les parts dels fons que no tenen cap tractament arxivístic, i d'elaborar instruments de descripció més detallats per aquells fons en què els actuals són insuficients. Un cop executada aquesta fase cal mecanitzar els inventaris de tot l'Arxiu.

¹⁸⁹ CASES I LOSCOS, Lluïsa; OLLICH I CASTANYER, Imma. *Catàleg dels arxius notariais de Vic*. Barcelona: Fundació Noguera, 574 p. (Sèrie inventaris; 9).

- **Estat de conservació**

L'estat de conservació de la documentació és molt variable. Una part important de l'Arxiu està en bon estat i per tant no planteja actuacions immediates de restauració. Hi ha, però, d'altres parts que foren afectades per l'incendi de 1936 i que requereixen intervencions de conservació i restauració.

Les mesures previstes per a la conservació del material contempnen tres nivells d'actuació:

- Restauració dels documents malmesos.
- Substitució dels lligalls per contenidors tancats i protecció de les unitats documentals amb camises. Reubicació dels pergamins en arxivadors de calaixos.
- Reproducció de la documentació en altres suports. Afecta tant a la documentació malmesa (per tal de garantir la conservació de la informació i facilitar la consulta sense malmetre més l'original) com a aquella que és més consultada (amb l'objectiu de preservar la utilització de la documentació original i evitar la restricció a la consulta).

6.1.4 Usuaris

La major part d'usuaris de l'Arxiu Episcopal de Vic està format per investigadors i estudiosos especialitzats en el camp de la història que ja coneixen amb bastant profunditat les característiques pròpies d'organització documental dels arxius en general i de l'AEV en particular. També es compta amb una segona tipologia d'usuaris: els titulars dels fons cedits en dipòsit

6.2 Objectius i fases del projecte

6.2.1 Objectius

L'objectiu principal consisteix en crear una aplicació informàtica que faciliti les tasques mecàniques de creació dels instruments de descripció i, especialment, agiliti la recuperació de la informació. Per assolir aquest objectiu, en primer lloc cal dissenyar un sistema de descripció que homogeneïtzi l'elaboració dels instruments de descripció i sistematitzi el sistema de representació dels documents. En segon lloc, cal definir el sistema d'accés a la informació. Aprofitar els avantatges de la informàtica documental per multiplicar els punts d'accés a la informació i per oferir la consulta simultània dels inventaris a diferents usuaris. Al mateix temps, caldrà vetllar per les restriccions d'accés d'algunes de les sèries documentals amb informació sensible. Aquests objectius generals es concreten en els següents aspectes:

1. Disseny del sistema de descripció.
2. Disseny del sistema de consulta.
3. Creació d'una base de dades per a la descripció dels fons que permeti l'elaboració del quadre de fons, del quadre de classificació i dels inventaris i catàlegs.
4. Creació de la interfície de consulta que permeti l'accés a la base de dades des de la sala de consulta de l'AEV.
5. Estudiar la conveniència de mecanitzar la gestió d'usuaris i de les consultes i els préstecs.
6. Gestió electrònica de documents. Digitalització de documents i vinculació amb el registre textual per tal de poder consultar els documents íntegres en pantalla i preservar els documents originals més malmesos.
7. Instal·lació de la base de dades a Internet per a la consulta remota dels inventaris.

6.2.2 Fases

Primera Fase: Disseny i elaboració d'una base de dades per la confecció de l'inventari i catalogació de la documentació de l'AEV

L'objectiu d'aquesta fase és establir els criteris de descripció i definir l'estructura de la base de dades per a la creació dels quadres de classificació i dels inventaris. S'han d'acomplir els primer tres objectius definits en l'apartat anterior:

1. Disseny del sistema de descripció.
2. Disseny del sistema de consulta.
3. Creació d'una base de dades per a la descripció dels fons que permeti l'elaboració del quadre de fons, del quadre de classificació i dels inventaris i catàlegs.

Les tasques a realitzar durant aquesta fase són les següents:

- Disseny intel·lectual del sistema de descripció.
- Disseny intel·lectual del sistema de consulta.
- Disseny tècnic de la base de dades.
- Test de la base de dades:
 - Introducció de dades representatives.
 - Avaluació de la bondat del sistema de descripció dissenyat.
- Modificació del disseny tècnic en funció del resultat obtingut en el període de proves.

Segona Fase: Introducció de la informació i disseny de la interfície de consulta

L'objectiu d'aquesta fase és dissenyar la interfície de consulta per tal de posar a disposició dels usuaris la consulta de la base de dades en els punts d'accés

que s'estableixin en la seu de l'AEV. En segon lloc, classificar i inventariar paulàtinament tota la documentació. S'han d'acomplir els objectius 4 i 5 definits en l'apartat anterior:

4. Creació de la interfície de consulta que permeti l'accés a la base de dades des de la sala de consulta de l'AEV.
5. Estudiar la conveniència de mecanitzar la gestió d'usuaris i de les consultes i els préstecs.

Les tasques a realitzar durant aquesta fase són:

- Disseny tècnic de la interfície de consulta.
- Instal·lació dels punts de consulta a l'AEV.
- Estudi de la mecanització de la gestió d'usuaris i de les consultes i els préstecs.
- Introducció paulatina del quadre de classificació i els inventaris segons els següents criteris:
 - sèries documentals més consultades.
 - fons amb instruments de descripció ja existents.

Tercera Fase: projectes de futur

Aquesta fase consisteix en acomplir a mig termini els punts 6 i 7 plantejats en l'apartat d'objectius:

6. Gestió electrònica de documents. Digitalització de documents i vinculació amb el registre textual per tal de poder consultar els documents íntegres en pantalla i preservar els documents originals més malmesos.
7. Instal·lació de la base de dades a Internet per a la consulta remota dels inventaris.

Les tasques concretes que cal realitzar són les següents:

- Establir els criteris de prelación per determinar quins materials es digitalitzen.
- Definir les característiques tècniques de la digitalització.
- Implementar l'aplicació de digitalització.

- Dissenyar la interfície de consulta per a publicar la base de dades a Internet i permetre la consulta remota dels inventaris.

6.3 Disseny del sistema de descripció

6.3.1 Models. Estandardització

El sistema de descripció dissenyat per a l'Arxiu Episcopal de Vic es fonamenta, en els criteris establerts per la norma internacional de descripció arxivística ISAD (G). Tot i així s'ha de tenir en compte que la ISAD(G) estableix només les característiques generals de la descripció i no és un format de descripció automatitzada que detalli els camps i subcamps de representació dels fons arxivístics. És per això que la proposta concreta que estableix els elements de la descripció de l'AEV és molt més complexa que les disposicions de la norma i per a la seva elaboració s'han tingut presents les propostes internacionals de descripció automatitzada (MARC i EAD) i les aplicacions desenvolupades per la resta d'arxius catalans.

6.3.2 Descripció multinivell. Definició de les unitats de descripció

La filosofia de la ISAD(G) es basa en la teoria de la descripció multinivell, segons la qual els fons d'un arxiu s'han de poder descriure a diferents nivells de profunditat relacionats jeràrquicament. Aquesta és, doncs, la filosofia que regeix en el mètode de descripció adoptat a l'Arxiu Episcopal de Vic, que segueix les quatre regles de la descripció multinivell publicades en la ISAD(G):

- Descripció del general a l'específic: cal descriure els nivells superiors per a poder descriure els nivells inferiors, de manera que la representació de les descripcions sigui en forma d'arbre jeràrquic.
- Informació pertinent al nivell de descripció: només es pot donar la informació apropiada a la unitat que s'està descrivint.

- Lligams entre les jerarquies superiors i les inferiors: ha d'existir una vinculació entre els diferents nivells. S'ha de relacionar cada unitat de descripció amb el nivell immediatament superior de manera que es pugui reproduir l'estructura jeràrquica de la classificació.
- No repetir la informació: les informacions comunes a diferents nivells només s'han de donar en el nivell més adequat i alt possible .

Per a la materialització d'aquesta filosofia, es diferencia entre quatre unitats de descripció:

- a. Fons: "Conjunt de documents, de qualsevol tipologia o suport, produït orgànicament i/o format i utilitzat per una persona particular, família o organisme en l'exercici de les activitats i funcions d'aquest productor".¹⁹⁰ Els fons estan identificats en el Quadre de Fons.
- b. Sèrie: conjunt de documents homogenis que són el resultat d'un mateix procediment o responen a una mateixa tipologia. Les sèries es poden dividir en subsèries depenent de la complexitat de les activitats o funcions a les quals responen. No hi ha límit preestablert en el número de nivells de la jerarquia, el qual s'estableix segons les necessitats de cada fons. Les sèries i subsèries estan definides en el Quadre de Classificació propi per a cada fons.
- c. Unitat arxivística (UA): cadascun dels expedients o peces documentals que conformen una sèrie. En el cas de l'Arxiu Episcopal de Vic es considera una unitat arxivística qualsevol de les possibilitats següents:
 - Expedient: conjunt de documents que reflecteixen un mateix procediment administratiu o jurídic.
 - Unitat d'instal·lació: els límits de la unitat de descripció són establerts per la capsa, carpeta o volum.

¹⁹⁰ Definició extreta del glossari publicat a la norma: CONSEIL INTERNATIONAL DES ARCHIVES. *ISAD (G): Norma internacional general de descripció arxivística: adoptada per la Comissió Ad Hoc de Normes de Descripció. Estocolm, Suècia, 21-23 de gener de 1993 (versió final aprovada pel CIA)*. Barcelona: Associació d'Arxivers de Catalunya: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 1995. Ed. original: Ottawa: CIA, 1994.

- d. Subunitat arxivística: cadascun dels documents singulars que conformen una unitat arxivística.

6.3.3 Codi de classificació. Lligam entre les unitats de descripció

El lligam entre els diferents nivells de la descripció s'estableix a partir del Codi de Classificació que identifica de forma unívoca les agrupacions documentals (Fons i Sèrie). S'ha optat per un codi significatiu que representi la jerarquia i el nivell de descripció, d'aquesta manera es simplifica el lligam entre els diferents nivells i la seva representació gràfica en forma d'arbre. El codi està compost per 4 grups de dígit. Cada grup correspon a un nivell. El número de dígit és fix per tal d'evitar problemes en l'ordenació jeràrquica del quadre de classificació.

Format: 00.000.00.00

El primer grup de dígit representa el tipus de fons; la complexitat de l'arxiu, que compta amb onze tipus de fons diferents, ha obligat a introduir en el codi la identificació de cada tipologia per facilitar la lectura del quadre de fons. El segon correspon al fons; està format per tres dígit numèrics, ja que l'arxiu custodia prop de 200 fons. El tercer grup identifica la sèrie documental; compta amb dos dígit perquè es pressuposa que un fons no tindrà més de 99 sèries. És un codi numèric per a tots els fons, excepte per als corresponents als arxius parroquials, el quadre de classificació dels quals utilitza una codificació alfabètica. Finalment, el quart grup es refereix a la subsèrie. Comprèn dos dígit numèrics.

Taula 34. Exemple de codi de classificació utilitzat a AEV

09. Fons notariaus
09.001. Arxiu de la Cúria Fumada
09.001.19 Clavaria de la Ciutat
09.001.19.04 Clavaria de la Fàbrica de la Moneda

Tal i com s'ha comentat amb anterioritat, el número de nivells del Quadre de Classificació de cada fons no és fix. Pot ser que un fons tingui un únic nivell de sèrie, mentre que un altre pugui tenir-ne tres. Simplement s'utilitzarà el número de grups que siguin necessaris. En el cas que calgui augmentar els nivells es pot crear un altre grup de dígit.

El lligam entre les unitats arxivístiques i les sèries documentals s'estableix a partir del codi de classificació. A partir d'aquest les UA hereten la informació del nivell superior: el títol de la sèrie, els drets i condicions de reproducció i tota la informació que li sigui pertinent.

6.3.4 Ordenació física. Localització dels documents

La funció del Quadre de Classificació és l'agrupació intel·lectual dels documents per fons i sèries documentals. A vegades també s'ha utilitzat com a criteri per agrupar-los físicament. Les actuacions arxivístiques que s'havien portat a terme fins a l'actualitat a l'Arxiu Episcopal de Vic ordenaven els fons segons el sistema de classificació. D'aquesta manera, es simplificava la creació d'inventaris manuals, ja que l'inventari topogràfic es corresponia al jeràrquic. Amb l'automatització aquesta equivalència es fa innecessària, ja que si per a cada unitat de descripció (unitat arxivística i subunitat arxivística) s'identifica, per un costat, el codi de classificació i, per l'altra, la signatura topogràfica, les prestacions dels Sistemes de Gestió de Bases de Dades ens han de permetre poder extreure dos tipus de llistats: un ordenat per codi de classificació i l'altra per topogràfic.

L'adopció d'un sistema de descripció automatitzat també ha permès canviar el format de signatura topogràfica utilitzat fins ara, el qual reproduïa el codi de classificació. El model adoptat atorga una numeració correlativa a les unitats d'instal·lació de cada fons. Ja que la disposició original de la documentació reproduïa el sistema de classificació, aquesta numeració es correspon habitualment amb una ordenació significativa de la documentació. De tota manera, diferenciar entre la classificació intel·lectual i l'ordenació física de la documentació ha permès fer reclassificacions de documents sense necessitat de canviar-ne la seva ubicació física.

6.3.5 Elements de la descripció. Aspectes generals

Per determinar els elements de la descripció ens hem basat en la plantilla genèrica que es proposa en aquesta tesi doctoral per a la descripció de fons arxivístics. Tal i com ja s'ha comentat, aquesta plantilla és el resultat de l'estudi de les normes internacionals de descripció arxivística així com de les aplicacions desenvolupades en els arxius catalans. S'ha adequat a les característiques pròpies de l'Arxiu Episcopal de Vic: és a dir, a les funcions pròpies d'un arxiu històric que conserva majoritàriament fons tancats.

Els elements de la descripció preveuen que es pugui descriure a qualsevol nivell: des del nivell de fons fins al de document singular, de manera que l'aplicació informàtica permeti elaborar tan una guia de l'arxiu com un catàleg d'una sèrie documental.

S'ha optat per una única fitxa descriptiva per descriure qualsevol dels nivells, d'aquesta forma hi ha una correspondència exacta entre els camps dels diferents nivells. S'ha de tenir en compte, però, que cada nivell té unes normes pròpies de descripció arxivística:

- S'ha creat un camp que permet determinar el nivell de la unitat de descripció.

- Hi ha elements de la descripció que només s'utilitzen en determinats nivells. Així es compleix una de les regles de la descripció multinivell segons la qual les informacions comunes a diferents nivells només s'han de donar en el més adequat i alt possible. Per posar un exemple, el camp *Estatus legal* (que identifica la titularitat del fons) és un element que correspon exclusivament al nivell de fons.
- Els valors que s'introdueixen a cada camp només poden correspondre a la unitat de descripció que s'està descrivint. Per exemple, el camp de *Títol* serveix per introduir el nom de la sèrie quan s'està descrivint una sèrie documental, però en canvi serveix per descriure el títol d'un expedient quan s'està descrivint una unitat arxivística. Els camps de *Descriptors* només es poden omplir amb els corresponents a la unitat de descripció que s'està descrivint i no del nivell superior.
- Els nivells inferiors poden heretar els valors d'alguns camps dels nivells immediatament superiors. S'han definit aquests camps susceptibles de ser heretats i s'ha establert una regla general segons la qual els nivells inferiors poden heretar la informació dels nivells superiors sempre i quan no contemplin valors propis. Prima la informació introduïda en els nivells inferiors. Per exemple, el camp *Drets i condicions de reproducció* s'omple a nivell de sèrie. Els expedients estan subjectes a la normativa establerta per a la sèrie documental a la qual pertanyen. Per tant les unitats arxivístiques d'una sèrie que és microfilmable es poden microfilmarse excepte en el cas que s'hagi introduït un valor diferent. Si l'estat de conservació d'un expedient concret aconsella que no es pot reproduir, caldrà introduir a nivell d'expedient i en el camp de *Drets i condicions de reproducció* aquesta informació que és la que prevaldrà respecte a la de la sèrie.
- Cada camp té unes normes específiques recollides en el Manual d'estil que regulen la introducció d'informació per a cada nivell. Per exemple, el camp *Condicions d'accés* està subjecte a una llista de validació que li indica els únics valors admesos. Existeixen dues llistes de validació: una que conté els valors admesos pel nivell de sèrie (consultable, no

consultable per mal estat) i l'altra que conté els del nivell d'unitat arxivística (no consultable per mal estat, desaparegut, en restauració).

Una única estructura de camps ens serveix per descriure la varietat de suports i tipologies documentals presents en un arxiu. S'ha procurat que la plantilla confegida inclogui les especificitats de qualsevol tipus de document.

6.3.6 Elements de la descripció. Estructura

L'estructura recull 49 elements de descripció que responen a 10 àrees d'informació:

Taula 35. Elements de la descripció de la base de dades de l'AEV

Àrea de control	Elements de la descripció que serveixen per controlar internament la descripció de cada unitat de descripció
------------------------	--

Camp	Nivell de descripció
Número de registre	Fons; Sèries; Unitat arxivística
Data de descripció	Fons; Sèries; Unitat arxivística
Data de modificació	Fons; Sèries; Unitat arxivística
Analista	Fons; Sèries; Unitat arxivística
Observacions	Fons; Sèries; Unitat arxivística

Àrea d'identificació	Recull la informació essencial per identificar la unitat de descripció. El codi d'arxiu, el codi de classificació, el títol i les dates extremes
-----------------------------	--

Camp	Nivell de descripció
Codi d'Arxiu	Fons; Sèrie; Unitat arxivística
Tipus de fons	Fons
Codi de fons	Fons; Sèrie; Unitat arxivística
Nivell de descripció	Fons; Sèrie; Unitat arxivística
Codi de classificació	Fons; Sèrie; Unitat arxivística
Títol	Fons; Sèrie; Unitat arxivística
Dates de producció	Fons; Sèrie; Unitat arxivística
Núm. unitat arxivística	Unitat arxivística
Núm. subunitat arxivística	Unitat arxivística

Àrea de context	Inclou informació sobre l'origen i la custòdia de la unitat de descripció. Els elements de la descripció són fidels al que disposa la ISAD(G).
------------------------	--

Camp	Nivell de descripció
Codi productor	Fons; Sèrie; Unitat arxivística
Nom del productor	Fons; Sèrie; Unitat arxivística
Història de la custòdia	Fons
Dades sobre l'ingrés	Fons; Sèrie
Dates de formació de la unitat de descripció	Fons; Sèrie
Incrementos	Fons; Sèrie

Àrea de descripció del contingut	Recull els elements de la descripció que informen del contingut de la unitat de descripció. El camp de descriptors s'ha desdoblant en quatre per tal de poder normalitzar les entrades corresponents a matèries, a onomàstics, a topònims i a identificadors.
---	---

Camp	Nivell de descripció
Resum	Fons; Sèrie; Unitat arxivística
Tipologia diplomàtico-jurídica	Sèrie; Unitat arxivística
Descriptors: matèries	Fons; Sèrie; Unitat arxivística
Descriptors: onomàstics	Fons; Sèrie; Unitat arxivística
Descriptors: geogràfics	Fons; Sèrie; Unitat arxivística
Descriptors: identificadors lliures	Fons; Sèrie; Unitat arxivística
Instruments de descripció	Fons; Sèrie; Unitat arxivística
Documents de l'expedient	Unitat arxivística

Àrea de descripció física	Proporciona informació sobre les característiques físiques i formals del document: com presentació formal, organització, llengua, dimensions i suport.
----------------------------------	--

Camp	Nivell de descripció
Llengua dels documents	Unitat arxivística
Sistema d'organització	Fons; Sèrie; Unitat arxivística
Original / còpia	Unitat arxivística
Característiques físiques	Fons; Sèrie; Unitat arxivística
Volum de la unitat	Fons; Sèrie; Unitat arxivística
Estat de conservació	Unitat arxivística
Manuscrit/imprès	Unitat arxivística

Àrea de localització	Recull la informació sobre la localització física del document, normalment la signatura topogràfica.
-----------------------------	--

Camp	Nivell de descripció
Dipòsit	Fons; Sèrie; Unitat arxivística
Núm. amari	Unitat arxivística
Núm. capsa	Unitat arxivística

Àrea de documentació relacionada	Inclou les metadades, és a dir, informació externa a la unitat de descripció però que té una relació important amb aquesta, com per exemple sèries relacionades pel procediment administratiu, o tesis doctorals que s'hagin pogut elaborar amb l'estudi d'aquesta documentació.
---	--

Camp	Nivell de descripció
Unitats de descripció internes relacionades	Fons; Sèrie; Unitat arxivística
Unitats de descripció externes relacionades	Fons; Sèrie; Unitat arxivística
Bibliografia	Fons; Sèrie; Unitat arxivística
Localització dels originals	Unitat arxivística
Existència de còpies	Unitat arxivística

Àrea d'avaluació	Es refereix a la informació necessària pel control de la gestió documental: documentació essencial, terminis de conservació i regulació dels períodes de conservació als diferents estadis del cicle. Ja que l'Arxiu Episcopal de Vic és un arxiu històric aquesta àrea pràcticament no conté elements de la descripció. S'ha mantingut un camp genèric, informació sobre l'avaluació i tria, per si mai calgués anotar alguna dada al respecte. Aquest camp es troba a la ISAD(G).
-------------------------	---

Camp	Nivell de descripció
Informació sobre avaluació i tria	Fons; Sèrie

Àrea de condicions d'accés i ús	Informació sobre la disponibilitat i consultabilitat de la documentació.
--	--

Camp	Nivell de descripció
Estatut legal	Sèrie
Nivell de confidencialitat	Sèrie
Condicions d'accés	Sèrie; Unitat arxivística
Drets i condicions de reproducció	Sèrie; Unitat arxivística

Àrea de notes	Inclou anotacions complementàries a la descripció que no han tingut cabuda en cap dels camps. Es fa servir per anotar tant informació relativa a la descripció formal de la unitat de descripció com a la descripció del contingut.
----------------------	---

Camp	Nivell de descripció
Notes	Fons; Sèrie; Unitat arxivística

6.3.7 Normalització per l'intercanvi d'informació

L'estructura de camps recull aquells elements de la descripció que la ISAD(G) estableix com essencials per a l'intercanvi d'informació:

Taula 36. Elements essencials per l'intercanvi d'informació segons la ISAD(G)

Codi de referència
Títol
Nom del productor
Dates de producció dels documents
Volum de la unitat de descripció
Nivell de la descripció

En la definició de l'estructura s'ha tingut molt present la possibilitat futura d'intercanvi d'informació. Per aquest motiu, una de les característiques que s'ha tingut més en compte a l'hora del disseny de la base de dades ha estat la d'estructurar convenientment la informació relativa a cada document o a cada conjunt documental, de manera que un camp no pogués contenir informació referent a conceptes diferents. Si cada camp està ben definit i no conté informacions d'índole diversa, l'estructura sempre es podrà adequar als criteris de descripció que es consolidin. En aquest sentit, i gràcies a les prestacions que ens proporcionen els Sistemes de Gestió de Bases de Dades, la base de dades es podria adaptar, si convingués, al format MARC i també al format EAD.

6.4 Disseny del sistema de consulta

L'objectiu de la base de dades de l'Arxiu Episcopal de Vic és oferir la consulta de la descripció dels fons a investigadors i usuaris en general . En una primera fase està previst difondre la base de dades a través dels ordinadors que s'instal·lin en la sala de consulta de l'AEV. En una fase posterior està previst ampliar el servei de consulta en dues direccions: oferir la consulta dels inventaris a través d'Internet i digitalitzar part de la documentació per tal de consultar en línia el text íntegre.

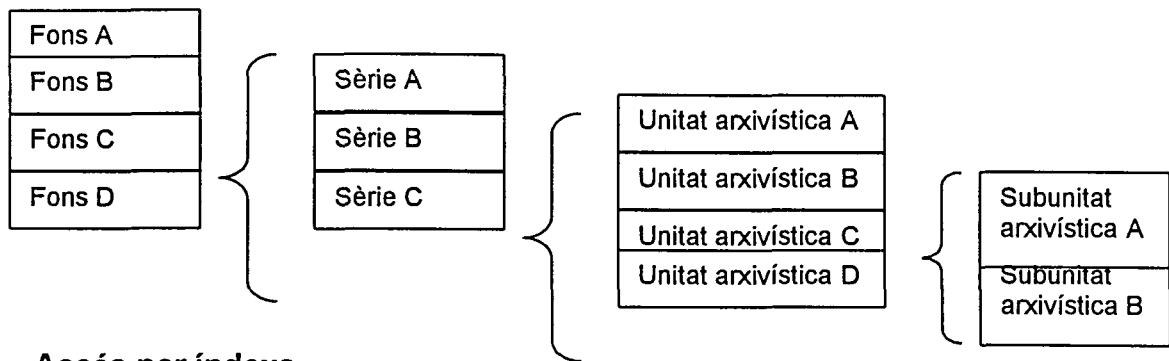
El primer pas en la definició del sistema de consulta pels usuaris és l'elaboració d'una interfície de pantalla que permeti autonomia de consulta. Les característiques de la interfície han de satisfer els següents requisits:

- fàcil d'utilitzar
- transparent a l'usuari
- similar a les pantalles de consulta a les que ja estan habituats els potencials usuaris.
- d'acord amb la teoria de la recuperació electrònica dels fons arxivístics, hi ha d'haver dos tipus d'accés a la base de dades: accés jeràrquic i accés per índexs

- **Accés jeràrquic**

Presentació jeràrquica dels fons que ens permeti navegar per l'arbre de la classificació. Dirigit a usuaris que volen tenir un coneixement global de tots o d'alguns dels fons custodiats a l'arxiu. La pantalla inicial presenta la llista dels fons. Mitjançant un lligam hipertextual es pot accedir al quadre de classificació de cada fons. I cada sèrie documental pot enllaçar amb les unitats arxivístiques que en formen part.

Taula 37. Representació de l'accés jeràrquic a la base de dades AEV

- **Accés per índexs**

Construcció d'índexs per tal de fer consultes selectives d'informació. Dirigint a usuaris que volen formular preguntes molt concretes sobre el contingut dels fons.

Tipus d'índexs construïts:

- Índex bàsic: llista de totes les paraules o expressions contingudes en tots els camps que s'han definit com a punt d'accés a la base de dades. L'usuari pot cercar per una paraula o expressió sense necessitat de conèixer amb profunditat l'estructura de la base de dades.
- Índex per camps: llista de paraules o expressions contingudes en cadascun dels camps que constitueixen punts d'accés a la base de dades. L'usuari cerca per una paraula o expressió dins d'un camp d'informació concret. Permet fer consultes més selectives, ja que restringeix la pregunta a una part de la unitat de descripció.

Punts d'accés:

Taula 38. Punts d'accés a la base de dades de l'AEV

Àrea	Descripció	Camps
Accés per classificació	Permet consultar l'inventari a través del codi de classificació i dels títols de fons i sèrie. Ens permet conèixer tots els expedients d'una sèrie documental.	Codi de classificació Títol de fons Títol de sèrie
Accés per context	Permet consultar l'inventari a través del productor.	Nom del productor
Accés per contingut	Permet consultar l'inventari per la informació continguda en la descripció de cada unitat arxivística. Permet descobrir documents que no es coneixien o bé fer consultes molt selectives a través dels índexs onomàstic, toponímic i d'identificadors.	Títol d'unitat arxivística i de subunitat arxivística Dates de producció Resum Descriptors: matèries Descriptors: onomàstics Descriptors: geogràfics Descriptors: identificadors Llengua dels documents
Accés per metadades	Cerca per unitats de descripció relacionades. Permet ampliar la consulta d'informació a altres documents relacionats amb el tema d'interès. També permet fer cerques de bibliografia publicada com a resultat de l'estudi dels fons arxivístics d'interès.	Unitats de descripció internes relacionades Unitats de descripció externes relacionades Bibliografia

6.5 Descripció general de les bases de dades

- **Objectiu**

L'aplicació AEV per a l'automatització de l'Arxiu Episcopal de Vic preveu la descripció dels fons per a l'elaboració del quadre de classificació i d'inventaris i catàlegs. L'objectiu és facilitar als usuaris la consulta directa des dels ordinadors instal·lats en la sala de consulta de l'Arxiu. A mig termini l'objectiu és publicar la base de dades a Internet.

- **Tipologia**

Es tracta d'una aplicació de tipus referencial, que descriu els documents de tots els fons de l'Arxiu Episcopal de Vic. L'Arxiu, com hem assenyalat, custodia prop de dos-cents fons de diferents tipus (episcopals, parroquials, conventuals, de comunitats de beneficiats, capitulars, patrimonials, personals, institucionals, notariais, de l'administració civil i judicials). Permet la descripció multinivell: a nivell de fons, de sèrie, d'unitat arxivística i, quan s'escau, de document singular. Queda per una segona fase la implantació de gestió electrònica de documents, és a dir, la possibilitat de digitalitzar els documents i vincular-los al seu registre textual.

- **Llengua**

La llengua pròpia de l'aplicació és el català. Això significa que la descripció dels documents, excepte aquella informació que es transcriu directament del propi document, és en aquest idioma.

• **Entitats**

L'aplicació AEV està pensada per a permetre la descripció multinivell dels diferents fons de l'Arxiu Episcopal de Vic. La representació textual de les sèries i els expedients implica dues entitats diferents: una per a la descripció de les agrupacions documentals que permetrà elaborar el quadre de fons i els quadres de classificació i l'altra per a la descripció de les unitats i subunitats arxivístiques que permetrà la creació dels inventaris i els catàlegs.

La relació que s'estableix entre les dues entitats és d'un a molts, ja que una sèrie pot tenir molts expedients, però un expedient no pot pertànyer a més d'una sèrie. Aquest tipus de relació implica que els expedients poden heretar els atributs de les sèries a les quals pertanyen.

L'aplicació s'estructura en dues bases de dades, cadascuna d'elles representa una de les dues entitats:

AEVSE	Gestió dels quadres de classificació. Permet crear el quadre de fons i els quadres de classificació de l'Arxiu Episcopal de Vic i fer la descripció a nivell de fons i de sèries.
AEVIT	Gestió de l'inventari. Permet introduir la descripció dels expedients i documents.

Incorpora una tercera base de dades per a l'elaboració del fitxer d'autoritats. De moment no s'utilitza, per això no es mostra el seu disseny en aquest capítol. Tot i així s'ha instal·lat en els ordinadors corresponents i en l'apartat de l'arquitectura del sistema s'esmenta el tipus d'instal·lació.

AUTOR	Gestió dels registres d'autoritats. Permet fer la descripció de noms de persones, d'institucions i organismes i famílies.
--------------	---

Finalment, l'aplicació contempla una quarta base de dades amb l'única funció de servir de suport al gestor de l'aplicació.

SEGUR	Base de dades clònica d'AEVIT. Serveix per a fer certes operacions de prova i de reclassificació. Només la utilitza el gestor de l'aplicació.
--------------	---

- **Serveis i productes**

Els serveis i productes de la base de dades seran:

- L'accés *off line* a través dels punts de consulta que s'instal·lin en la sala de consulta de l'Arxiu Episcopal de Vic.
- L'edició del quadre de fons i dels quadres de classificació
- L'edició d'inventaris i catàlegs

6.6 Diccionari de dades

El diccionari de dades defineix els elements de la descripció. S'ha elaborat una única estructura per les sèries documentals i les unitats arxivístiques, tot i que s'ha de tenir en compte que hi ha camps que només s'utilitzen en la descripció d'un d'ells. El diccionari de dades està adaptat a les exigències del Winisis. La taula que segueix mostra la llista dels camps i indica a quin nivell o nivells pertany cadascun. La taula també incorpora els paràmetres que s'han de tenir en compte a l'hora del disseny del diccionari de dades amb el programari Winisis.

El significat de les columnes és el següent:

- *Tag*: etiqueta numèrica que identifica cada camp.
- *Isad*: correspondència del camp segons la ISAD(G). Ja que el sistema de descripció parteix de la filosofia i els principis de la norma ISAD(G), l'estructura incorpora tots els elements de la descripció definits en la norma.
- *Nom del camp*: nom que rep cada camp.
- *Nivell*: nivell de la descripció a què correspon. S'han definit tres nivells de la descripció: fons (F), sèrie (S) i unitat arxivística (UA). La major part dels camps s'utilitzen en els tres, però en alguns casos el camp només està pensat per un dels nivells.
- *T*: tipus de dades a introduir: regula la validació dels tipus de dades: alfabètic (A), numèric (N), conforme a un patró (P) i alfanumèric (X).
- *Repetibilitat*: si el camp admet múltiples entrades o no.
- *Subcamps/Patró*: identifica els subcamps i el format amb què s'han d'entrar les dades.
- *Validació*: regula l'obligatorietat d'omplir el camp i l'existència o no d'una llista de valors que seran els únics admesos en la introducció de les dades.

- *Índex*: regula si el camp ha de ser indexable o no, és a dir, si constituirà un punt d'accés a les bases de dades.

Taula 39. Diccionari de dades de la base de dades de l'AEV

Tag	Isad	Nom del camp	Nivell	T	Rep	Subcamps/ patró	Validació	Índex
*		Número de registre	F,S,UA	N	NO	NO		SI
1		Data de descripció	F,S,UA	P	NO	9999/99/99		NO
2		Data de modificació	F,S,UA	P	NO	9999/99/99		NO
3		Arxiver	F,S,UA	X	NO	NO		SÍ
4		Observacions	F,S,UA	X	NO	NO		NO
100	1 1	Codi d'Arxiu	F,S,UA	X	NO	AEV	Obligatori	SÍ
103	1 1	Codi de fons	F,S,UA	X	NO	99 999 99 99	Obligatori	SÍ
105	1 4	Nivell de descripció	F,S,UA	X	NO	NO.	Obligatori Lista de valors	SÍ
106	1 2	Codi de classificació	F,S,UA	X	NO	99 999 99 99	Obligatori	SÍ
108	1 2	Títol formal	F,S,UA	X	R	NO		SÍ
109	1 2	Títol atribuït	UA	X	NO	NO		SÍ
114	1 3	Dates de producció	F,S,UA	X	NO	a alta b tancament c comentaris		SÍ
115	1 1	Número d'unitat arxivística	UA	X	NO	NO		NO
116	1 1	Número de subunitat arxiv	UA	X	NO	NO		NO
202	2 1	*Codi productor	F,S,UA	X	NO	NO		SÍ
203	2 1	Nom del productor	F,S,UA	X	SI	a Cognoms b Nom c responsabilitatd Dignitat		SÍ
205	2 4	Història de la custòdia	F	X	NO	NO		NO
206	2 5	Dades sobre l'ingrés	F,S	X	NO	a modalitat b data c observacions		NO
207	2 3	Dates de formació de la unitat de descripció	F,S,UA	X	NO	NO		NO
208	3 3	Incrementos	F,S	X	NO	NO		SÍ
301	3 1	Resum	F,S,UA	X	NO	NO		SÍ
303		*Tipologia diplomàtica jurídica	S,UA	X	R	NO		SÍ
304		Descriptors matèries	F,S,UA	X	<>	NO		SÍ

Tag	Isad	Nom del camp	Nivell	T	Rep	Subcamps/Patró	Validació	Index
305		Descriptors: onomàstics	F,S,UA	X	<>	NO		Sí
306		Descriptors: geogràfics	F,S,UA	X	<>	NO		Sí
307		Descriptors: identificadors lliures	F,S,UA	X	<>	NO		Sí
308	4.6.	Instruments de descripció	F,S,UA	X	NO	NO	Llista de valors	NO
309		*Documents de l'expedient	UA	X	R	a: Títol b: Data c: Volum d: Estat		Sí
401	4.4.	Llengua dels documents	UA	X	R	NO	Llista de valors	Sí
402	3.4.	Sistema d'organització	F,S,UA	X	NO	NO.		NO
403		Original/còpia	UA	X	NO	NO		NO
405	4.5.	Característiques físiques	F,S,UA	X	NO	a: Suport b: Unitat d'instal·lació c: Mides d: Comentaris	-Llista de valors per suport -Llista de valors per unitat d'instal·lació	NO
406	1.5.	Volum de la unitat	F,S,UA	X	NO	NO		NO
407	4.5.	Estat de conservació	UA	X	NO	a: Codi b: Comentaris		NO
408	4.5.	Manuscrit/imprès	UA	X	R	NO	Llista de valors	Sí
501		*Dipòsit	F,S,UA	X	NO	NO		NO
502	1.1.	Número armari	UA	X	NO	NO		NO
503	1.1.	*Núm. caps	UA	X	NO	a: núm. inicial b: núm. final		NO
601	5.3.	Unitats de descripció internes relacionades	F,S,UA	X	R	a: codi b: comentaris		Sí
602	5.4.	Unitats de descripció externes relacionades	F,S,UA	X	R	NO		Sí
603	5.5.	Bibliografia	F,S,UA	X	R	a: autor b: títol c: zona publicació d: descripció física e: col·lecció f: font		Sí

Tag	Isad	Nom del camp	Nivell	T	Rep	Subcamps/Patró	Validació	Index
604	5 1	Localització dels originals	UA	X	NO	NO		NO
605	5 2	Existència de còpies	UA	X	NO	NO		NO
718	3 2	*Informació sobre avaluació i tria	F,S	X	NO	NO		NO
801	4 1.	Estatus legal	F	X	NO	NO	Lista de valores	NO
802		*Nivell de confidencialitat	F,S,UA	X	NO	NO		NO
803	4 2	Condicions d'accés	S,UA	X	NO	NO	Lista de valores	NO
804	4 3	Drets i condicions de reproducció	S,UA	X	NO	NO	Lista de valores	NO
900	6 1	Notes	F,S,UA	X	NO	NO		NO

* Els camps assenyalats amb un asterisc de moment no s'utilitzen.

Capítol 7 Disseny tècnic de l'aplicació AEV

7.1 El programari escollit: CDS/ISIS

El programa CDS/ISIS és un Sistema de Gestió Documental elaborat per la UNESCO a partir de 1985 dins les activitats del Programa General d'Informació per tal de donar suport a l'automatització de biblioteques. El precedent és un programa d'ús intern per al control bibliogràfic desenvolupat a la dècada dels anys setanta, quan encara no existien programes comercials de gestió documental, per la Organització Internacional del Treball (OIT) i anomenat ISIS (Integrated Set of Information Systems).¹⁹¹

Als anys vuitanta Gian Paolo Del Biggio, veritable *alma mater* del CDS/ISIS, proposà la creació d'un programari de gestió documental a partir de l'ISIS de l'OIT i d'un altre programa desenvolupat dins la UNESCO anomenat CDS (Computerized Documentation System). El nou producte va rebre el nom de CDS/ISIS. Malgrat que va ser concebut per a ús intern, el seu desenvolupament va propiciar que es pogués oferir a d'altres institucions i es van firmar convenis amb diferents organismes de llatinoamèrica entre els que destaca el Centre Nacional d'Energia Atòmica (CNEA), d'Argentina.¹⁹²

El 1985 es va fer la presentació mundial del CDS/ISIS, en una reunió d'usuaris convocada pel CNEA on es mostrà una versió per a mini i microordinadors programada en llenguatge pascal, que paulatinament substituï la versió per a mainframes, l'única existent fins aleshores.

¹⁹¹ HERNÁNDEZ, Adolfo. "CDS-ISIS: Dieciseis años de historia". In: *Boletín de la SEDIC*. Núm. 23 (1996), p. 1-2

¹⁹² Centro de Información CAC. Comisión Nacional de Energía Atómica. *Manual para instructores de Winisis*. Buenos Aires: Comisión Nacional de Energía Atómica, 1999. p. 22-23

Aquesta primera versió es va començar a distribuir el desembre d'aquell mateix any, conjuntament amb un manual de referència, una guia introductòria i una guia d'instal·lació. Periòdicament s'han fet renovacions del programa i han aparegut noves versions. La versió 3.0 (entorn DOS) presentada el 1993 ja permetia operar en xarxa i introduïa una sèrie de novetats respecte les tècniques d'inversió. El següent pas important fou la distribució el 1995 de la versió beta del Winisis per entorns Windows que millorava especialment la interfície d'usuari. La última versió distribuïda és el Winisis 1.311 (de gener de 1999) i s'està testant la 1.4 (setembre 1999). Actualment, UNESCO distribueix tres versions: la versió 3.0 per MS-DOS, la versió UNIX per l'accés remot multiusuari, especialment a través d'Internet i la versió 1.311 del Winisis.

El desenvolupament de noves aplicacions i de productes relacionats amb el CDS/ISIS és possible també gràcies a la col·laboració entre la UNESCO i altres organismes que participen activament en la investigació i implantació de les novetats tecnològiques. Així, per exemple, de la col·laboració amb el Centro Latino-Americano e do Caribe de Informação em Ciências da Saúde (BIREME) de São Paulo, Brasil ha nascut el WWWISIS, un programa que permet publicar bases de dades Isis en servidors World Wide Web. Amb anterioritat, l'Associazione per la Documentazione, le Biblioteche e gli Archivi (DBA) de Florència, distribuïdor nacional del CDS/ISIS a Itàlia, havia elaborat Heurisko, una interfície gràfica per a la consulta de bases de dades elaborades amb la versió DOS.

La UNESCO distribueix el programa gratuïtament. De fet, un dels objectius explícits és satisfer les necessitats expressades per moltes institucions, especialment dels països en vies de desenvolupament, per tal d'incorporar les modernes tecnologies de la informació a l'organització dels sistemes documentals. Aquesta ha estat la raó per la qual el programa és molt utilitzat als països del tercer món (en especial, llatinoamèrica). Però, també s'ha de dir que es va estenent cada cop més per l'Europa Occidental i l'Amèrica del Nord. Inicialment només estava destinat a les associacions sense ànim de lucre, però posteriorment al 1988 es liberalitzà la distribució a totes les persones i entitats,

incloses les lucratives. La UNESCO cedeix la difusió a distribuïdors (generalment nacionals) que són els encarregats de lliurar el programa i la documentació i facilitar la formació i l'assistència tècnica. És prohibeix la comercialització tant del programa com de les aplicacions avançades que es desenvolupin. En l'actualitat hi ha 138 punts de distribució, dels quals 72 són distribuïdors nacionals.¹⁹³ En total existeixen uns 20.000 usuaris registrats en tot el món, xifra que augmenta si es calcula el número total de còpies en circulació.

El distribuïdor nacional per a Espanya és el Centro de Información y Documentación Científica (CINDOC).¹⁹⁴ el qual ha promogut la creació d'un Club d'Usuaris per tal de suplir, en part, la manca d'assistència tècnica per part del proveïdor. Aquest és un element clau en la distribució i posterior ús del CDS/ISIS, ja que la mancança d'una assistència tècnica condiona moltes vegades l'interès que l'usuari potencial té en aquest programa. A tall d'exemple, una de les raons adduïdes per què l'Arxiu de la Tate Gallery de Londres hagi adoptat el CDS/ISIS només com a solució provisional en la informatització de l'arxiu ha estat, precisament, la manca d'un organisme que tingui cura de l'assistència tècnica posterior a la instal·lació. L'objectiu del "Club de Usuarios del CDS/ISIS en España", és precisament, donar aquesta assistència als usuaris, mitjançant l'organització de cursos a diferents nivells (bàsic, intermig, i avançat) i de reunions periòdiques que permeten conèixer les diferents aplicacions que es creen a Espanya.

A Catalunya hi ha registrats aproximadament uns 135 usuaris,¹⁹⁵ majoritàriament centres de documentació i arxius, que pertanyen al Club de Usuarios del CDS/ISIS en España. Els usuaris catalans, malgrat no estar

¹⁹³ <http://www.unesco.org/webworld/isis/index.html>

¹⁹⁴ <http://www.cindoc.csic.es/isis/isis.htm>

¹⁹⁵ Aquesta xifra correspon a usuaris que disposen oficialment d'una llicència, però no correspon necessàriament a usuaris que utilitzin el CDS/ISIS per a les seves tasques documentals. En ser el programa de distribució gratuïta molts centres de documentació el sol·liciten però davant la relativa dificultat d'utilització abandonen el projecte.

organitzats oficialment, han constituït un grup anomenat Gumic (Grup d'Usuaris de Microisis a Catalunya) fundat el 1992 i acollit inicialment a la Societat Catalana de Documentació. L'objectiu principal és establir canals de comunicació i informació per intercanviar experiències i donar a conèixer noves versions i aplicacions específiques. Una de les tasques que han portat a terme és l'organització de diversos cursos de formació de nivell bàsic i mitjà.

7.1.1 Productes CDS/ISIS

MICROISIS: La versió DOS del CDS/ISIS es va substituint paulàtinament per la versió Windows. Tot i així encara es manté en totes les institucions on ja s'ha migrat a Winisis, atès que hi ha certes operacions complexes del programa que no estan implementades en la versió de Windows. També l'empren els centres de documentació amb pocs recursos que disposen d'equipaments informàtics poc modernitzats

WINISIS: La versió Windows del CDS/ISIS és actualment la més utilitzada. Per a la seva implantació es va recodificar en C++ per tal que pogués operar en les diferents plataformes informàtiques (MS-DOS, Windows i UNIX), d'aquesta manera es reduïen els costos de manteniment. Es va adoptar un sistema de desenvolupament en multiplataforma que augmentava el nivell de compatibilitat i intercanvi entre diferent maquinari (des de PC a potents miniordinadors) i diferents sistemes operatius. Es pot utilitzar amb Windows 95,98 i NT. La comptabilitat amb la versió DOS és total, i no es necessita realitzar cap conversió ja que l'estructura dels fitxers de dades, el de paràmetres i el diccionari de dades són idèntics. Això permet que la transició al Winisis sigui senzilla i, fins i tot es pot gestionar la mateixa base de dades amb les dues versions de forma simultània. Només es poden trobar algunes incompatibilitats en els formats de sortida, ja que la nova versió incorpora prestacions adaptades a l'entorn gràfic que són irreconeixibles per un entorn DOS.

La versió Windows del CDS/ISIS pot ser usada com a plataforma per a desenvolupar aplicacions simples amb el llenguatge de formats el qual permet, entre altres coses, vincles hipertextuals que admeten per exemple relacionar els registres textuais de la base de dades amb fitxers informàtics ja siguin de so, imatge o text.

ISIS_DLL: és una eina generada per Bireme que incorpora funcions de programació amb format DLL (Dinamic Link Library) per tal de generar aplicacions especialitzades en entorns Windows utilitzant llenguatges de programació professionals com Visual Basic o Visual C. Està especialment dissenyada per a programadors informàtics que tinguin coneixements previs d'ISIS-Pascal.

És una eina adequada pel desenvolupament de programes com sistemes de circulació bibliogràfica, adquisicions, OPACS, implantació de bases ISIS en CD-ROM i aplicacions multimèdia.

WWW/ISIS: és un programa generat per Bireme que gestiona bases de dades Isis en servidors WWW. Permet cerca d'informació i entrada de dades. Per poder utilitzar el programa cal coneixements previs del llenguatge Html (Hypertext Markup Language), CGI (Common Gateway Interfase) i Isis.

MTM: Multilingual Thesaurus Management és una aplicació CDS/ISIS per a la gestió i l'ús d'un thesaurus multilingüe. Ha estat elaborat per l'Organització de Cooperació i Desenvolupament Econòmic (OCDE). Gestiona un thesaurus de fins a nou idiomes: permet donar d'alta descriptors i no descriptors, controla les relacions de jerarquia, d'associació i d'equivalència i verifica l'existència de termes duplicats i la validesa de les relacions. Serveix de suport en l'anàlisi dels documents, valida els descriptors utilitzats i els tradueix pels seus equivalents en un altre idioma. Per últim, MTM ajuda a formular les consultes d'informació ja que permet interrogar els fixers inversos a través de la navegació pels termes del thesaurus.

7.1.2 Característiques principals del Winisis

Es tracta d'un Sistema de Gestió Documental (SGD) de tipus clàssic tot i que també s'utilitza amb mòduls complementaris com un paquet d'automatització de biblioteques o de gestió d'arxius. Incorpora les funcions pròpies d'un SGD: definició de bases de dades, introducció de nous registres, modificació o eliminació de registres existents, construcció automàtica de fitxers d'accés a la informació per agilitar la velocitat de recuperació, recuperació del contingut dels registres a través del llenguatge d'interrogació i visualització i impressió de catàlegs o índexs.

Permet la gestió de documents electrònics a partir de la possibilitat d'associar fitxers informàtics als registres textuais. Mostra les imatges obrint el programa servidor. A partir de vincles hipertextuals el programa inicia el visualitzador i mostra la imatge relacionada.

El Winisis permet desenvolupar mòduls complementaris a partir del compilador de pascal de què disposa i de l'eina Isis_DLL. Existeixen mòduls elaborats per usuaris i que es distribueixen de forma lliure: com per exemple un mòdul de conversió DBASE3 - ISO i a l'inrevés (elaborat pel Consejo de Universidades y Escuelas Politécnicas de l'Equador), o diferents aplicacions de catalogació de biblioteques i control d'adquisicions.

Es distribueix en tres idiomes: anglès, francès i espanyol. Incorpora una facilitat per traduir els menús a qualsevol altre idioma.

Taula 40. Winisis. Requisits mínims d'instal·lació

CPU	Processador 486 a 40 Mhz (es recomana pentium a 100 Mhz o superior)
RAM	8 mb (es recomana 16 mb. o més)
FD	1 disquetera de 3'5"
HD	4 mb lliures
Monitor	VGA 640*480 (es recomana super VGA 800*600 o superior)
Sistema Operatiu	Windows 3.1. o superior (Winisis està basat en Windows 3.1. però no es coneixen problemes de funcionament específics sota Windows 95,98 o NT)

Taula 41. Restriccions de la versió 3.1.

Nombre màxim de Bases de dades	Il·limitat
Nombre màxim de registres per base	16 milions (dins el límit de 500 mb)
Longitud màxima de registre	32000 caràcters (8000 la versió DOS)
Nombre màxim de camps per base	200 (excloent les repeticions dels camps repetibles)
Nombre màxim d'índexs (línies FST)	600
Longitud del camp	32.000 caràcters
Nombre màxim de paraules buides	799 paraules
Longitud màxima del format de visualització	10000 caràcters

7.1.3 Prestacions del programari

Les prestacions que incorpora el programari el converteixen en un Sistema de Gestió Documental d'alt nivell. A continuació es reproduïx la graella de prestacions atenent al següent esquema:

- Característiques generals (equipament informàtic, comercialització i suport tècnic i funcions suportades pel programari).
- Característiques funcionals (definició de l'estructura de dades, manteniment de la base de dades: introducció, modificació i supressió, indexació, recuperació, sortida de la informació, importació i utilitats).
- Gestió electrònica de documents.

I. Característiques generals

Identificació

IDENTIFICACIÓ	
Nom del programa	Winisis
Productor	UNESCO
Distribuidor	CINDOC
Data de creació	1985/1986 (en versió DOS anomenada CDS/ISIS)
Versió actual i data de comercialització	Winisis 1.311 (gener 1999)

Equipament informàtic

PRESTACIONS	
Tipus de SGBD	
Relacional/Xarxa/Jeràrquica	No
Model Documental	Sí
Model orientat a l'objecte	No
Indexador de fitxers informàtics	No
Productes	
SGBD	Sí
Passarel·la Web	Sí
Mòdul de construcció de thesaurus	Sí
Mòdul d'edició en CD-ROM	Sí
Altres	Mòdul d'importació de fitxers DBF Aplicació de catalogació de biblioteques
Configuració requerida de hardware	
Per quin tipus de hardware és dissenyat originalment el sistema: mainframe, miniordinador o microordinador	Dissenyat originàriament per Mainframe i adaptat el 1985 a microordinadors
Quina màquina i quin model requereix: IBM, Apple	PC
Mínima memòria interna requerida	8 mb (16 mb recomanada)
Espai de disc dur necessari:	
. espai que ocupa el programa	4 mb.
. espai necessari per a l'emmagatzematge de les dades.	De 400 a 500 kb per registre (mitjana calculada d'ocupació d'espai d'una base de dades d'arxiu que conté 50 camps i inclou resum i notes)

. espai necessari per generar el fitxer invers	El fitxer invers ocupa pràcticament el mateix que el fitxer mestre. Durant el procés de generació del fitxer invers el programa crea uns fitxers intermedis que ocupen el doble d'espai del fitxer invers
Tipus de processador i velocitat requerits per un funcionament òptim del programari	Pentium a 100 Mhz
<i>Hardware</i> requerit per l'accés de múltiples usuaris	Ordinadors PC
Perifèrics requerits:	
. d'entrada: escàners de taula, escàners de ma, càmares digitals o lector òptic de codi de barres	---
. de sortida: impressores o pantalles per gràfics	---
Entorn operatiu	
Sistema operatiu suportat	Windows 3.1, 95, 98, NT, Unix, Linux
Versió monousuari	Sí
Versió per xarxa	Sí
Limitacions del programari	
Quantitat màxima de bases de dades	Il·limitada
Quantitat màxima de registres per base	16 milions (dins el límit de 500 mb.)
Possibilitat d'interrelacionar múltiples bases de dades	Sí

Comercialització i suport tècnic

Comercialització	
Solvència de l'empresa distribuïdora	Organisme internacional
Territorialitat del <i>software</i> i <i>hardware</i>	A tot el món, especialment llatinoamèrica. Forta implantació també a Espanya i Catalunya.
Popularitat del <i>software</i> : amplitud de mercat	Més de 20.000 usuaris a tot el món
Període de temps que el <i>software</i> és al mercat	Des de 1985: 14 anys
Versió de demostració disponible	No (però la distribució és gratuïta)
Freqüència de les actualitzacions	Periòdica. Des de 1998 sembla que el desenvolupament del programa és molt més dinàmic.
Compatibilitat de les actualitzacions	Absoluta
Suport tècnic i formació	
Suport tècnic a la instal·lació	No
Suport tècnic postvenda presencial	No
Suport tècnic postvenda per correu electrònic	No
Suport tècnic postvenda telefònic	No
Existència de grups d'usuaris	Sí. Existeix també una llista de distribució (CDS-ISIS) molt útil per a la posta en comú de problemes i la seva resolució.
Formació inicial	No
Formació després de la instal·lació	No
Documentació de suport	
Existència de manuals entenedors i ben estructurats	Existeixen diferents manuals oficials que són complementaris: manual de la versió DOS, complementat amb el manual de la versió Winisis 3.1. N'hi en anglès, francès i espanyol. Els manuals són poc clars i poc detallats. Hi ha altres manuals no oficials que compensen aquesta manca de claredat. El publicat per la CNEA, per exemple.
Costos	
Preu del programari	Gratuït, només cal abonar els costos derivats de la còpia del manual i de la tramesa del programa i la documentació
Què inclou el preu:	
. programari	Sí
. disseny de l'aplicació	No
. formació del personal	No
. seguiment inicial de la instal·lació	No

Longitud de la garantia	No té garantia
Cost del manteniment anual	No
Costos addicionals per les actualitzacions	Els derivats de la còpia del manual i de la tramesa del programa i la documentació
Instal·lació	
Temps que requereix la instal·lació	Breu
Personal requerit	No cal que sigui qualificat
Servei de disseny d'aplicacions específiques per part del venedor	No
Temps de prova	No (el programa és gratuït)
Facilitat d'instal·lació	Sí
Facilitat de configuració	Sí
Interfície d'usuari	
Ergonomia i presentació de menús	Presentació clara
Facilitat de navegació d'un menú a l'altre	Sí
Facilitat d'utilització dels diferents menús	Sí
Possibilitat de configurar els colors de la pantalla	Sí
Possibilitat d'ajuda contextual	Sí (en alguns casos, no en tots)
Tutorial integrat	No
Terminologia comprensible	Possibilitat de modificar els menús de pantalla i, per tant, d'ajustar la terminologia
Idioma	Disponible en anglès, francès i espanyol. Els menús es poden traduir amb facilitat

Funcions suportades pel programari

<i>PRESTACIONS</i>	
Funcions clàssiques d'un sistema de gestió documental	
Definició de l'estructura de dades	
Manteniment de la base de dades: introducció, modificació i supressió	Sí
Indexació	Sí
Recuperació	Sí
Sortida de la informació	Sí
Importació	Sí
Utilitats	Còpies de seguretat, definició de paraules de pas
Gestió Electrònica de Documents	

Accés als documents electrònics	Sí
Gestió de la circulació de documents electrònics	No
Gestió del flux de treball	No
Funcions pròpies de Sistemes de Gestió d'Arxius	
Gestió del quadre de classificació	No
Gestió del calendari de conservació i eliminació	No
Gestió d'expedients i documents	No
Gestió de l'espai	No
Gestió d'usuaris	No
Càlcul i producció d'estadístiques	No

II. Característiques funcionals

Definició de l'estructura de dades

<i>PRESTACIONS</i>	
Estructura de camps prefixada	No
Adequació de l'estructura de camps prefixada a sistemes estàndards de descripció	---
Possibilitat de modificar-la	---
Possibilitat de definir una estructura pròpia	Sí
Possibilitat de definir diverses entitats	Sí (cal definir diverses bases de dades que després es podran interrelacionar)
Possibilitat d'establir relacions entre entitats	
Relació d'un a un	Sí
Relació d'un a molts	Sí
Relació de molts a molts	Sí
Integritat referencial	No
Capacitat d'herència: que un registre pugui incorporar elements (valors de camps) d'un altre registre	Un registre pot incorporar elements d'un altre registre en el format de visualització, no en la introducció de dades
Possibilitat de mantenir relació pares-fills entre registres d'una mateixa entitat	Sí
Herència múltiple	Só
Possibilitat de gestionar valors múltiples en cada camp	Sí
Possibilitat de definir subcamps	Sí

Operacions de càlcul	
Entre els valors dels camps d'un mateix registre	No
Entre els valors de camps pertanyents a diferents registres	Sí
Normes de validació de camps	
Definició de camps obligatoris	Sí
Restricció del valor del camp a un tipus determinat: dates, numèric, alfanumèric o gràfic	Sí
Adequació del valor del camp a una llista d'autoritats predefinida	Sí
Possibilitat de l'usuari de crear normes de validació pròpies	Sí
Definició de màscares	Sí
Modificació de l'estructura de camps	
Afegir i suprimir camps	Sí
Modificació dels atributs dels camps	Sí
Canvi de nom dels camps	Sí
Facilitat de modificació amb documents existents. Comprovació del comportament del sistema en aquest cas	No s'ha detectat cap problema en canvis realitzats a bases de dades superiors a 35.000 registres
Llistes d'autoritats	
Número màxim de llistes d'autoritats que podem definir	Una per camp
Possibilitat de definir llistes d'autoritats jerarquitzades.	No
Possibilitat de crear thesaurus i gestionar les relacions de jerarquia, equivalència i associació dels termes.	Sí
Limitacions del programari	
Longitud màxima de registre	32.000 caràcters
Quantitat màxima de camps per registre	
Longitud de camps fixe o variable	Variable
Longitud màxima de cada camp	Un màxim de 32.000 caràcters
Possibilitat de crear bases de dades clòniques	Sí (l'operació no està implementada al menú)
Facilitat de definició	No (tot el procés de creació de bases de dades és complex, especialment la creació de formats de visualització i de la definició de la indexació)

Manteniment de la base de dades: introducció, modificació i supressió

PRESTACIONS	
Possibilitat de definir models de registre	Sí
Escollir els camps que en formaran part	Sí
Escollir l'ordre, la posició i el tamany	Es pot escollir l'ordre però no la posició
Possibilitats d'edició gràfica: tipus de lletra, tamany, aspecte i color	Sí
Possibilitat d'incorporar text en la plantilla: títol i nom del camp	Sí
Mètodes d'entrada de dades	
Entrada directa de dades amb el teclat	Sí
Duplicació de registres	Sí
Incorporació de registres provinents d'un processador de text. En aquest cas, processadors de text suportats	No
Possibilitat d'importació de dades d'altres sistemes de gestió de bases de dades	Sí
Possibilitat de definir plantilles d'entrada de dades amb valors predefinits per cada camp	
Valors permanents	No
Valors temporals	Sí
Comprovació de registres repetits	
Comprovació immediata	No
Diferida	No
Validació d'entrada de dades	Sí (a través del llenguatge de formats)
Presència o absència de dades	Sí
Presència d'un tipus específic d'informació: dates, números, patró, ...	Sí
Comprovació a una llista d'autoritats predefinida	Sí
Entrada única i irreplicable en el conjunt de registres	No
Comprovació ortogràfica	No
Modificació de registres	
Des de la pantalla d'entrada de dades	Sí
Des de la pantalla de consulta	Sí
Modificacions col·lectives de les dades	
Substitució d'una determinada cadena de caràcters per un altre	Sí
Possibilitat d'afegir una cadena de caràcters a una posició determinada d'un camp	Sí (versió DOS)

Facilitats d'edició	
Possibilitat de tallar, copiar i enganxar	Sí
Entrada automàtica de dades: núm. de registre, data i hora	No
Entrada de dades des de la consulta dels fitxers d'autoritats	No
Ús d'abreviatures	No
Que un camp pugui tenir diversos paràgrafs, usar tabuladors, ...	No
Ús de recursos tipogràfics: cursives, negretes, etc...	No
Programes de correcció ortogràfica	No
Esborrar registres	
Que no esborri el número de registre	Sí
Possibilitats de recuperar els registres esborrats	Sí
Possibilitat d'esborrar col·lectivament tots els registres d'una base de dades	Sí (versió DOS)
Pantalles d'ajuda d'entrada de dades	
Possibilitat que l'usuari editi els sistemes d'ajuda d'entrada de dades	Sí

Indexació

PRESTACIONS	
Diferida o immediata, o ambdues	Ambdues
Capacitat de l'usuari de decidir quins camps són els indexables	Sí
Capacitat del programari d'indexar tots els camps	Sí
Indexació del text complet dels documents, en el cas de gestió electrònica de documents	No
Tècniques d'indexació permeses	
Paraula per paraula	Sí
Camp sencer	Sí
Ocurrències	Sí
Segments	Sí
Expressions precedides per un literal	Sí
Modificació dels caràcters indexables	Sí
Mètodes d'ordenació	
Lletra a lletra	No

Paraula a paraula	Sí
Ordenació cronològica	No
Ordenació numèrica	Sí
Ordenació alfabètica de números	Sí
Ordenació de codis	No
Quantitat d'índexs per base de dades	
Número màxim	600
Existència d'índex bàsic	Sí
Existència d'índexs separats per cada camp	Sí
Possibilitat que cada índex es pugui construir amb els valors de més d'un camp	Sí
Modificació d'índexs	
Possibilitat de crear nous índexs retrospectivament	Sí
Possibilitat d'esborrar índexs retrospectivament	Sí
Possibilitat de canviar els tipus de tècnica d'indexació retrospectivament	Sí
Possibilitat de reindexar tot el fitxer	Sí
Possibilitat d'ús de llistes de paraules buides	Sí
Construcció amb editor de text	Sí
Possibilitat de crear diferents llistes de paraules buides associades a bases de dades diferents	Sí
Capacitat d'autoconstrucció	No
Número màxim de paraules permeses	799
Possibilitat de creació de "go words" (llista de paraules que seran les úniques vàlides per a la indexació)	No
Número màxim de paraules permeses	---
Limitació de número de caràcters de cada entrada de l'índex	30
Velocitat d'indexació	
En l'actualització del fitxer invers	Ràpida (pràcticament imperceptible)
En la generació del fitxer invers	Depèn de la complexitat de les tècniques d'indexació i del volum de la base de dades
Tamany del fitxer o dels fitxers de l'índex en relació al fitxer de dades	Igual

Recuperació

PRESTACIONS	
Tipus de cerca	
Cerca assistida	Sí
Cerca avançada	Sí
Capacitat de l'usuari de crear pantalles de cerca assistida	No
Llenguatge d'interrogació. Operadors booleans	
And	Sí
Or	Sí
Not	Sí
parèntesi (combinació de diversos operadors booleans)	Sí
Llenguatge d'interrogació. Operadors de proximitat	
Termes adjacents	Sí
Termes en el mateix camp	Sí
Termes en la mateixa ocurrència	Sí
Termes en la mateixa frase	Sí
Termes en el mateix paràgraf	Sí
Distància màxima de paraules entre ambdós termes independentment de l'ordre dels termes de cerca	No
Distància màxima de paraules entre ambdós termes però d'acord amb l'ordre dels termes de l'equació de cerca	Sí
Buscar documents on aparegui el terme T3 entre els termes T1 i T2	No
Especificar quants dels termes de cerca han de figurar en els documents perquè aquests es considerin rellevants	No
Llenguatge d'interrogació. Truncament	
Esquerra	No
Dreta	Sí
Mig	No
Substitució de caràcters individuals	Sí
Substitució de caràcters col·lectius	Sí
Llenguatge d'interrogació. Flexions de termes	No
Possibilitat d'usar variacions de termes, basats en arrels dels termes i no en simples truncaments	No
Llenguatge d'interrogació. Cerca entre rangs	
de ... a ...	No

més gran que	Sí
més petit que	Sí
Llenguatge d'interrogació. Limitació de camps	Sí
Llenguatge d'interrogació. Camp buit o ple	Sí
Hipertext	No
Buscar una paraula a tota la base de dades	---
Buscar una paraula a la consulta prèvia	---
Cerca a través dels índexs	
Índex bàsic	Sí
Índex per camps	Sí
Si l'índex informa del número d'ocurrències	Sí
Que l'índex ensenyi les relacions del thesaurus	No
Que els termes puguin ser marcats directament com a termes de cerca	Sí
Cerca seqüencial dels camps no indexats	Sí
Cerca jeràrquica: navegació a partir del quadre de classificació	Sí
Diccionari de sinònims	Sí
Thesaurus	Sí (és un mòdul a part implementat a la versió DOS)
Velocitat de resposta	Ràpida
Historial de cerques	Sí
Difusió selectiva de la informació	No
Facilitat d'utilització per un usuari no expert	Sí
Visualització. Ordenació dels registres	
Ordenació per data de creació	Sí
Ordenació pel valor d'algun dels camps	No
Ordenació per ordre de rellevància	No
Inclusió del número de registres resultants de la cerca.	Sí
Possibilitat de visualitzar un rang determinat de registres	No
Possibilitat de fullejar els registres endavant i endarrera	Sí
Senyalització tipogràfica de les paraules de cerca	Sí
Disponibilitats de formats de visualització.	
Format breu	Sí
Format complet	Sí
Formats de visualització dissenyables	Sí
Visualització en forma de taula	No

Sortida de la informació

PRESTACIONS	
Selecció de registres a exportar	
Rang determinat	Sí
Resultat d'una cerca	Sí
Tota la base de dades	Sí
Disseny de formats de visualització de registres	
Possibilitat de definir múltiples formats de visualització	Sí
Sortida de la informació en forma tabular	Sí
Sortida de la informació en forma de paràgraf	Sí
Presència o absència de camps	Sí
Ordre dels camps	Sí
Extracció d'una part del camp. subcamps, ocurrències, caràcters	Sí
Signes de puntuació de separació dels camps	Sí
Signes de puntuació de separació de les ocurrències d'un camp	Sí
Espaiat vertical i horitzontal	Sí
Inclusió del nom del camp	Sí
Possibilitat d'inclusió de literals: incondicionals i/o condicionals	Sí
Possibilitat de definir elements tipogràfics: negreta, cursiva	Sí
Conversió a majúscules	Sí
Possibilitat d'establir condicions	Sí
Altres	---
Disseny d'informes	
Definició de les característiques físiques de la pàgina	Sí
Títol a l'informe	Sí
Encapçalaments i peus de pàgina	Sí
Possibilitat de tallar o no un registre a final de pàgina	Sí
Inclusió de text	No
Inclusió de preguntes d'usuari	No
Possibilitat de dissenyar formats bibliogràfics estandarditzats	Sí
Facilitat de disseny de formats de sortida	No
Ordenació dels registres	
Per data de creació	Sí
Pel valor d'algun dels camps	Sí

Per ordre de rellevància. Mètodes: . segons aparegui als camps més significatius . segons el núm. de vegades que apareix el terme en el registre (freqüència absoluta dels termes a cada document; freqüència relativa, densitat dels termes) . ponderació dels termes de cerca: cada usuari pot indicar quina és la importància relativa de cada terme en la formulació d'una cerca.	No
Ordenació classificada dels registres	
Nivells de classificació	Màxim de 4
Possibilitats de posar encapçalaments als diferents nivells	Sí
Impressió dels índexs	Sí
Mètodes d'ordenació	
Lletra a lletra	No
Paraula a paraula	Sí
Ordenació cronològica	No
Ordenació numèrica	Sí
Ordenació de codis	No
Ignorar els articles	Sí
On exportar	
Pantalla	Sí
Impressora	Sí
Fitxer	Sí

Importació

<i>PRESTACIONS</i>	
Tipus d'importació	
Registres provinents d'una base de dades del mateix SGBD	Sí
Tota una base de dades del mateix SGBD	Sí
Fitxers DBF	Sí
Importar fitxer ASCII desestructurat	No
Importar fitxer ASCII estructurat	No
Formats d'importació	
Capacitat de disseny	Sí
Formats incorporats	No
Facilitat d'importació	Sí
Comportament del sistema	Correcte

Utilitats

PRESTACIONS	
Capacitat de crear menús de pantalla per personalitzar l'accés a les bases de dades	Permet crear una base de dades que a través d'enllaços hipertextuals facilita l'accés a les bases de dades
Còpies de seguretat	No
Fitxers log (possibilitat de crear un fitxer històric)	No
Sistemes de seguretat	
Possibilitat d'establir diferents nivells d'usuaris	Sí
Acotar les funcions del programa (consultar, modificar, afegir, eliminar, imprimir)	Sí
Acotar els menús del programa (gestió del sistema de classificació i administració de la base de dades)	Sí
Limitar l'accés a una part dels registres de la base de dades	Sí (a través del format de visualització es pot limitar l'accés a documentació reservada)
Limitar l'accés al text íntegre dels documents electrònics	Sí
Limitar la visualització de certs camps de cada registre	Sí

III. Gestió Electrònica de Documents (Accés a documents electrònics)

PRESTACIONS	
Possibilitats d'enllaçar els registres de la base de dades amb documents electrònics	Sí
Tipus de documents electrònics que pot enllaçar	
Imatge	Sí
Video	Sí
So	Sí
Text ASCII	Sí
Document de processador de text	Sí
Bases de dades	Sí
Fulls de càlcul	Sí
Tipus d'enllaç	
Incrustació d'imatges	Sí (només bmp)
Vinculació d'objectes	Sí
Quantitat de fitxers vinculables a un registre	Il·limitat

Documents imatge. Digitalització	
Incorpora el mòdul de digitalització	No
Necessita de l'assistència d'un <i>software</i> de digitalització extern. En aquest cas, <i>software</i> compatibles	Sí, tots
Documents imatge. Sistemes de captura d'imatges	
Capturador de pantalla	No
Scàner de taula o de mà	No
Cambra de captura digital	No
Targetes digitalitzadores de video	No
Documents imatge. Qualitat visual de les imatges	---
Documents imatge. Tipus de formats d'imatge suportats	Bmp
Documents imatge. Edició de la imatge	No
Documents imatge. Visualització de les imatges	No
Ampliacions i reduccions	---
Rotacions	---
Restauració electrònica	---
Documents de processador de text	Tots
Programaris amb els quals pot interactuar	
Bases de dades	Tots
Sistemes de Gestió de Bases de dades amb els quals pot interactuar	
Fulls de càlcul	Tots
Programaris de full de càlcul amb els quals pot interactuar	
Possibilitat d'escollir el tipus de format de visualització dels documents, sense necessitat d'executar el programa que l'ha creat.	No
Dispositius d'emmagatzaments suportats	---
CD-ROM Jukebox Discos magneòptics	

7.1.4 Idoneïtat del Winisis en l'automatització d'arxius

Com a Sistema de Gestió Documental, el Winisis sempre s'ha considerat un programa de nivell mig/alt que pot competir perfectament amb els *software* comercials més sofisticats. En aquest apartat s'avaluen els punts forts i febles del programari a partir de l'anàlisi de la graella de prestacions per tal d'establir la seva idoneïtat i de conèixer-ne les limitacions en l'automatització de l'Arxiu Episcopal de Vic .

Abans de valorar les característiques més tècniques cal analitzar els aspectes referents a la comercialització, als costos i al suport tècnic. La gratuïtat del programa és una de les seves millors qualitats, malgrat que paradoxalment també li suposa una gran limitació, ja que impedeix d'oferir una infraestructura tècnica de suport que implementi les novetats tecnològiques al ritme en què es produeixen. La gratuïtat el fa especialment idoni per arxius petits i amb pocs recursos. Una entitat gran habitualment disposa d'un departament d'informàtica que és el responsable de gestionar les tecnologies de la informació de tota la corporació. En una entitat d'aquestes característiques l'interlocutor de l'arxiver a l'hora de la informatització és el departament d'informàtica, amb el qual discutirà el millor sistema a implantar. Però en l'arxiu d'una entitat o institució petita de pocs recursos que no compti amb un departament específic de gestió dels recursos informàtics l'automatització depèn de les cases comercials que ofereixen *software*. En aquest sentit o bé s'exigeix a l'arxiver coneixements d'informàtica o bé es troba totalment a les mans de les firmes comercials. Hi ha la possibilitat també d'utilitzar alguns dels programaris anomenats personals que són de fàcil instal·lació. Amb uns mínims coneixements d'informàtica documental l'arxiver pot dissenyar la seva base de dades. Aquests *software*, però, són massa senzills i normalment no resolen els problemes complexos que planteja la informatització d'un arxiu. El CDS/ISIS combina aquestes característiques: és assequible econòmicament (és de distribució gratuïta), no requereix de *hardware* sofisticat, no cal cap informàtic per la seva implantació i,

per tant, l'arxiver pot dissenyar la seva pròpia base de dades, però també és el suficientment complex com per adequar l'estructura a les característiques específiques de cada arxiu. De fet, si s'analitzen les prestacions del programari es conclou que el Winisis es pot utilitzar amb resultats òptims a serveis de documentació complexos, com ho demostra el fet que s'està emprant en la major part de grans biblioteques de l'entorn llatinoamericà.

En relació a l'aspecte comercial, el punt feble del programa és la manca de suport tècnic. La UNESCO i els seus distribuïdors faciliten el programari i els manuals, però no existeix cap xarxa organitzada que ofereixi assistència tècnica. Cada usuari ha d'elaborar la seva aplicació i resoldre els problemes que puguin anar sorgint en la implantació del programa. Aquesta mancança – com hem dit, s'ha intentat suplir amb la creació, a cada país, de Grups d'Usuaris amb l'objectiu d'intercanviar experiències, resoldre dubtes, donar formació, ajudar els principiants, etc. Solen ser molt actius i molts d'ells han fomentat l'elaboració d'aplicacions específiques que distribueixen de forma gratuïta entre els seus associats i, de fet, entre els usuaris de tot el món. Des de la irrupció d'Internet, s'han potenciat com a plataformes de contacte entre usuaris els fòrums de debat a través del correu electrònic. Existeixen diverses llistes de distribució i una de les més conegudes i utilitzades és la CDS-ISIS.¹⁹⁶ Aquesta llista de distribució permet posar en contacte, mitjançant subscripció, a usuaris de tot el món. S'accepta la comunicació en qualsevol idioma, tot i que els més utilitzats són l'anglès i el castellà. La llista permet una circulació fluida de les novetats i, sobretot, resoldre dubtes i problemes plantejats en el disseny d'aplicacions específiques mitjançant el simple mecanisme d'enviar una pregunta que sempre és resposta per algun usuari amb més coneixements.

Quant a les característiques tècniques, el programa incorpora les prestacions més sofisticades de creació de bases de dades i de consulta de la informació. En aquest apartat només destacarem aquelles prestacions que el fan idoni per

¹⁹⁶ L'adreça de la llista és: CDS-ISIS@NIC.SURFNET.NL. Per a consultar els missatges enviats a la llista i per a conèixer el procediment de subscripció vegeu: <http://listserv.surfnet.nl/archives/cds-isis.html>

automatitzar arxius. Cal destacar que el CDS/ISIS compleix amb les recomanacions que Michael Cook feia a l'estudi RAMP.¹⁹⁷ Segons Cook un dels principals problemes dels Sistemes de Gestió Documental existents al mercat és que són dissenyats per a què llistin la informació "*item by item*", mentre que la descripció multinivell pròpia dels fons arxivístics requereix de presentacions jeràrquiques de la informació. La possibilitat d'interrelacionar registres de la mateixa base de dades o d'altres bases de dades permet establir relacions interdependents entre els diferents nivells de la descripció (entre els fons i les sèries; entre les sèries i els expedients; entre els expedients i els documents). Aquesta prestació faculta els nivells inferiors de la descripció per a què puguin heretar la informació corresponent als nivells superiors i d'aquesta manera s'acompleixen els requeriments de la norma ISAD(G); és a dir, donar informació pertinent al nivell de la descripció. D'altra banda, el programari incorpora un pseudollenguatge de programació que permet definir presentacions de sortida de la informació molt sofisticades, ja que incorpora la possibilitat d'establir condicions i d'ordenar les referències fins a quatre nivells jeràrquics. Això permet llistar el quadre de classificació o imprimir un inventari jeràrquic.

El segon aspecte a destacar és la possibilitat de dissenyar una base de dades perfectament homologable amb formats normalitzats internacionalment. El diccionari de dades incorpora la possibilitat de definir subcamps, el que permet un nivell d'estructuració de la informació més detallat i alhora fa que una base de dades elaborada en CDS/ISIS pugui ser compatible, després de les adaptacions necessàries, amb un dels formats de catalogació automàtica més utilitzats, el MARC (on cada camp s'identifica amb una etiqueta numèrica i es subdivideix en un nombre determinat de subcamps). La possibilitat d'exportar els registres en ISO 2709, format estàndard de registres digitals, amplia les possibilitats d'intercanvi d'informació entre diferents sistemes i ofereix la possibilitat de migrar les dades a altres programaris. Per últim, el programa permet modificar el disseny de la base de dades sense alterar el contingut dels

¹⁹⁷ *Selected Guidelines for the management of records and archives: a RAMP reader*. París: UNESCO, 1990

registres ja introduïts. Aquestes tres característiques combinades converteixen el programari en un sistema escalable que es pot anar adaptant als requeriments de cada arxiu i a l'evolució de la teoria i la pràctica arxivística. Això el fa especialment idoni en una disciplina en què les propostes d'estandardització no estan prou consolidades.

Pel que fa a la recuperació de la informació, incorpora les prestacions pròpies de qualsevol Sistema de Gestió Documental: llenguatge d'interrogació basat en l'àlgebra de Boole, fitxer de paraules buides i consulta a l'índex bàsic i als índexs de cada camp. Cal destacar la possibilitat d'escollir entre vuit tècniques d'indexació, les quals permeten definir les expressions a indexar, de quins camps i en quin format. També permet construir un fitxer de sinònims. En la terminologia del programa s'anomena fitxer ANY. Permet establir relacions d'igualtat entre diferents termes. Una de les utilitats en un arxiu és la d'establir llistes d'autoritats dels termes geogràfics i equivalències entre els topònims antics i els moderns. De manera que quan s'interroga la base de dades amb un terme geogràfic modern pot recuperar també la informació relativa als topònims antics. En relació a la indexació, existeixen aplicacions sobre CDS/ISIS de gestió de thesaurus, les quals controlen les relacions entre els descriptors (jeràrquiques, associatives i d'equivalència) i permeten consultar directament des del thesaurus els registres de la base de dades en ús.

Quant a sistemes de seguretat, el CDS/ISIS incorpora la possibilitat de definir diferents nivells d'usuaris, a través de les paraules de pas (*passwords*) que limiten l'accés a unes determinades funcions i opcions del programa. Per defecte, el programa inclou dos nivells: el d'administració (que permet un accés complet al programari) i el de consulta (que restringeix l'accés al menú de consulta i d'impressió). D'altra banda, la definició de drets d'usuari també permet restringir l'accés a una part de la informació introduïda; segons la paraula de pas només es podrà accedir a visualitzar una part de les dades de cada registre (per exemple, es reserva pels administradors de la base de dades tota la informació de control de les descripcions que no es transparent al nivell d'usuari). També es pot limitar l'accés a uns registres determinats; per

exemple, un usuari intern podrà accedir a tots els fons mentre que un usuari extern tindrà limitat l'accés a uns fons determinats. Aquesta és una de les qualitats més valorades des del punt de vista dels arxius ja que aquests treballen amb informació original que a vegades està subjecta a restriccions d'accés.

En definitiva, el CDS/ISIS és un Sistema de Gestió Documental i com a tal no incorpora cap de les prestacions pròpies dels Sistemes de Gestió d'Arxius. Des d'aquest punt de vista té els inconvenients derivats de no ser un programa dedicat: no incorpora mòduls específics de gestió del quadre de classificació i calendari de conservació, gestió de l'espai, gestió d'usuaris, etc. Tanmateix, té els avantatges de no ser un programa propietari que proporciona autonomia en el disseny i construcció del sistema de descripció, i el fa perfectament adaptable als requeriments de qualsevol arxiu.

Els seus punts forts són les prestacions sofisticades que incorpora com a gestor documental i la possibilitat de ser programable. Els seus punts febles són la manca d'assistència tècnica, l'existència de manuals pocs clars i la dificultat de creació de les bases de dades; però aquests queden compensats per la gratuïtat del producte, la solvència de l'empresa distribuïdora, l'amplitud de mercat i l'extensió territorial. És un programari perfectament idoni per a l'automatització d'un arxiu històric i administratiu, tant si és de grans dimensions com si és petit. Per les prestacions que inclou també es podria fer servir com a suport per a la gestió integral de la documentació, però aleshores caldria, a través de les possibilitats de programació, crear interfícies d'usuari que facilitessin l'accés i la introducció d'informació des de les oficines. No es pot oblidar que el programari inclou una aplicació, el WWWISIS, que permet incorporar a Internet el mòdul de manteniment de la base de dades (introducció i modificació de registres) i el mòdul de consulta.

7.2 Experiències d'informatització amb CDS/ISIS

7.2.1 Principals usuaris

Tal i com s'ha dit en la introducció al programa CDS/ISIS, la utilització d'aquest programa és nombrosa per part de les institucions públiques als països d'Amèrica Llatina, Àfrica i Àsia. Pel que fa a Europa, malgrat no ser tant utilitzat, hi ha zones on la seva implantació també ha estat relativament important com és el cas de la Toscana a Itàlia o de Suècia. Les raons de la implantació del programa en aquests dos llocs són d'índole diversa. A la Toscana ha estat gràcies a la política practicada per la Regione Toscana en la informatització de les biblioteques municipals d'aquest territori. El Servizi dei Beni Librari de la Regione Toscana conjuntament amb l'Associazione per la Documentazione, le Biblioteche e gli Archivi (DBA) han facilitat i potenciat el desenvolupament d'una aplicació de base de dades per biblioteques anomenada TECA amb el programa CDS/ISIS. Aquesta aplicació és de distribució gratuïta. Les biblioteques que tenen informatitzats els seus fons a través d'aquest sistema participen també en l'edició d'un catàleg col·lectiu en CD-ROM que els permet compartir la tasca de catalogació de documents. És un sistema senzill, barat i eficaç d'informatització de les biblioteques i d'intercanvi de registres i, per tant, d'estalvi de diners i esforços. Aquesta experiència de les biblioteques municipals de la Toscana ha fet que el programa CDS/ISIS s'ha hagi implantat a d'altres institucions de tota Itàlia, en especial centres de documentació i també arxius. Un dels casos més important és l'Archivio Storico del Comune di Firenze.

El cas de Suècia és diferent. La raó de l'èxit del programa no rau en la política de l'administració, sinó en el fet que l'assessorament tècnic i el servei de manteniment del programa, així com la distribució, s'ha deixat en mans d'una companyia comercial. Això assegura a l'usuari una assistència tècnica

completa després d'haver adquirit el programa i supleix un dels desavantatges d'aquest programa relatius a la manca d'una infraestructura de suport al darrera.

De l'exposició anterior es desprèn que una de les condicions bàsiques que l'usuari reclama per adquirir el CDS/ISIS és l'existència d'una infraestructura de suport tècnic ja sigui per part de les institucions o d'una companyia comercial. Una altra condició important que afavoreix a favor del CDS/ISIS és l'existència d'usuaris de temàtica similar. Aquest és el cas de la Universidad Internacional Deportiva de Málaga. Aquest organisme ha desenvolupat una aplicació anomenada UNISISPORT per a la gestió de bases de dades esportives amb el *software* CDS/ISIS. Aquest *software* és utilitzat pels centres de documentació esportiva més prestigiosos d'arreu, com el Sport Information Resource Centre de Canada, el Comitè Olímpic d'Itàlia i l'INEF de Madrid. L'ús del mateix *software* beneficia a tots els organismes, ja que permet homologar els models de registre i intercanviar amb facilitat la informació. Un altre exemple, l'ofereixen els centres de terminologia d'Europa. El TERMCAT (Centre de Terminologia Catalana) també s'ha decidit per l'ús del CDS/ISIS, ja que el TERMNET (Centre de Terminologia Europea) ha desenvolupat amb el CDS/ISIS una aplicació específica per a bases de dades terminològiques. Per últim, la gran majoria de les biblioteques episcopals de l'Estat espanyol utilitzen el programa ISISA (adaptació de Microsis) per a la informatització dels seus fons bibliogràfics.

A Catalunya, tal i com hem comentat, hi ha registrats 135 usuaris de CDS/ISIS, els quals corresponen majoritàriament a biblioteques i centres de documentació. El projecte més emblemàtic i ambiciós és el Fons d'Història Local (FHL),¹⁹⁸ elaborat pel Servei de Documentació d'Història Local de Catalunya (SDHLC) del Departament d'Història Moderna i Contemporània de la Universitat Autònoma de Barcelona i dirigit pel Dr. Borja de Riquer. Aquest projecte va néixer el 1987 amb l'objectiu de centralitzar en una base de dades

¹⁹⁸ CUADRADO, Maribel; GARCÍA, Carmen; PERPINYÀ, Esteve. "10 anys del Servei de Documentació d'Història Local de Catalunya de la UAB". *Plecs d'Història Local. Suplement de L'Avenç*. 73 (febrer 1998). p. 36-39.

la informació bibliogràfica de temàtica local dispersa en biblioteques i centres de documentació. Actualment el FHL disposa de prop de 75.000 registres i és accessible a través d'Internet.¹⁹⁹ La importància d'aquest projecte és innegable: en primer lloc, és la base de dades feta amb CDS/ISIS més voluminosa de Catalunya; en segon lloc, ha aconseguit homogeneïtzar l'ús d'aquest programari i els criteris de buidatge en la construcció de bases de dades de temàtica històrica en el territori català;²⁰⁰ i, finalment, s'ha convertit en l'ambaixador oficiós del CDS/ISIS a Catalunya en assessorar la major part de projectes endegats en aquest país. Per acabar caldria citar també el projecte SABA-DOC, base de dades bibliogràfica impulsada pel projecte Centres de Documentació i Biblioteques de Sabadell en Xarxa. És un projecte pioner a Catalunya en la publicació de bases de dades a Internet utilitzant la passarella WWWISIS.²⁰¹

7.2.2 Experiències d'informatització d'arxius en CDS/ISIS

La utilització del programari CDS/ISIS en l'automatització d'arxius és menys nombrosa que en biblioteques. És un fet lògic en un context de mecanització d'arxius més aviat pobre. Existeixen, però, alguns casos representatius que detallem a continuació. No se cita cap experiència catalana perquè no hi ha cap arxiu català que hagi informatitzat el seu fons amb aquest programari.

¹⁹⁹ <http://www.diba.es/fonshl/fonshl.htm>

²⁰⁰ Des de 1994, el SDHLC ha endegat el Projecte 2000 per tal de potenciar la creació de bases de dades comarcals i municipals (Baix Llobregat, Alt Penedès, Osona, Bages, Garraf, Maresme, Sabadell, Terrassa) i d'aquesta forma assegurar l'exhaustivitat i homogeneïtat de criteris a nivell de tot el territori català

²⁰¹ ABADAL, Ernest; [et al.]. "Disseny i creació de bases de dades bibliogràfiques amb CDS/ISIS: L'experiència de SABA-DOC". *BiD. Biblioteconomia i documentació*. 3 (desembre 1999). <<http://www.ub.es/biblio/bid>>.

Guia dels arxius de l'Estat de Lieja (Bèlgica)

En les III Jornades d'Arxivística de Catalunya celebrades a Sabadell el maig de 1993, Jean Pyens va presentar una ponència basada en l'experiència d'automatització amb CDS/ISIS de la guia dels arxius de l'Estat de Lieja, en la qual proposava una aplicació per a la descripció automatitzada a nivell de fons dels arxius. Aquesta proposta es basa en la tesi doctoral defensada per l'autor el 1991 i que tracta de la redacció de les guies d'arxius.²⁰²

Arxiu Municipal de Florencia (Itàlia)

L'Archivio Storico del Comune di Firenze recull la documentació generada per l'administració municipal des de la seva constitució el 1781 fins el 1950. En total conté 25.000 unitats arxivístiques i 30.000 gràfics. El projecte d'informatització de l'arxiu s'encetà el 1987 i abasta la descripció de les quatre sèries documentals més importants:

- Deliberazione del Magistrato e del Consiglio (1782 - 1865): recull cronològic complet de les actes dels òrgans col·legials de la comunitat.
- Atti Magistrali (1782-1841)
- Carteggio del Cancelliere (1782-1865). El cancelliere era un funcionari destacat que actuava com a notari dels òrgans col·legials i oficials nomenat pel govern granducal per vigilar els ens locals, en especial els relatius a l'administració econòmica i al funcionament del sistema tributari.
- Affari sfogati dal Gonfaloniere (1817-1865): La sèrie s'inicia amb la llei de reforma de la Comunitat del granducat del 16 de setembre de 1816, en base a la qual el Gonfaloniere esdevé cap de l'administració local.

El projecte, que ha rebut el nom d'ARCHIFIRENZE, ha estat elaborat amb el programa informàtic CDS/ISIS. El 1992 s'havia acabat part de la fase d'introducció de les dades, i el 9 de maig s'inaugurava la base de dades amb

²⁰² PIEYNS, Jean. "Automatització dels instruments de descripció". In: *Lligall.Revista Catalana d'Arxivística*. 6 (1993). p. 57-78.

35.000 registres. En l'actualitat s'ofereix la consulta d'aquesta base de dades a través d'Internet.²⁰³

Projecte GADA (Itàlia)

El *Manuale per la gestione automatizzata delle descrizioni archivistiche*, conegut com a manual GADA, presenta una aplicació per a la descripció automatitzada dels fons arxivístics realitzat amb el programari CDS/ISIS. Ha estat elaborat per Roberto Cerri i pretén no només oferir una aplicació informàtica per a l'automatització d'inventaris, sinó sobretot dissenyar un model de tractament descriptiu per a la gestió del material arxivístic basat en les regles de la ISAD(G) i utilitzant com a instrument operatiu el MARC (AMC).²⁰⁴ L'opció del programari s'entén en el context italià on el govern dona suport políticament a la utilització del CDS/ISIS per tal d'estandarditzar els recursos tecnològics utilitzats tant en biblioteques com en arxius. S'està utilitzant en diferents arxius de la regió toscana.

Arxiu de la Tate Gallery (Gran Bretanya)

L'arxiu de la Tate Gallery fou creat el 1966 amb dues funcions bàsiques:

- a) Actuar com a un departament de l'Oficina de Documentació Pública Britànica, que el feia responsable de la custòdia i manteniment del patrimoni documental de la Tate Gallery.
- b) Catalogar i recopilar els arxius d'art del segle XX: arxius particulars d'artistes, dibuixos, llibretes, diaris, correspondència, arxius d'empresa, fotografies, pòsters, calendaris de museus i galeries, manuscrits, material audiovisual, maquetes, models i objectes tridimensionals (paletes d'artistes).

El 1990 es decidí automatitzar conjuntament el servei d'arxius i la biblioteca amb un sistema interí que resultés barat i fàcil d'implantar. Es va optar pel

²⁰³ <http://comune.firenze.it/comune/archivi.htm>

²⁰⁴ CERRI, Roberto. *Manuale per la gestione automatizzata delle descrizioni archivistiche. Applicazione del programma CDS/ISIS. Versione 0.0.* Firenze, San Miniato, Regione Toscana: Comune di San Miniato, 1992.

programa CDS/ISIS perquè va semblar una solució que es podia adaptar a les característiques particulars d'ambdós serveis. Fins llavors l'arxiu només havia usat processador de textos per elaborar els seus instruments de descripció. En algun cas molt particular s'havia fet una base de dades amb el programa DBASE però la major part del material estava sense catalogar. Es va optar pel format de tractament de dades MARC AMC, i el model elaborat per M. Cook en el *Manual of Archival Description (MAD)*, amb l'avantatge que no va caldre constituir els propis camps ni donar-los significat.²⁰⁵

ARQBASE (Portugal)

Aquest projecte consisteix en el disseny d'una base de dades amb el programa CDS/ISIS, feta a partir de les formulacions teòriques de M. Cook en el MAD. El projecte es va encetar el 1987 amb una experiència pilot a la Biblioteca Nacional. Els primers fons que es van informatitzar van ser els de Divisão de Reservados da Biblioteca Nacional i el Ministerio dos Negócios Eclesiasticos e da Justiça. Aquest model va ser presentat en el seminari d'"Informatica para Arquivos", al "Curso de Especializaçao em Ciências Documentais", de la Facultat de Lletres de la Universitat de Coimbra, durant el curs 1986-1987. El 1988 el mateix model es va aplicar a l'Arquivo Nacional da Torre do Tombo. Finalment, amb la creació l'abril de 1989 de l'Instituto dos Arquivos Nacionais autoritzat per definir i coordinar polítiques i estratègies en matèria d'arxius, aquest model va esdevenir un programa general d'automatització de la documentació d'arxius portuguesos.²⁰⁶ La descripció està basada en els principis teòrics del MAD i en les reflexions elaborades per la Comission Ad Hoc for Descriptive Standards in Archives. El programa es va aplicar simultàniament a 14 arxius que depenen directament de l'Instituto. El primer pas per poder implantar l'aplicació va ser establir unes normes de classificació i

²⁰⁵ HOPKINSON, Alan. "Using CDS/ISIS: a case study of the Tate Gallery". In: *Archivi & Computer*, núm. 1 (1992) p. 10

²⁰⁶ FRANQUEIRA, Ana. "ARQBASE - a portuguese project for automatic processing of archival data". In: *Archivi & Computer*, núm. 3 (1991) p. 227-234

de descripció per cada nivell i, en algun cas, per cada tipologia documental. Durant un any cada arxiu va introduir la seva documentació a l'ordinador. La següent fase va consistir en aplegar en una sola base de dades tots els registres corresponents als nivells d'arxiu, fons i sèries. El resultat va ser l'elaboració de diferents instruments de descripció col·lectius: Guia dels Fons i Quadres de Classificació. En l'actualitat es disposa també d'inventaris sectorials: Inventari de la Documentació Parroquial, i Inventari de la Documentació Notarial.

Gestarch – Junta de Andalucía. Consejería de Gobernación (Gestarch)

El Servicio de Coordinación Informática i el Servicio de Documentación, Archivo y Publicaciones de la Consejería de Gobernación han elaborat una aplicació, anomenada Gestarch, per a gestionar l'Arxiu Central. L'aplicació està suportada per CDS/ISIS i s'ha creat amb l'eina de programació Pascal pròpia del CDS/ISIS i conjuntament amb el gestor dBase i programació Clipper. L'objectiu és la gestió dels documents administratius de la Consejería de Gobernación: conèixer els expedients i documents, l'estat de tramitació, la localització física, realitzar les transferències, fer les consultes, elaborar els instruments de descripció habituals i obtenir les estadístiques. El projecte es va posar en marxa el 1995.²⁰⁷

Arxius Nacionals de Namíbia

A Namíbia han estat elaborades diverses bases de dades per a gestionar els fons que contenen els Arxius Nacionals. Utilitzen el mateix *software*, però amb aplicacions diferents, per automatitzar la biblioteca i l'arxiu. Aquestes bases de dades s'ofereixen a consulta a través d'Internet amb la passarel·la WWWISIS.²⁰⁸

²⁰⁷ *Gestarch. Sistema de gestión de archivos de la Consejería de Gobernación de la Junta de Andalucía. Manual del usuario.* Sevilla: Junta de Andalucía. Consejería de Gobernación. Secretaría General Técnica, 1995. 248 p.

²⁰⁸ La nostra única font sobre el tema és aquesta pàgina web que es pot consultar a la següent

International Information Centre on the Sources of Balkan and Mediterranean History / Centre Internationale d'Information sur les Sources de l'Histoire Balkanique et Méditerranéenne (CIBAL)

CIBAL és una institució no governamental, fundada el 1977 per decisió de la 18ena Assemblea General de la UNESCO, que té per objectiu contribuir a la història dels balcans a través del recull de fonts bibliogràfiques i arxivístiques d'arreu del món. La base de dades elaborada amb el *software* CDS/ISIS recull còpies de documents de Gran Bretanya, Estats Units, França i Alemanya.²⁰⁹

adreça electrònica: <http://www.natarch.mec.gov.na/search.html>

²⁰⁹ STOJANOVA, Svetlana. "Some aspects concerning the provision and use of copies of foreign archival documents kept in CIBAL". *Atlanti*. 4 (1994), p. 80-84. Podeu consultar també el lloc web: <http://www.balcanica.org/cibal>

7.3 Disseny de la base de dades

El disseny d'una base de dades amb Winisis comporta nou passos:

1. Creació de l'estructura de camps o **taula de definició de dades** que en la terminologia del programa rep el nom de FDT (Field Definition Table). En aquest fitxer es determinen els camps i es defineixen les característiques següents:

- El nom del camp
- L'etiqueta numèrica que servirà per a la identificació interna dels camps (el Winisis l'anomena *Tag*)
- L'existència o no de subcamps i l'identificador
- El patró de les dades a introduir. Serveix per validar el format del contingut del camp. Per exemple, si el patró que es defineix és el següent: 9999/99/99 indica que les dades a introduir han de ser exactes a la mostra: els quatre primers dígitos numèrics, seguits d'una barra, els dos caràcters següents numèrics, seguits d'una segona barra i a continuació dos caràcters numèrics més.
- El tipus de dades: alfabètiques, numèriques o alfanumèriques
- La repetibilitat dels camps; és a dir, la possibilitat que un camp admeti múltiples entrades.

2. Definició de la **taula d'indexació** que en la terminologia del programa rep el nom de FST (Field Selection Table). Serveix per identificar els camps que seran punts d'accés a la base de dades, el contingut dels quals formarà part del fitxer invers a partir del qual l'usuari podrà interrogar la base de dades. En la taula d'indexació es defineixen les característiques següents:

- L'etiqueta de l'índex. Cada índex s'ha d'identificar amb una etiqueta numèrica que ha de coincidir amb una etiqueta de camp.

- La tècnica d'indexació. EL Winisis proveeix de vuit tècniques: per paraula, per camp sencer, per subcamp, per expressions encerclades entre braquets <>, per expressions encerclades entre barres / /, per camps i paraules precedits d'un literal, per expressions entre braquets precedides d'un literal i per expressions entre barres precedides d'un literal.
- El format de les expressions indexades: utilitzant el llenguatge de formats del Winisis es defineix quins camps van a parar a cada índex i quin format concret adopten els valors del camp (majúscules, subcamps, signes de puntuació...).

3. Disseny de **models de registre per a l'entrada de dades** que en la terminologia del programa reben el nom de FMT (fulls d'entrada de dades). Es poden crear múltiples fulls d'entrada de dades, cadascun d'ells adequat a un tipus de registre determinat. En els fulls d'entrada de dades es defineixen les característiques següents:

- Els camps que en formaran part.
- L'ordre d'aparició en el model d'entrada de dades.
- Un missatge d'ajuda per a cada camp on es pot indicar normes d'introducció de dades.
- Valors per defecte que s'introduiran automàticament cada vegada que es crei un registre amb aquest full d'entrada de dades.
- Validació d'entrada de dades referent a tot el registre, com per exemple la possibilitat de determinar quins camps seran obligatoris.
- Validació d'entrada de dades referent a cada camp, com per exemple associar els valors d'un camp a una llista predeterminada.

4. Disseny de **formats de visualització** que en la terminologia del programa reben el nom de PFT (Print Format Table). Es poden crear múltiples formats de sortida on es defineix els camps que es volen visualitzar, en quin ordre i amb quina presentació. Els formats de sortida són operatius per visualitzar els registres en pantalla i també per crear llistats exportables directament a

la impressora o a un processador de textos. El Winisis proveeix d'un llenguatge de formats molt complex que permet determinar, a grans trets, les següents característiques:

- Presència o absència de camps.
- L'ordre dels camps.
- La font, el tamany, i l'estil de la lletra.
- Incorporació de literals.
- Possibilitat d'utilitzar condicions.
- Associar el registre a fitxers externs.
- Relacionar bases de dades i relacionar registres.

5. **Disseny de llistats de sortida de la informació**, que en la terminologia del programa reben el nom de WPR (Worksheet Print Report). Winisis permet definir múltiples dissenys d'informes on es pot decidir el tipus de presentació de les dades i l'ordenació dels registres. Bàsicament es poden definir les següents característiques

- Quins registres formen part de l'informe: tota la base de dades, un rang de registres determinat o el resultat d'una cerca prèvia.
- El format de visualització.
- On s'exporta: a impressora o a un fitxer ASCII.
- Tipus de presentació de la pàgina: títol de l'informe, marges i numeració de pàgines.
- La seqüència en què s'exporten els registres: s'admet fins a quatre nivells de jerarquització.
- Els encapçalaments.

6. **Fitxer de paraules buides**. Cal crear un fitxer de paraules buides específic per a cada base de dades per evitar un creixement desmesurat del fitxer invers.

7. **Taules de caràcters.** Cal dissenyar dues taules per a què el programa reconegui els caràcters alfabètics i faci la conversió correcta de les lletres minúscules a les majúscules. Winisis proveeix de dues taules estàndards que s'han modificat per incorporar-hi les especificacions pròpies del castellà i el català.
8. Disseny de **menús de pantalla** per a crear interfícies d'usuari que automatitzin certes operacions i facilitin la consulta als usuaris.
9. **Definició de drets d'usuari.** Cal crear diferents *passwords* adequats a diferents tipus d'usuari per tal de limitar l'accés a diferents parts de la base de dades i a diferents opcions del programa.

7.3.1 Taula de definició de dades (FDT)

A continuació es mostren les taules de definició de dades de les bases de dades AEVSE i AEVIT. Les dues taules són idèntiques pel que fa al nom dels camps. Varien en les característiques de cada camp i (com es pot apreciar en les tres primeres files de cada taula) en els fitxers associats de formats de visualització, de taules d'indexació i de models de registre.

El significat de les columnes és el següent:

- *Nom del camp*: nom d'identificació del camp
- *Subcamps/patró*: definició dels delimitadors de subcamps; cada lletra correspon a un subcamp. Per exemple, el camp de dates de producció conté 3 subcamps que s'identifiquen amb les lletres a, b, c. El seu significat s'explica en detall en el manual de descripció. En aquesta columna també es pot definir el model d'entrada de dades en el cas que es vulgui que el valor dels camps s'adeqüi a un patró determinat. Per exemple, el camp de data de descripció conté el format d'introducció de dates.

- *Tag*: etiqueta numèrica identificativa del camp.
- *Longitud*: longitud màxima del camp. En el cas de Winisis la longitud és definida automàticament pel programa que li atorga un valor orientatiu de 1000 caràcters. Aquesta informació només serveix de control intern per tal de calcular que el nombre màxim de caràcters d'un registre (o d'un camp) no excedeixi de 32.000 caràcters.
- *Caràcter*: defineix si les dades a entrar són alfabètiques, numèriques o alfanumèriques. Tots els camps de la base de dades estan definits com alfanumèrics.
- *Repetible*: indica si el camp admet múltiples ocurrencies. El valor zero (0) significa entrada singular. El valor ú (1) significa entrada múltiple.

Taula 42. FDT de la base de dades AEVSE

W:AEVSE CODI F:AEVSE CODI USUAS S:AEVSE ***					
<i>Nom del camp</i>	<i>Subcamps/ Patró</i>	<i>Tag</i>	<i>Longitud</i>	<i>Caràcter</i>	<i>Repetible</i>
Data de descripció	9999/99/99	1	1000	0	0
Data de modificació	9999/99/99	2	1000	0	0
Arxiver		3	1000	0	0
Observacions		4	200	0	0
Tipus de fons		5	1000	0	0
Codi d'arxiu		100	10	0	0
Codi de fons		103	1000	0	0
Nivell de descripció		105	1000	0	0
Codi de classificació		106	13	0	0
Títol formal		108	1000	0	0
Títol atribuït		109	1000	0	0
Dates de producció	abc	114	100	0	0
Número unitat arxivística		115	1000	0	0
Número de subunitat		116	1000	0	0
Codi productor		202	13	0	0
Nom del productor	abcd	203	1000	0	1
Història de la custòdia		205	1000	0	0
Dades sobre l'ingrés	abc	206	500	0	0
Dates formació descripció		207	50	0	0
Incrementos		208	1000	0	0
Resum		301	1650	0	0
Tipologia diplomáticojurídica		303	500	0	1
Descriptors: matèries		304	200	0	0
Descriptors: onomàstics		305	200	0	0
Descriptors: geogràfics		306	200	0	0
Descriptors: id. Lliures		307	200	0	0
Instruments de descripció		308	200	0	0
Documents de l'expedient	abcd	309	1000	0	1
Llengua dels documents		401	1000	0	1

Sistema d'organització		402	200	0	0
Original/còpia		403	1000	0	0
Característiques físiques	abcd	405	1000	0	0
Volum de la unitat		406	1000	0	0
Estat de conservació	ab	407	1000	0	0
Manuscrit/imprès		408	1000	0	1
Dipòsit		501	100	0	0
Signatura topogràfica		502	100	0	0
Núm. caps	ab	503	100	0	0
U.desc. internes relacionades	ab	601	1000	0	1
U.desc. externes relacionades		602	1000	0	1
Bibliografia	abcdef	603	1000	0	1
Localització dels originals		604	1000	0	0
Existència de còpies		605	1000	0	0
Informació sobre avaluació i tria		718	1000	0	0
Estatus legal		801	1000	0	0
Nivell de confidencialitat		802	100	0	0
Condicions d'accés		803	100	0	0
Drets i cond. de reproducció		804	500	0	0
Notes		900	1000	0	0
Fons		980	1000	0	0
Codi de classificació		981	1000	0	0
Títol		982	1000	0	0
Dates de producció		983	1000	0	0
Nom del productor		984	1000	0	0
Paraula clau de contingut		985	1000	0	0
Descriptors		986	1000	0	0
Llengua		987	1000	0	0
Documents relacionats		989	1000	0	0
Arxiver		990	1000	0	0
Codi d'arxiu		991	1000	0	0
Codi Productor		992	1000	0	0
Nivell de descripció		993	1000	0	0
Signatura topogràfica		994	1000	0	0

Taula 43. FDT de la base de dades AEVIT

W:AEVIT JORDI ANNA RGM F:AEVIT USUAR IMPRE CURT RESTA PROVA S:AEVIT JORDI ORDRE ***					
Nom del camp	Subcamps/ Patró	Tag	Longitud	Caràcter	Repetible
Data de descripció	9999/99/99	1	1000	0	0
Data de modificació	9999/99/99	2	1000	0	0
Arxiver		3	1000	0	0
Observacions		4	200	0	0
Tipus de fons		5	1000	0	0
Codi d'arxiu		100	10	0	0
Codi de fons		103	1000	0	0
Nivell de descripció		105	1000	0	0
Codi de classificació		106	13	0	0
Títol formal		108	1000	0	1
Títol atribuït		109	1000	0	0
Dates de producció	abc	114	100	0	0
Número unitat arxivística		115	1000	0	0
Número de subunitat		116	1000	0	0
Codi productor		202	13	0	0
Nom del productor	abcd	203	1000	0	0
Història de la custòdia		205	1000	0	0

Dades sobre l'ingrés	abc	206	500	0	0
Dates formació descripció		207	50	0	0
Incrementos		208	1000	0	0
Resum		301	1650	0	0
Tipologia diplomáticojurídica		303	500	0	1
Descriptors: matèries		304	200	0	0
Descriptors: onomàstics		305	200	0	0
Descriptors: geogràfics		306	200	0	0
Descriptors: id. lliures		307	200	0	0
Instruments de descripció		308	200	0	0
Documents de l'expedient	abcd	309	1000	0	1
Llengua dels documents		401	1000	0	1
Sistema d'organització		402	200	0	0
Original/còpia		403	1000	0	0
Característiques físiques	abcd	405	1000	0	0
Volum de la unitat		406	1000	0	0
Estat de conservació	ab	407	1000	0	0
Manuscrit/imprès		408	1000	0	1
Dipòsit		501	100	0	0
Núm. armari		502	100	0	0
Núm. capsa	ab	503	100	0	0
U.desc. internes relacionades	ab	601	1000	0	1
U.desc. externes relacionades		602	1000	0	1
Bibliografia	abcdef	603	1000	0	1
Localització dels originals		604	1000	0	0
Existència de còpies		605	1000	0	0
Informació sobre avaluació i tria		718	1000	0	0
Estatus legal		801	1000	0	0
Nivell de confidencialitat		802	100	0	0
Condicions d'accés		803	100	0	0
Drets i cond. de reproducció		804	500	0	0
Notes		900	1000	0	0
Fons		980	1000	0	0
Codi de classificació		981	1000	0	0
Títol		982	1000	0	0
Dates de producció		983	1000	0	0
Nom del productor		984	1000	0	0
Paraula clau de contingut		985	1000	0	0
Descriptors		986	1000	0	0
Llengua		987	1000	0	0
Documents relacionats		989	1000	0	0
Arxiver		990	1000	0	0
Codi d'arxiu		991	1000	0	0
Codi Productor		992	1000	0	0
Nivell de descripció		993	1000	0	0
Signatura topogràfica		994	1000	0	0

7.3.2 Taula d'indexació (FST)

Les taules d'indexació defineixen els punts d'accés a les bases de dades. S'han creat dos tipus de taules per a cada base de dades. Una que construeix el fitxer invers per als administradors de la base de dades i una segona taula, més restringida, que produeix el diccionari de consulta pels usuaris.. A continuació es mostren les taules creades amb l'explicació dels camps indexats, del tipus d'índex escollit per a cada cas i del format d'extracció de dades.

- **Taula d'indexació per a l'administració de la base de dades**

Aquesta taula preveu la indexació de tots els camps, ja que serveix de suport als administradors de la base dades i als arxivers pel manteniment i la revisió periòdica de la informació introduïda.

Els fitxers de les dues bases de dades AEVSE i AEVIT són pràcticament iguals però contenen petites diferències per tal d'adequar la cerca d'informació a les característiques de la descripció de les sèries o dels expedients. A tall d'exemple, el camp de títol de la base de dades AEVSE està indexat de dues maneres: el camp sencer, que permet accedir a la informació pel nom complet de la sèrie documental, i paraula per paraula, per tal fer cerques aproximatives quan no es recorda el títol exacta d'una sèrie. En canvi en la base de dades AEVIT, degut a la seva longitud, el camp títol només s'ha indexat paraula per paraula.

Taula 44. FST d'administració de la base de dades AEVSE (fitxer AEVSE.FST)

Tag	Camp	Tipus d'índex	Format
3	Arxiver	Camp sencer	3 0 v3
4	Observacions	Paraula clau	4 4 mhl,v4
100	Codi d'arxiu	Camp sencer amb literal	100 0 mhl,"CA="v100
103	Codi de fons	Camp sencer amb literal	103 5 mhl,"CF="v103
105	Nivell de descripció	Camp sencer	105 0 v105
106	Codi de classificació	Camp sencer	106 0 mhl,v106
108	Títol formal	Paraula clau	108 4 mhl,v108
		Camp sencer	108 0 v108
114	Dates de producció	Subcamps: data d'inici i data final	114 0 v114^a/v114^b/
203	Nom del productor	Camp sencer (cognom, nom i dignitat)	203 0 (v203^a, , v203^b, , v203^d,/d203)
301	Resum	Paraula clau	301 4 mhl,v301
303	Tipologia diplomàtic jurídica	Camp sencer	303 0 (v303/)
304	Descriptors: matèries	Expressions encerclades entre < >	304 2 v304
		Paraula clau	985 4 mhl,v304/v305/v306/v307
305	Descriptors: onomàstics	Expressions encerclades entre < >	305 2 v305
		Paraula clau	985 4 mhl,v304/v305/v306/v307
306	Descriptors: geogràfics	Expressions encerclades entre < >	306 2 v306
		Paraula clau	985 4 mhl,v304/v305/v306/v307
307	Descriptors: identificadors lliures	Expressions encerclades entre < >	307 2 v307
		Paraula clau	985 4 mhl,v304/v305/v306/v307
308	Instruments de descripció	Paraula clau	308 4 mhl,v308
401	Llengua dels documents	Camp sencer	401 0 (v401/)
402	Sistema d'organització	Paraula clau	402 4 mhl,v402
403	Original/còpia	Paraula clau	403 4 mhl,v403
405	Característiques físiques	Subcamps: suport, unitat d'instal·lació, mides	405 0 v405^a/v405^b/v405^c/
406	Volum de la unitat	Camp sencer	406 0 v406
407	Estat de conservació	Subcamp codi	407 0 v407^a
		Paraula clau del subcamp comentaris	407 4 mhl,v407^b
408	Manuscrit/imprès	Camp sencer	408 0 (v408/)
502	Número armari	Camp sencer	502 0 v502

601	Unitats de descripció internes relacionades	Subcamp codi precedit del literal SR	601 0 (SR= v601^a/)
		Paraula clau del subcamp comentaris	601 4 mhl,(v601^b/)
602	Unitats de descripció externes relacionades	Paraula clau	602 4 mhl,(v602/)
603	Bibliografia	Paraula clau	603 4 mhl,(v603/)
604	Localització dels originals	Camp sencer	604 0 v604
605	Existència de còpies	Camp sencer	605 0 v605
718	Informació sobre avaluació i tria	Paraula clau	718 4 mhl,v718
801	Estatut legal	Camp sencer	801 0 v801
803	Condicions d'accés	Camp sencer	803 0 v803
804	Drets i condicions de reproducció	Camp sencer	804 0 v804
900	Notes	Paraula clau	900 4 mhl,v900

Taula 45. FST d'administració de la base de dades AEVIT (fitxer AEVIT.FST)

Tag	Camp	Tipus d'índex	Format
3	Arxiver	Camp sencer	3 0 v3
4	Observacions	Paraula clau	4 4 mhl,v4
103	Codi de fons	Camp sencer	103 0 v103
105	Nivell de descripció	Camp sencer	105 0 v105
106	Codi de classificació	Camp sencer	106 0 mhl,v106
108	Títol formal	Paraula clau	108 4 mhl,(v108/)
109	Títol atribuït	Paraula clau	109 4 mhl,v109
114	Dates de producció	Subcamps: data d'inici i data final	114 0 v114^a/v114^b/
115	Número unitat arxivística	Camp sencer	115 0 v115
116	Número subunitat arxivística	Camp sencer	116 0 v116
203	Nom del productor	Camp sencer (cognom , nom i dignitat)	203 0 (v203^a, , v203^b, , v203^d,/d203)
301	Resum	Paraula clau	301 4 mhl,v301
303	Tipologia diplomàtico jurídica	Camp sencer	303 0 (v303/)
304	Descriptors: matèries	Expressions encerclades entre < > Expressions encerclades entre < > heretades de Fons i Sèries Paraula clau Paraula clau dels descriptors heretats de Fons Paraula clau dels descriptors heretats de les Sèries	304 2 v304 304 2 ref->aevse(l->aevse(v103),v304)/ref->aevse(l->aevse(v106),v304) 985 4 mhl,v304/v305/v306/v307 985 4 mhl,ref->aevse(l->aevse(v103),v304/v305/v306/v307) 985 4 mhl,ref->aevse(l->aevse(v106),v304/v305/v306/v307)
305	Descriptors: onomàstics	Expressions encerclades entre < > Expressions encerclades entre < > heretades de Fons i Sèries Paraula clau Paraula clau dels descriptors heretats de Fons Paraula clau dels descriptors heretats de les Sèries	305 2 v305 305 2 ref->aevse(l->aevse(v103),v305)/ref->aevse(l->aevse(v106),v305) 985 4 mhl,v304/v305/v306/v307 985 4 mhl,ref->aevse(l->aevse(v103),v304/v305/v306/v307) 985 4 mhl,ref->aevse(l->aevse(v106),v304/v305/v306/v307)

306	Descriptors: geogràfics	<p>Expressions encerclades entre < ></p> <p>Expressions encerclades entre < > heretades de Fons i Sèries</p> <p>Paraula clau</p> <p>Paraula clau dels descriptors heretats de Fons</p> <p>Paraula clau dels descriptors heretats de les Sèries</p>	<p>306 2 v306</p> <p>306 2 ref->aevse(l->aevse(v103),v306)/ref->aevse(l->aevse(v106),v306)</p> <p>985 4 mhl,v304/v305/v306/v307</p> <p>985 4 mhl,ref->aevse(l->aevse(v103),v304/v305/v306/v307)</p> <p>985 4 mhl,ref->aevse(l->aevse(v106),v304/v305/v306/v307)</p>
307	Descriptors: identificadors lliures	<p>Expressions encerclades entre < ></p> <p>Expressions encerclades entre < > heretades de Fons i Sèries</p> <p>Paraula clau</p> <p>Paraula clau dels descriptors heretats de Fons</p> <p>Paraula clau dels descriptors heretats de les Sèries</p>	<p>307 2 v307</p> <p>307 2 ref->aevse(l->aevse(v103),v307)/ref->aevse(l->aevse(v106),v307)</p> <p>985 4 mhl,v304/v305/v306/v307</p> <p>985 4 mhl,ref->aevse(l->aevse(v103),v304/v305/v306/v307)</p> <p>985 4 mhl,ref->aevse(l->aevse(v106),v304/v305/v306/v307)</p>
308	Instruments de descripció	Paraula clau	308 4 mhl,v308
309	Documents de l'expedient	Paraula clau	309 4 mhl,(v309^a)
401	Llengua dels documents	Camp sencer	401 0 (v401/)
402	Sistema d'organització	Paraula clau	402 4 mhl,v402
403	Original/còpia	Paraula clau	403 4 mhl,v403
405	Característiques físiques	Subcamps:suport, unitat d'instal·lació, mides	405 0 v405^a/v405^b/v405^c/
406	Volum de la unitat	Camp sencer	406 0 v406
407	Estat de conservació	Subcamp codi	407 0 v407^a
		Paraula clau del subcamp comentaris	407 4 mhl,v407^b
408	Manuscrit/imprès	Camp sencer	408 0 (v408/)
502	Número armari	Camp sencer	502 0 v502
601	Unitats de descripció internes relacionades	Subcamp codi precedit del literal SR	601 0 (SR= v601^a/)
		Paraula clau del subcamp comentaris	601 4 mhl,(v601^b/)

602	Unitats de descripció externes relacionades	Paraula clau	602 4 mhl,(v602/)
603	Bibliografia	Paraula clau	603 4 mhl,(v603/)
604	Localització dels originals	Camp sencer	604 0 v604
605	Existència de còpies	Camp sencer	605 0 v605
718	Informació sobre avaluació i tria	Paraula clau	718 4 mhl,v718
801	Estatus legal	Camp sencer	801 0 v801
803	Condicions d'accés	Camp sencer	803 0 v803
804	Drets i condicions de reproducció	Camp sencer	804 0 v804
900	Notes	Paraula clau	900 4 mhl,v900
994	Signatura topogràfica formada per: codi de fons i unitat arxivística.	Camp sencer de codi de fons, número d'armari i número d'unitat arxivística precedits del literal: SR=	994 0 mhl,"ST="v103,v502".",v115

- **Taula d'indexació per a la consulta de la base de dades**

Aquesta taula preveu la indexació dels camps que s'han considerat útils per a la consulta d'informació des del punt de vista dels usuaris de l'Arxiu Episcopal de Vic, format principalment per investigadors.

Per tal d'ordenar adequadament els índexs, s'han creat en la taula de definició de camps (FDT) una sèrie de camps ficticis que s'identifiquen amb una etiqueta numèrica (del 980 fins el 999). Serveixen, en primer lloc, per a definir l'ordre de presentació dels índexs en la pantalla de consulta, ja que per defecte l'Isis els mostra ordenats segons l'etiqueta numèrica. En segon lloc, s'han emprat per a donar el nom més adequat a cada índex, el qual no ha de coincidir necessàriament amb el nom del camp indexat. I, en tercer lloc, han permès de construir cada índex amb els valors de diferents camps.

Taula 46. FST de consulta de la base de dades AEVSE (fitxer usuas.fst)

Tag	Camps	Tipus d'índex	Format
980	Codi de fons	Camp sencer	980 0 "CF="V103
981	Codi de classificació	Camp sencer	981 0 v106,ref->aevse(->aevse(v106), " "v108)
982	Títol	Camp sencer Paraula clau	982 0 v108 982 4 mhl,v108
983	Dates de producció de la sèrie	Camp sencer	983 1 mhl,v114^a/v114^b/
984	Nom del productor	Camp sencer Paraula clau	984 0 (v203^a, , v203^b, , v203^d,/d203) 984 4 mhl,v203
985	Paraula clau de contingut	Paraula clau del camp de resum	985 4 mhl,v301
986	Tipologia diplomàtico-jurídica Descriptors: matèries Descriptors: onomàstics Descriptors: identificadors lliures	Camp sencer Expressions encerclades entre < >	986 0 (v303/) 986 2 v304,v305,v306,v307
987	Llengua dels documents	Camp sencer	987 0 (v401/)
989	Unitats de descripció internes Unitats de descripció externes Bibliografia: autors i títol	Paraula clau	989 0 (SR= v601^a/) 989 4 mhl,v601^b/,v602/, (v603^b/), (v603^a/)
990	Arxiver	Camp sencer	990 0 v3
991	Codi d'Arxiu	Camp sencer	991 0 v100
993	Nivell de descripció	Camp sencer	993 0 v105

Taula 47. FST de consulta de la base de dades AEVIT (fitxer usua.fst)

Tag	Camps	Tipus d'índex	Format d'indexació
980	Codi de fons i títol	Camp sencer	980 0 103,ref->aevse(l->aevse(v103), " "v108)
981	Codi de classificació i títol	Camp sencer	981 0 106,ref->aevse(l->aevse(v106), " "v108)
982	Títol Documents de l'expedient: títol	Paraula clau	982 4 mhl,v108/,v109/,,(v309^a)
983	Dates de producció	Camp sencer	983 1 mhl,v114^a/v114^b/,,(v309^b/)
984	Nom del productor	Camp sencer Paraula clau	984 0 (v203^a, , v203^b, , v203^d, /d203/) 984 4 mhl,v203
985	Paraula clau de contingut	Paraula clau del camp de resum	985 4 mhl,v301
986	Tipologia diplomàtico- jurídica Descriptors: matèries Descriptors: onomàstics Descriptors: identificadors lliures	Camp sencer Expressions encerclades entre < >	986 0 (v303/) 986 2 v304,v305,v306,v307
987	Llengua dels documents	Camp sencer	987 0 (v401/)
989	Unitats de descripció internes Unitats de descripció externes Bibliografia: autors i títol	Paraula clau	989 0 (SR= v601^a/) 989 4 mhl,v601^b/,v602/,,(v603^b/), (v603^a/)
990	Arxiver	Camp sencer	990 0 v3
991	Codi d'Arxiu	Camp sencer	991 0 v100
993	Nivell de descripció	Camp sencer	993 0 v105

7.3.3 Models de registre per a l'entrada de dades (FMT)

El programa permet crear múltiples fulls d'entrada de dades, cadascun d'ells adequat a tipus de registre diferents. Tal i com s'ha explicat anteriorment en aquests fulls d'entrada de dades s'hi defineixen els camps que en formaran part, en quin ordre, els missatges d'ajuda, els valors per defecte i el tipus de validació de dades.

Aquesta possibilitat permet, per exemple, crear diferents fulls cadascun adequat a un nivell de descripció (fons i sèrie per a la base de dades AEVSE; unitat arxivística i subunitat per la base de dades AEVIT). En l'Arxiu Episcopal de Vic s'ha optat per una solució més oberta. Per a cada base de dades s'ha definit un únic full de treball bàsic que conté tots els camps que s'utilitzen en la introducció de dades. A partir d'aquí, cada arxiver té la possibilitat de crear els seus models de registre particulars per tal de definir les característiques pròpies de la documentació que introdueix en cada moment: restringir els camps, ordenar-los segons li convingui i entrar la informació repetitiva.

Tots els fulls de treball comparteixen el tipus de validació de dades, que defineix, d'una banda, els camps obligatoris i, de l'altra, la llista de valors predeterminats en algun dels camps.

A continuació es mostra per a cada base de dades la taula amb l'explicació del tipus de validació per a cada camp i el fitxer que inclou el format de validació.

Taula 48. Validació de camps AEVSE

Tag	Camp	Tipus de Validació	Llista de valors
100	Codi d'arxiu	Obligatori	
103	Codi de fons	Obligatori	
105	Nivell de descripció	Obligatori Llista de valors predefinitos en el format Aevse.val	Sèrie Fons
106	Codi de classificació	Obligatori	
401	Llengua dels documents	Llista de valors predefinitos en el format Aevse.val	cat ; spa ; lat ; ita ; eng ; fre
408	Manuscrit/imprès	Llista de valors predefinitos en el format Aevse.val	1 = manuscrit 2 = imprès 3 = mecanografiat
803	Condicions d'accés	Llista de valors predefinitos en el format Aevse.val	1 = consultable 2 = no consultable per normativa legal
804	Drets i condicions de reproducció	Llista de valors predefinitos en el format Aevse.val	1 = microfilmable 2 = no microfilmable 3 = no reproduïble sense autorització de la direcció

Taula 49. Format AEVSE.VAL

```

: if a(v100) or a(v103) or a(v105) or a(v106) then 'El camp: ' /,if a(v100) then 'Codi d'arxiu' /fi, if
a(v103) then 'Codi de fons' /fi,if a(v105) then 'Nivell de descripcio' /fi,if a(v106) then 'Codi de
classificacio' /fi, 'es obligatori' fi,
105: if v105<>'UA' and v105<>'SA' then 'El camp "Nivell de descripció" ha de contenir
',','Sèrie',','Fons' fi
401: (if (p(v401) and v401<>'cat' and v401<>'spa' and v401<>'lat' and v401<>'fre' and
v401<>'eng' and v401<>'ita') then 'El camp "Llengua dels documents" ha de
contenir',','cat',','spa',','lat',','fre',','eng',','ita', fi)
408: if (p(v408) and v408<>'1' and v408<>'2' and v408<>'3') then 'El camp "Manuscrit/imprès" ha
de contenir',','1 = manuscrit',','2 = imprès',','3 = mecanografiat' fi
803: if (p(v803) and v803<>'1' and v803<>'2') then 'El camp "Condicions d'accés" ha de contenir
',','1 = consultable',','2 = no consultable per normativa legal' fi
804: if (p(v804) and v804<>'1' and v804<>'2' and v804<>'3') then 'El camp "Drets i condicions de
reproducció" ha de contenir',','1 = microfilmable',','2 = no microfilmable',','3 = cal autorització de la
direcció' fi

```

Taula 50. Validació de camps AEVIT

Tag	Camp	Tipus de Validació	Llista de valors
100	Codi d'arxiu	Obligatori	
103	Codi de fons	Obligatori	
105	Nivell de descripció	Obligatori Llista de valors predefinitos en el format Aevit.val	UA SA
106	Codi de classificació	Obligatori	
401	Llengua dels documents	Llista de valors predefinitos en el format Aevit.val	cat ; spa ; lat ; ita ; eng ; fre
408	Manuscrit/imprès	Llista de valors predefinitos en el format Aevit.val	1 = manuscrit 2 = imprès 3 = mecanografiat
803	Condicions d'accés	Llista de valors predefinitos en el format Aevit.val	3 = no consultable per mal estat 4 = desaparegut 5 = en restauració
804	Drets i condicions de reproducció	Llista de valors predefinitos en el format Aevit.val	1 = microfilmable 2 = no microfilmable 3 = no reproduïble sense autorització de la direcció

Taula 51. Format AEVIT.VAL

: if a(v100) or a(v103) or a(v105) or a(v106) then 'El camp: ',if a(v100) then 'Codi d'arxiu' /fi, if a(v103) then 'Codi de fons' /fi,if a(v105) then 'Nivell de descripció' /fi,if a(v106) then 'Codi de classificació' /fi, 'es obligatori' fi,
 105: if v105<>'UA' and v105<>'SA' then 'El camp "Nivell de descripció" ha de contenir ',/,'UA = Unitat d'instal·lació',/,'SA = Subunitat d'instal·lació' fi
 401: (if (p(v401) and v401<>'cat' and v401<>'spa' and v401<>'lat' and v401<>'fre' and v401<>'eng' and v401<>'ita') then 'El camp "Llengua dels documents" ha de contenir ',/,'cat',/,'spa',/,'lat',/,'fre',/,'eng',/,'ita', fi)
 408: if (p(v408) and v408<>'1' and v408<>'2' and v408<>'3') then 'El camp "Manuscrit/imprès" ha de contenir ',/,'1 = manuscrit',/,'2 = imprès',/,'3 = mecanografiat' fi
 803: if (p(v803) and v803<>'3' and v803<>'4' and v803<>'5') then 'El camp "Condicions d'accés" ha de contenir ',/,'3 = no consultable per mal estat',/,'4 = desaparegut',/,'5 = en restauració' fi
 804: if (p(v804) and v804<>'1' and v804<>'2' and v804<>'3') then 'El camp "Drets i condicions de reproducció" ha de contenir ',/,'1 = microfilmable',/,'2 = no microfilmable',/,'3 = no reproduïble sense autorització de la direcció' fi

7.3.4 Formats de visualització (PFT i EXP)

S'han definit quatre formats de visualització per a la base de dades AEVSE i sis per a AEVIT.

Base de dades AEVSE:

- AEVSE.EXP: Format breu de la base de dades
- AEVSE.PFT: Format complet de la base de dades
- USUAS.PFT: Format amb una selecció de camps per als usuaris.
- CODI.PFT: Format que permet imprimir el quadre de classificació

Base de dades AEVIT:

- AEVIT.EXP: Format breu de la base de dades
- AEVIT.PFT: Format complet de la base de dades.
- USUAR.PFT: Format amb una selecció de camps per als usuaris. No visualitza els registres que no són consultables per normativa legal.
- IMPRE.PFT: Format que permet imprimir l'inventari.
- CURT.PFT: Format que permet imprimir un inventari.
- RESTA.PFT: Format pels restauradors. Permet imprimir un llistat dels registres segons l'estat de conservació.
- PARTP.PFT: Format per fer llistats topogràfics dels fons parroquials

A continuació s'expliquen amb detall cadascun d'aquests formats dels quals se'n fa una breu descripció, es detallen els camps que contenen, es mostra un exemple i es reproduïx el format.

Format breu AEVSE.EXP

Format de visualització per a la base de dades AEVSE. S'activa quan es fa una consulta per pantalla sempre i quan s'hagi accedit a les bases de dades amb el password VIC. Mostra només una breu referència de cada registre a la finestra de l'esquerra.

Camps que conté:

- Codi de classificació
- Títol de la sèrie

Exemple:

<ul style="list-style-type: none"> ☒ 2.2 Anxiu Parroquial d'Alpens ☒ 2.2 A Baptismes ☒ 2.2 A-B Baptismes i confirmacions ☒ 2.2 A-C-D Baptismes, matrimonis i òbits ☒ 2.2 B Confirmacions ☒ 2.2 D Òbits ☒ 2.2 E Vària sacramental ☒ 2.2 F Aniversaris i celebracions ☒ 2.2 F-I Aniversaris, celebracions i consuetat ☒ 2.2 G Obra ☒ 2.2 G J Obra i inventaris parroquials ☒ 2.2 H Visita pastoral i documents episcopals ☒ 2.2 I Consuetat ☒ 2.2 J Inventaris parroquials ☒ 2.2 K Comptes i factures ☒ 2.2 L Llevador de rendes, censals... ☒ 2.2 M Llegats piadosos, causes pies, fundacions de ☒ 2.2 N Correspondència ☒ 2.2 P Confraria del baci de les ànimes ☒ 2.2 P Confraria de la Concepció ☒ 2.2 P Confraria desconeguda ☒ 2.2 P Confraria de la Minerva ☒ 2.2 P Confraria del Roser ☒ 2.2 P Confraria de Sant Cristòfol ☒ 2.2 P Confraria dels Sants Metges 	<p>Cerca #1. Núm. d'encerts: 43</p> <p><i>Tecleja en els registres per a visualitzar el registre complet</i></p> <p><i>Tecleja en la icona (+) per a marcar el registre</i></p> <p><i>Faci ús de les tecler amunt/avall per a canviar l'ordre de presentació de registres</i></p>
---	--

Taula 52. Format AEVSE.EXP

```
500=aevse
502=mhl,f(val(v106.2),1,0),".d106,f(val(v106*3.3),1,0),v106*6.50,'V108
504=0
506=1
```

Format complet. AEVSE.PFT

Format de visualització per a la base de dades AEVSE. Mostra tots els camps precedits del nom corresponent. És el format que s'activa per defecte quan s'accedeix a les bases de dades amb el password VIC.

Exemple:

ARXIU EPISCOPAL DE VIC	
Quadre de classificació 0000	
<i>Data de descripció:</i>	1999/05/07
<i>Arxiver:</i>	RGM
<i>Nivell de descripció:</i>	Sèrie
<i>Codi Arxiu:</i>	AEV
<i>Codi de fons:</i>	9.1. Arxiu de la Cúria Fumada
<i>Codi classificació:</i>	9.1.04.
<i>Títol:</i>	Inventaris
<i>Dates de producció:</i>	1303 - 1756
<i>Nom del productor:</i>	Escrivania pública eclesiàstica de Vic
<i>Incrementos:</i>	fons tancat
<i>Resum:</i>	Conté els llibres i lligalls d'inventaris, i sovint els corresponents encants, presos pels notaris de de l'escrivania pública eclesiàstica de Vic
<i>Instruments de descripció:</i>	Catàleg publicat per Fundació Noguera, que no és operatiu perquè no dóna cota ni número d'identificació.
<i>Llengua dels documents:</i>	llatí / català / castellà
<i>Sistema organització:</i>	cronològic de notaris
<i>Característiques físiques:</i>	paper. volums i lligalls. foli i quart. predominantment foli
<i>Estat de conservació:</i>	Variable
<i>Manuscrit/imprès:</i>	manuscrit
<i>Volum de la unitat:</i>	177 unitats arxivístiques
<i>Condicions accés:</i>	Consultable
<i>Drets i cond. de reproducció:</i>	Microfilmable

Taula 53. Format AEVSE.EXP

```

fonts((modern,Courier New),(roman,Times New Roman),(swiss,Arial)),cols((0,0,0)),
cl10,f1,box(2),{QC,cl8,fs32,b'ARXIU EPISCOPAL DE VIC''Quadre de classificació',' - ',mfn(5),' -
'}#f2,cl4,m(3000,-3000),cl4,fs30,
if p(v1) then {cl1,fs24,i,'Data de descripció:'},tab(3000),v1/fi/
if p(v2) then {cl1,fs24,i,'Data de modificació:'},tab(3000),v2/fi/
if p(v3) then {cl1,fs24,i,'Arxiver:'},tab(3000),v3/fi/
if p(v4) then {cl1,fs24,i,'Observacions:'},tab(3000),v4/fi/
if p(v105) then {cl1,fs24,i,'Nivell de descripció:'},tab(3000),v105/fi/
if p(v5) then {cl1,fs24,i,'Tipus de fons:'},tab(3000),v5/fi/
if p(v100) then {cl1,fs24,i,'Codi Arxiu:'},tab(3000),v100/fi/

```



```

if p(v103) then {cl1,fs24,i,'Codi de fons:'},tab(3000),f(val(v103.2),1,0),".d103,
f(val(v103*3.3),1,0),".d103,ref((v103),"v108)/fi/
if p(v106) then {cl1,fs24,i,'Codi classificació:'},tab(3000),f(val(v106.2),1,0),".d106,
f(val(v106*3.3),1,0),v106*6.50/fi/
mhl,if p(v108) then {cl1,fs24,i,'Títol:'},tab(3000),v108/fi/
mpl,if p(v114) then {cl1,fs24,i,'Dates de producció:'},tab(3000),v114^a," - "v114^b","v114^c/fi/
if p(v202) then {cl1,fs24,i,'Codi productor:'},tab(3000),v202/fi/
if p(v203) then {cl1,fs24,i,'Nom del productor:'},tab(3000),(v203^b,|v203^a,|v203^d,|
(|v203^c|),/d203),fi/
if p(v205) then {cl1,fs24,i,'Història de la custòdia:'},tab(3000),v205/fi/
if p(v206) then {cl1,fs24,i,'Dades sobre ingrés:'},tab(3000),v206/fi/
if p(v207) then {cl1,fs24,i,'Dates formació descripció:'},tab(3000),v207/fi/
if p(v208) then {cl1,fs24,i,'Incrementos:'},tab(3000),v208/fi/
if p(v301) then {cl1,fs24,i,'Resum:'},tab(3000),v301/fi/
(if p(v303) then if occ=1 then {cl1,fs24,i,'Tipologia diplomaticojurídica:'} fi,tab(3000),|;|+v303/fi/),
mhl,if p(v304) then {cl1,fs24,i,'Descriptors: matèries:'},tab(3000),|;|+v304/fi/
if p(v305) then {cl1,fs24,i,'Descriptors: onomàstics:'},tab(3000),|;|+v305/fi/
if p(v306) then {cl1,fs24,i,'Descriptors: geogràfics:'},tab(3000),|;|+v306/fi/
if p(v307) then {cl1,fs24,i,'Descriptors: id. lliures:'},tab(3000),|;|+v307/fi/
mpl,if p(v308) then {cl1,fs24,i,'Instruments de descripció:'},tab(3000),v308/fi/
(if p(v309) then if occ=1 then {cl1,fs24,i,'Documents expedient:'} fi,tab(3000),|-|v309/fi/),
if p(v401) then {cl1,fs24,i,'Llengua dels documents:'},tab(3000),(|/|+d401,if v401: 'lat' then 'llatí' fi,if
v401: 'cat' then 'català' fi,if v401: 'spa' then 'castellà' fi,if v401: 'ita' then 'italià' fi,if v401: 'fre' then
'francès' fi,if v401: 'eng' then 'anglès' fi),/fi/
if p(v402) then {cl1,fs24,i,'Sistema organització:'},tab(3000),v402/fi/
if p(v405) then {cl1,fs24,i,'Característiques físiques:'},tab(3000),v405^a".",v405^b".",v405^c".
",v405^d/fi/
if p(v407) then {cl1,fs24,i,'Estat de conservació:'},tab(3000),v407^a".",v407^b/fi/
if p(v408) then {cl1,fs24,i,'Manuscrit/imprès:'},tab(3000),(|/|+d408,if v408: '1' then 'manuscrit' fi,if
v408: '2' then 'imprès' fi,if v408: '3' then 'mecnografiat' fi)/fi/
if p(v406) then {cl1,fs24,i,'Volum de la unitat:'},tab(3000),v406/fi/
if p(v403) then {cl1,fs24,i,'Original/còpia:'},tab(3000),v403/fi/
if p(v501) then {cl1,fs24,i,'Dipòsit:'},tab(3000),v501/fi/
if p(v503) then {cl1,fs24,i,'Núm. caps:'},tab(3000),v503^a," - "v503^b/fi/
(if p(v601) then if occ=1 then {cl1,fs24,i,'U.desc. internes rel.:'}
fi,tab(3000),f(val(v601^a.2),1,0),|.d601^a,f(val(v601^a*3.6),1,0),|.d601^a,v601^a*7.50,ref((v601^a),|
|v108),|.v601^b/fi/),
(if p(v602) then if occ=1 then {cl1,fs24,i,'U.desc. externes rel.:'} fi,tab(3000),v602/fi/),
(if p(v603) then if occ=1 then {cl1,fs24,i,'Bibliografia:'} fi,tab(3000),|-|d603,v603^a","v603^b",
"v603^c","v603^d","("v603^e)","",v603^f/fi/),
if p(v604) then {cl1,fs24,i,'Localització dels originals:'},tab(3000),v604/fi/
if p(v605) then {cl1,fs24,i,'Existència de còpies:'},tab(3000),v605/fi/
if p(v718) then {cl1,fs24,i,'Informació Avaluació i Tria:'},tab(3000),v718/fi/
if p(v801) then {cl1,fs24,i,'Estatus legal:'},tab(3000),if v801: '1' then 'Fons propi' fi,if v801: '2' then
'Fons en dipòsit' fi/fi/
if p(v802) then {cl1,fs24,i,'Nivell de confidencialitat:'},tab(3000),v802/fi/
if p(v803) then {cl1,fs24,i,'Condicions accés:'},tab(3000),if v803: '1' then 'Consultable' fi,if v803: '2'
then 'No consultable per normativa legal' fi,if v803: '3' then 'No consultable per mal estat' fi,if v803: '4'
then 'Desaparegut' fi,if v803: '5' then 'En restauració' fi,/fi/
if p(v804) then {cl1,fs24,i,'Drets i cond. de reproducció:'},tab(3000),if v804: '1' then 'Microfilmable' fi,if v804:
'2' then 'No microfilmable' fi,if v804: '3' then 'No reproduïble sense autorització de la direcció' fi,/fi/
if p(v900) then {cl1,fs24,i,'Notes:'},tab(3000),v900/fi/

```

Format de consulta. USUAS.PFT

Format associat a la base de dades AEVSE. Conté una selecció de camps per a la consulta dels usuaris. Està pensat per a la visualització per pantalla dels registres. S'activa per defecte quan s'accedeix a les bases de dades amb el password CONSULTA.

El format conté els següents camps en aquest ordre:

- Codi i nom de fons: en el cas de les sèries, el format s'encapçala amb el codi i el nom del fons al que pertany el qual està dissenyat com un enllaç hipertextual que obre una finestra amb la informació del fons.
- Codi i nom de la sèrie o el fons. S'han suprimit els zeros de l'esquerra dels dos primers grups de dígit del codi.
- Estatus legal, condicions d'accés i drets i condicions de reproducció. En tots tres casos el format substitueix el codi que s'utilitza en l'entrada de la informació pel text corresponent. Les condicions d'accés s'han posat en vermell per tal de destacar el text. L'estatus legal només apareix a nivell de fons.
- Nom del productor o productors.
- Dates de producció (d'inici, de final i comentaris).
- Característiques físiques (suport, unitat d'instal·lació, mides, comentaris).
- Volum de la unitat.
- Resum.
- Descriptors (matèries, onomàstics, geogràfics i identificadors).
- Instruments de descripció.
- Llengua dels documents: el format substitueix el codi de llengües que s'utilitza en l'entrada de dades.
- Manuscrit/imprès: el format substitueix el codi que s'utilitza en l'entrada de dades.
- Sistema d'organització.

- Original /còpia.
- Localització d'originals.
- Existència de còpies.
- Unitats de descripció internes relacionades (codi i comentaris). Inclou el codi, pel qual s'han suprimit els zeros de l'esquerra en els dos primers grups de dígit, més el títol de la sèrie.
- Unitats de descripció externes relacionades.
- Bibliografia.
- Notes.

Camps que no conté aquest format:

Número de registre, data de descripció, data de modificació, arxiver, observacions, codi d'arxiu, nivell de descripció, número d'unitat arxivística, número de subunitat arxivística, codi de productor, història de la custòdia, dades sobre l'ingrés, dates de formació de la unitat de descripció, increments, tipologia diplomaticojurídica, documents de l'expedient, estat de conservació, dipòsit, armari, número de capsa, informació sobre avaluació i tria i nivell de confidencialitat.

Exemple:

ARXIU EPISCOPAL DE VIC

Quadre de classificació

9.1 Arxiu de la Cúria Fumada

9.1.04. Inventaris

Consultable
Microfilmable

Escrivania pública eclesiàstica de Vic
1303-1756

paper, volums i lligalls; foli i quart, predominantment foli
177 unitats arxivístiques

Resum: Conté els llibres i lligalls d'inventaris, i sovint els corresponents encants, presos pels notaris de de l'escrivania pública eclesiàstica de Vic

Instr. descr.: Catàleg publicat per Fundació Noguera, que no és operatiu perquè no dona cota ni número d'identificació.

Llengua: llatí / català / castellà

Ms/impr: manuscrit

Organització: cronològic de notaris

Taula 54. Format USUAS.PFT

```

fonts((modern,Courier New),(roman,Times New Roman),(swiss,Arial)), cols((0,0,0)),
cl10,f1,box(2),{QC,cl8,fs32,b'ARXIU EPISCOPAL DE VIC/'Quadre de classificació'}/##f2,cl4,fs24,
if v105: 'serie' then LINK((f(val(v103.2),1,0),".d103,f(val(v103*3.3),1,0),".d103, ref(l(v103),"
"v108)),TEXTBOXCHILD) fi/
{fs30,f(val(v106.2),1,0),".d106,f(val(v106*3.3),1,0), v106*6.50," "v108} /
{m(7000,-7000), if v105: 'fons' then if p(v803) then if v801: '1' then 'Fons propi' fi, if v801: '2' then
'Fons en dipòsit' fi fi fi,tab(7000),(if p(v803) then cl13,fs24,b, if v803: '1' then 'Consultable' fi,if v803: '2'
then 'No consultable per normativa legal' fi,if v803: '3' then 'No consultable per mal estat' fi,if v803: '4'
then 'Desaparegut' fi,if v803: '5' then 'En restauració' fi/fi)
tab(7000),(if p(v804) then if v804: '1' then 'Microfilmable' fi,if v804: '2' then 'No microfilmable' fi,if v804:
'3' then 'No reproduïble sense autorització de la direcció' fi/fi))
(v203^b| |v203^a,|, |v203^d,| (|v203^c|),d203+; |)
v114^a,"-v114^b,". "v114^c/
v405^a,"; "v405^b,"; "v405^c,"; "v405^d/v406/
m(1500,-1500),if p(v301) then {cl1,fs24,i,'Resum: ',tab(1500),v301/fi/
mhl,if p(v304) or p(v305) or p(v306) or p(v307) then {cl1,fs24,i,'Descriptors: ',tab(1500),|; |+v304, if
p(v304) and p(v305) then '; ' fi,|; |+v305,if (p(v304) or p(v305)) and p(v306) then '; ' fi,|; |+v306,if
(p(v304) or p(v305) or p(v306)) and p(v307) then '; ' fi,|; |+v307/fi/
mpl,if p(v308) then {cl1,fs24,i,'Instr.descr.: ',tab(1500),v308/fi/
if p(v401) then {cl1,fs24,i,'Llengua: ',tab(1500),(| / |+d401, if v401: 'lat' then 'latí' fi, if v401: 'cat' then
'català' fi, if v401: 'spa' then 'castellà' fi,if v401: 'ita' then 'italià' fi,if v401: 'fre' then 'francès' fi,if v401:
'eng' then 'anglès' fi) /fi/
if p(v408) then {cl1,fs24,i,'Ms/impr: ',tab(1500),(| / |+d408, if v408: '1' then 'manuscrit' fi, if v408: '2'
then 'imprès' fi,if v408: '3' then 'mecanografiat' fi) /fi/
if p(v402) then {cl1,fs24,i,'Organització: ',tab(1500),v402/fi/
if p(v403) then {cl1,fs24,i,'Orig./còpia: ',tab(1500),v403/fi/
if p(v604) then {cl1,fs24,i,'Originals: ',tab(1500),v604/fi/
if p(v605) then {cl1,fs24,i,'Còpies: ',tab(1500),v605/fi/
(if p(v601) then if occ=1 then {cl1,fs24,i,'Veure també: }
fi,tab(1500),f(val(v601^a.2),1,0),|.d601^a,f(val(v601^a*3.6),1,0),|.d601^a,v601^a*7.50,ref(l(v601^a),|
|v108),|. |v601^b/fi/),
(if p(v602) then if occ=1 then {cl1,fs24,i,'Veure també: } fi,tab(1500),v602/fi/),
(if p(v603) then if occ=1 then {cl1,fs24,i,'Bibliografia: } fi,tab(1500),|- |d603,v603^a,". "v603^b,".
"v603^c,". "v603^d,". ("v603^e")", ". "v603^f/fi/),
if p(v900) then {cl1,fs24,i,'Notes: ',tab(1500),v900/fi/

```

Quadre de classificació CODI.PFT

Format de la base de dades AEVSE per a la impressió del quadre de classificació. Està associat al llistat anomenat Quadre.wpr. Només extreu la informació a nivell de sèrie ja que el nivell de fons es tracta com un encapçalament en el menú d'impressió.

Conté els següents camps:

- Codi de classificació: elimina els zeros a l'esquerra dels dos primers grups de dígit.
- Títol de la sèrie documental.

Exemple

9.1.12. Libri episcopii

Taula 55. Format CODI.PFT

<code>if v105: 'Sèrie' then mhl,{fs24,f(val(v106.2),1,0), ".d106,f(val(v106*3.3),1,0), v106*6.50," "v108} /fi/</code>
